

รายงานโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

การประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

รหัสโครงการ 185699

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประวีณา เอี่ยมยี่สุน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพนงค์ กุลเกตุ

ดร. กิตติศักดิ์ สิ้นธุโคตร

ดร. กัลยาณี ยันสังข์

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

กันยายน พ.ศ. 2566

งบประมาณสนับสนุนงานมูลฐาน (Fundamental Fund)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

จากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

บทคัดย่อ

ชื่องานวิจัย การประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ชื่อผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประวีณา เอี่ยมยี่สุน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพยอนงค์ กุลเกตุ
ดร. กิตติศักดิ์ สินธุโคตร
ดร. กัลยาณี ยันสังข์

คำสำคัญ การประเมินหลักสูตร, นาฏดุริยางคศิลป์, ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ,
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ปีงบประมาณ 2566

โครงการวิจัยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ทุนสนับสนุน
ด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มูลฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม (กองทุนส่งเสริม ววน.)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ที่ใช้แบบแผนขั้นตอนเชิงอธิบาย (an explanatory sequential design) ของ Creswell และ Plano และใช้การประเมินแบบ CIPP Model ตามแนวคิดของ Stufflebeam มาเป็นกรอบในการประเมิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม และ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม โดยแบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 2 ระยะ ดังนี้ **ระยะที่ 1** เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 คน ได้แก่ ครูผู้สอน จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 12 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ครอบคลุมในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ผลการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย 1) ด้านบริบท พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 91.42 2) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 2.57$, S.D. = 0.61) 3) ด้านกระบวนการ พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.85$, S.D. = 0.38) และ 4) ด้านผลผลิต พบว่า ในภาพรวมมีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.63) **ระยะที่ 2** เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน 144 คน ได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา และกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสนทนากลุ่ม จำนวน 72 คน ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้บริหาร และกรรมการประจำวิทยาลัย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการศึกษาประกอบด้วย 1) ด้านบริบท พบว่า รูปเล่มมีขนาดใหญ่ไม่สะดวกในการพกพา เนื้อหาของหลักสูตรไม่เหมาะสมกับนักเรียนใหม่ ที่มีพื้นฐานไม่เทียบเท่ากับนักเรียนเก่า รายวิชาไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน บางรายวิชามีเนื้อหาสาระที่มากเกินไป แนวทางการพัฒนา คือ ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาในรายวิชาโดยวิเคราะห์จากสถานการณ์ในปัจจุบันและในอนาคต ปรับเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งนักเรียนเก่าและนักเรียนใหม่ 2) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยการทำกิจกรรมที่มีจำนวนมากเกินไปที่ส่งผลกระทบต่อภาระหน้าที่ของครูผู้สอนและผู้เรียน

โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ ควรลดภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอนของครูผู้สอน จัดหาอุปกรณ์การเรียนที่ขาดแคลน ให้เพียงพอและใช้งานได้ต่อไป เพิ่มสื่อที่ทันสมัย จัดสรรงบประมาณในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ด้านกระบวนการ พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการก่อนการเรียนการสอน ที่ครูผู้สอนยังไม่มี ความเข้าใจหรือมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในเนื้อหาของหลักสูตร ทำให้เกิดปัญหาในการวางแผนการสอน การสอนในเรื่องเทคนิคการปฏิบัติต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์ และวิธีการวัดและประเมินผลยังไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ ควรให้ความรู้เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับครูผู้สอนได้เข้าใจถึงระเบียบการวัดผลตามหลักสูตร ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตร จัดตั้งคณะกรรมการในการให้คำปรึกษา ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ให้ความสำคัญกับกระบวนการวัดและประเมินผล การเรียน 4) ด้านผลผลิต ไม่พบประเด็นปัญหาของหลักสูตร

Abstract

Reserch Title Evaluation of the dance music curriculum Vocational Certificate Level, B.E. 2019, Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts, Ministry of Culture

Researcher Assistant Professor Dr. Praweena Aiemyeesoon
 Assistant Professor Dr. Thipyanong Kulket
 Dr. Kittisak Sinthukhot
 Dr. Kanlayanee Yansang

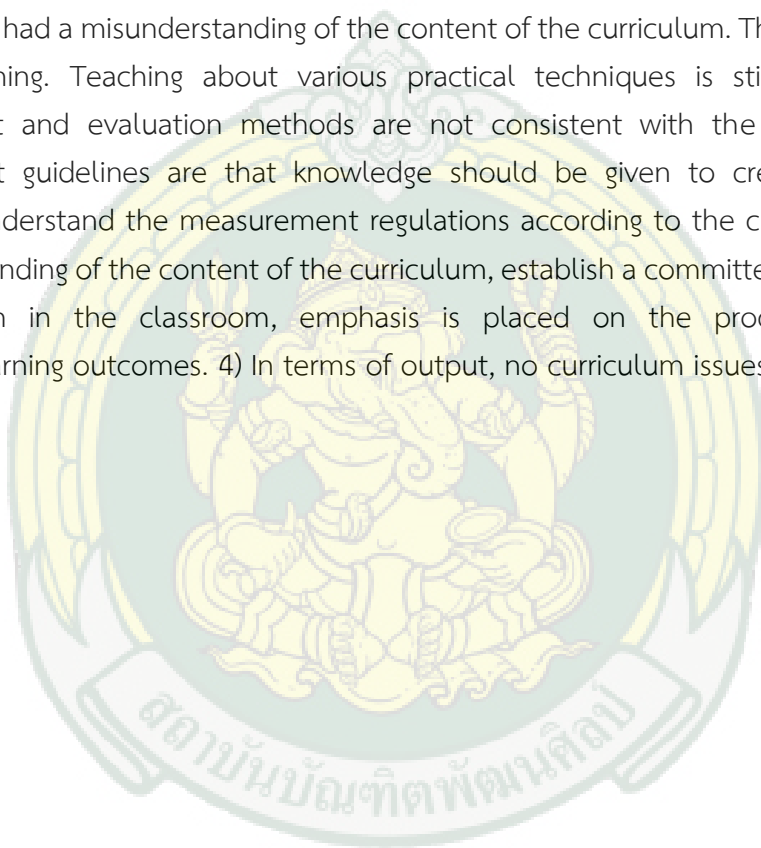
Keyword Curriculum evaluation, dance music, professional certificate level, Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts

Year 2023

This research project is supported by the Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts (Fundamental Fund: fiscal year 2023 by National Science Research and Innovation Fund (NSRF))

This research is a mixed method research (Mixed Method Research) that uses an explanatory sequential design of Creswell and Plano and uses the CIPP Model evaluation based on the concepts of Stufflebeam as a framework for evaluation with the objective of 1) Evaluation of the dance music curriculum Vocational Certificate Level, B.E. 2019, Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts, Ministry of Culture 2) To study problems and guidelines for curriculum development and improvement of the dance music curriculum Vocational Certificate Level, B.E. 2019, Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts, Ministry of Culture. The data collection is divided into 2 phases as follows: Phase 1 is quantitative research the sample group consisted of 260 people, including teachers, students, and graduates from all 12 Colleges of Dramatic Arts. The research tools were four questionnaires covering context, input factors, processes, and outputs. Evaluation results of consists of 1) In terms of context, it was found that overall is appropriate accounting for 91.42 percent 2) In terms of input factors, it was found that overall they were appropriate at a high level ($\bar{X} = 2.57$, S.D. = 0.61) 3) In terms of process, it was found that overall it was appropriate at a moderate level ($\bar{X} = 1.85$, S.D. = 0.38) and 4) in terms of production, it was found that overall the quality was at the highest level ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.63). Phase 2 is qualitative research the sample group for interviews consisted of 144 people, including teachers, students, and graduates. from the College of Dramatic Arts all 12 locations and the sample group for focus groups were 72 people, including teachers, administrators, and college committee members. From organizing education according to the curriculum qualitative data analysis use the content analysis method. Results of the study, it consists of 1) In terms of context, it was found that there were problems with the format of the book and the curriculum elements being inconsistent, the booklet is large and not convenient to carry, the course content is not suitable for new students whose background is not equivalent to that of former students, the courses are not consistent with

the current social conditions, some courses have too much content. The development guidelines are that course content should be improved by analyzing the current and future situations, focus on the suitability of both old and new students, 2) In terms of input factors, it was found that there were problems with teaching and learning management, there are too many activities that affect the duties of teachers and students, The guidelines for development are that teachers' workload other than teaching should be reduced. Proactive guidance should be a survey and planning for improvement or construction of buildings, add modern media allocate a budget for teaching and learning organizing student development activities, 3) Regarding the process, it was found that there were problems with the procedures before teaching that the teachers did not understand or had a misunderstanding of the content of the curriculum. This causes problems in teaching planning. Teaching about various practical techniques is still incomplete and the measurement and evaluation methods are not consistent with the course objectives. The development guidelines are that knowledge should be given to create understanding for teachers to understand the measurement regulations according to the curriculum, promote teachers' understanding of the content of the curriculum, establish a committee to provide advice Promote research in the classroom, emphasis is placed on the process of measuring and evaluating learning outcomes. 4) In terms of output, no curriculum issues were found.

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ทุนสนับสนุนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มูลฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กองทุนส่งเสริม ววน.) คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นอย่างสูง ที่จัดสรรทุนวิจัย และให้โอกาสคณะผู้วิจัยได้ศึกษาการประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมืองานวิจัย ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. วิจารณ์ มุสิกะเจริญ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. ชัยวิชิต เขียรชนะ และท่านรองศาสตราจารย์ ดร.อัสรา ประเสริฐสิน ที่กรุณาปรับแก้ไข ตรวจสอบเนื้อหา ข้อคำถาม ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณครูผู้สอน นักเรียน ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้บริหาร และคณะกรรมการประจำวิทยาลัย จาก 12 วิทยาลัย ที่เสียสละเวลา ในการให้ข้อมูลในการวิจัย ทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี คุณประโยชน์อันเกิดจากการศึกษาในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณความดีให้แก่ บิดา มารดา และครูอาจารย์ที่เคารพทุกท่าน ตลอดจนครอบครัว และจงเป็นอันสงฆ์สถลบันดาลให้ท่านมีความสุขความเจริญต่อไป

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญภาพ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
- ขอบเขตการวิจัย	3
- นิยามศัพท์เฉพาะ	4
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
- แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการประเมินหลักสูตร	6
- หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม	17
- วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	19
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
- กรอบแนวคิดในการวิจัย	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
- ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
เครื่องมือวิจัย	28
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	28
การแปลผลการวิจัย	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
- ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ	
กลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล	31
เครื่องมือวิจัย	32
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล	33
การวิเคราะห์ข้อมูล	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
- ผลการประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562	36
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม	
- ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์	46
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม	
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล	
สรุปผลการวิจัย	80
อภิปรายผลการวิจัย	85
ข้อเสนอแนะ	94
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	100
ภาคผนวก ข	103
ประวัติผู้วิจัย	124

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 เกณฑ์การประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม	34
4.1 ผลการประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านบริบท)	36
4.2 ผลการประเมินการใช้หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านปัจจัยนำเข้า)	39
4.3 ผลการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านกระบวนการ)	41
4.4 ผลการประเมินคุณภาพคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านผลผลิต)	44
4.5 สรุปประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในการประเมินหลักสูตรด้านบริบท (Context)	56
4.6 สรุปประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs)	67
4.7 สรุปประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ (Process)	72

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 การพัฒนาหลักสูตรเชิงระบบ	15
2.2 กรอบแนวคิดในการประเมินหลักสูตร	26
4.1 สรุปผลการวิจัยตามกรอบ CIPP Model	79

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงของการปฏิรูปประเทศ โดยจัดทำขึ้นบนพื้นฐานของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2574) ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ โดยจะต้องปฏิรูปและปรับเปลี่ยนเพื่อแก้ปัญหารากฐานสำคัญที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดของประเทศ การเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนในทุกมิติ และในทุกช่วงวัยให้เป็นมนุษย์ที่มีศักยภาพสูง การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของคน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย เพื่อวางรากฐานให้เป็นคนที่มีคุณภาพในอนาคต การพัฒนาทักษะสอดคล้องกับความต้องการตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ในศตวรรษที่ 21 ของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม โดยการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในทุกระดับ และยกระดับการเรียนรู้ รวมทั้งการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในสาขาวิชาที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ และสังคมแห่งชาติ, 2560, น. 13-15)

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อผลิตทรัพยากรบุคคลในสาขาที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และช่างศิลป์สู่สังคม เพื่ออนุรักษ์ สืบต่อมรดกศิลปวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ รวมทั้งพัฒนาสร้างสรรค์ (พระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2550, 2550, น. 3) ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาโดยการจัดทำหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 และ พ.ศ. 2553 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ 2550 โดยประกาศใช้หลักสูตรในวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 12 แห่งทั่วประเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 เป็นต้นมา โดยที่กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 (2562, น. 10) ระบุว่า คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับคุณวุฒิอาชีวศึกษาประเภทวิชา และสาขาวิชา ต้องครอบคลุมคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาอย่างน้อย 4 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถ ในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการประเมินคุณภาพของหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา

ตลอดจนความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การจัดการศึกษาในแต่ละหลักสูตรต้องเป็นไปตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่หลักสูตรกำหนด รวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษา

ที่ผ่านมาการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรในประเทศไทย พบว่า CIPP Model เป็นแนวคิดที่นักวิจัยนิยมนำมาใช้ในการวิจัยประเมินการใช้หลักสูตร เช่น การประเมินการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (นารี อุไรรักษ์ และคณะ, 2562; มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ, 2558) การประเมินการใช้หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ (สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์, 2560) การประเมินการใช้หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน และการบริหารการศึกษา (ชาลินี มานะยิ่ง และธิดารัตน์ สมานพันธ์, 2566; ประภัสสร สมสถาน และปาริชาติ บัวเจริญ, 2566) ที่เป็นการประเมินจากบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ทั้งในระดับสถานศึกษา หลักสูตร และสาขาวิชา

ขณะเดียวกันได้มีงานวิจัยที่นำแนวคิดการประเมินแบบ CIPPIEST Model มาใช้ในการประเมิน โดยที่ CIPPIEST Model เป็นส่วนขยายของรูปแบบ CIPP Model ซึ่งเพิ่มการประเมินผลผลิต (product) ออกเป็นการประเมินผลกระทบ (impact) ประสิทธิภาพ (effective) ความยั่งยืน (sustainability) และการถ่ายทอดองค์ความรู้ (transport) มาใช้ในการวิเคราะห์ศึกษาปัญหา แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร เช่น การประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา (อภิรักษ์ จิตรกร, 2560) และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (มาเรียม นิลพันธุ์, 2554)

นอกจาก CIPP Model ที่นิยมนำมาใช้ในการประเมินหลักสูตรแล้ว ยังมีการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินหลักสูตรของสเตค (The Stake's Congruence Contingency Model) ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 (จุฬาลักษณ์ บุปผาวาส และคณะ, 2558) ซึ่งเป็นการประเมินจากเกณฑ์หรือมาตรฐาน 3 องค์ประกอบ คือ ตัวบ่งชี้หรือปัจจัยก่อนดำเนินการ (antecedents) กระบวนการหรือการกระทำระหว่างดำเนินการ (transactions) และผลผลิต (outcomes)

ขณะที่ระเบียบวิธีการวิจัยในการประเมินการใช้หลักสูตร พบว่ามีการใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ในการวิจัย เพราะจะทำให้นักวิจัยสามารถสำรวจข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ปัญหา และนำมาสู่การการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะในการแก้ไขและพัฒนาหลักสูตร (มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ, 2558)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ซึ่งได้จัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 12 แห่งทั่วประเทศ ประกอบด้วย วิทยาลัยนาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ จันทบุรี วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช

วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง วิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด วิทยาลัยนาฏศิลปพบุรี วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี และวิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง

การวิจัยนี้ประยุกต์ใช้แนวคิด CIPP Model ที่ประเมินการใช้หลักสูตร 4 กระบวนการ คือ บริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) (Stufflebeam, 1971) โดยจะประเมินการใช้หลักสูตรครอบคลุมในประเด็นคุณภาพของหลักสูตร การใช้หลักสูตร คุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา และคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าการนำหลักสูตรไปใช้หรือกระบวนการใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับหลักการ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ ผู้เรียนมีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ และเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และสังคมได้หรือไม่เพียงไร การประเมินหลักสูตรเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากนักเรียน ผู้สำเร็จการศึกษา ครูผู้สอน ผู้บริหาร และคณะกรรมการประจำวิทยาลัย โดยคณะผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 12 แห่งทั่วประเทศ โดยคณะผู้วิจัยคาดว่าสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method research) ที่ใช้แบบแผน ขั้นตอนเชิงอธิบาย (an explanatory sequential design) ของ Creswell และ Plano (2018) โดยเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณก่อนแล้วตามด้วยวิธีการเชิงคุณภาพเพื่อทำความเข้าใจภาพรวมของปัญหา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียน ผู้สำเร็จการศึกษา ครูผู้สอน ผู้บริหาร คณะกรรมการประจำวิทยาลัย จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ ทั้ง 12 แห่งที่มีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณมากำหนดประเด็นการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มต่อไป

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาการประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม รวมถึงศึกษาปัญหา และแนวทาง

การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ดำเนินการศึกษา คือ วิทยาลัยนาฏศิลป์ จังหวัดนครปฐม วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี จังหวัดจันทบุรี วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง จังหวัดพัทลุง วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ดวิทยาลัยนาฏศิลป์พลบุรี จังหวัดลพบุรี วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลการวิจัย ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน - 30 กันยายน 2566

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตร หมายถึง โครงการหรือแผนการในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ประเภทวิชาศิลปกรรม ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ใช้จัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 12 แห่งทั่วประเทศ ครอบคลุม 10 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย โขน สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ละคร สาขาวิชาเป่าพาทย์ สาขาวิชาเครื่องสายไทย สาขาวิชาคีตศิลป์ไทย สาขาวิชาดุริยางค์สากล สาขาวิชาคีตศิลป์สากล สาขาวิชานาฏศิลป์สากล สาขาวิชาการแสดงพื้นบ้าน และสาขาวิชาดนตรีพื้นบ้าน

การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการรวบรวม ศึกษาข้อมูล และวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ประเภทวิชาศิลปกรรม และนำมาประเมินค่าประกอบการพิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตร ครอบคลุมทั้งด้านเนื้อหาของหลักสูตร (ด้านบริบท) การใช้หลักสูตร (ด้านปัจจัยนำเข้า) คุณภาพการจัดการเรียนการสอน (ด้านกระบวนการ) และคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา (ด้านผลผลิต)

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ ทั้ง 12 แห่งทั่วประเทศ

กรรมการประจำวิทยาลัย หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการประจำวิทยาลัย ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ ทั้ง 12 แห่งทั่วประเทศ

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในรายวิชาตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ประเภทวิชาศิลปกรรม ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ ทั้ง 12 แห่งทั่วประเทศ

นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในรายวิชาตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

ผู้สำเร็จการศึกษา หมายถึง นักเรียนที่ได้รับการอนุมัติให้จบการศึกษาตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในปีการศึกษา 2564

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะจากการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ครอบคลุมด้านเนื้อหาของหลักสูตร การใช้หลักสูตร คุณภาพการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งมีประโยชน์ทั้งเชิงวิชาการ เชิงปฏิบัติการ และเชิงนโยบาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประโยชน์เชิงวิชาการ

เครื่องมือประเมินหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้ที่สนใจด้านการประเมินหลักสูตรด้วย CIPP Model สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแบบประเมินหลักสูตรในบริบทอื่นได้

2. ประโยชน์เชิงปฏิบัติการ

2.1 ได้ทราบปัญหาจากการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ด้านเนื้อหาของหลักสูตร การใช้หลักสูตร คุณภาพการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา

2.2 ใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

3. ประโยชน์เชิงนโยบาย

ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ได้รับข้อเสนอแนะมาใช้ในการกำหนดนโยบายหรือการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ให้มีคุณภาพครอบคลุมทั้งด้านเนื้อหาของหลักสูตร การใช้หลักสูตร คุณภาพการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษามากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 5 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการประเมินหลักสูตร

ตอนที่ 2 หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการประเมินหลักสูตร

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรจะกล่าวถึงความหมายของหลักสูตร การประเมินหลักสูตร จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร ประเภทการประเมินหลักสูตร รูปแบบการประเมินหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตร (Curriculum) เป็นคำที่มีการนิยามความหมายอย่างหลากหลายตามแต่มุมมองของ นักวิชาการด้านหลักสูตรและบริบทของการใช้ โดยทั่วไปเมื่อกล่าวถึงหลักสูตร ย่อมหมายถึง ชุดกิจกรรมที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ถูกรวบรวมไว้ในรูปแบบ เอกสาร หนังสือ คู่มือการสอน ดังนั้น จากการศึกษาสามารถสรุปความหมายของ “หลักสูตร” ออกเป็น 4 ประการ ดังนี้

ประการแรก เป้าหมายของหลักสูตร หลักสูตรการเรียนการสอนจะต้องมีการกำหนด เป้าหมาย จุดประสงค์การเรียนรู้ ความรู้ที่คาดหวัง การกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนภายหลังการศึกษา เช่น เนื้อหาสาระ ทักษะกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดขั้นสูง และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม อันพึงประสงค์

ประการที่สอง การจัดการเรียนการสอน คือกระบวนการใช้หลักสูตร โดยจะต้องมีการ วางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้

ประการที่สาม การวัดและประเมินผล หลังจากการจัดการเรียนการสอน จะต้องมีการ ตรวจสอบและประเมินคุณภาพของผู้เรียนภายหลังการจัดการเรียนรู้ การประเมินคุณภาพ การจัดการเรียนรู้ รวมทั้งประเมินความเหมาะสมของจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาสาระของหลักสูตร

ประการที่สี่ การปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น การปรับปรุงและการพัฒนาหลักสูตร มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาได้นำประเด็นปัญหาและข้อจำกัดมาใช้ในการปรับปรุงและ

พัฒนาหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ การปรับปรุงและพัฒนาจะต้องนำเอากฎ ระเบียบ ตลอดจนสถานการณ์ปัจจุบันเข้ามาพิจารณาด้วย

1.2 ความหมายของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรมีนักการศึกษาทางด้านการประเมินให้นิยามความหมายและมีการแบ่งประเภทที่แตกต่างกันออกไป จากการรวบรวมข้อมูลสามารถแบ่งความหมายออกเป็น 2 มิติ ได้แก่ การประเมินหลักสูตรในมิติของกระบวนการ และการประเมินหลักสูตรในมิติของจุดมุ่งหมาย และผลลัพธ์ของหลักสูตร

1) การประเมินหลักสูตรในมิติของกระบวนการ มีนักวิชาการนิยามความหมายเอาไว้ดังนี้

Stufflebeam (1971, p. 18) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตร คือ กระบวนการหาข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจทางเลือกที่ดีกว่าเดิม

รัตน์ บัสนันท์ (2550, น. 10) กล่าวว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลสนเทศ ซึ่งจะต้องใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล หรือสิ่งบางสิ่ง เพื่อใช้สำหรับการตัดสินใจในคุณค่าหรือคุณภาพของบุคคลหรือสิ่งนั้น ๆ

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553, น. 291) เสนอว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการในการพิจารณา ตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่าหลักสูตรนั้นมีประสิทธิภาพแค่ไหน เมื่อนำไปใช้แล้วบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีสิ่งใดที่จะต้องนำมาแก้ไขเพื่อนำผลที่ได้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจทางเลือกที่ดีกว่า

สายหยุด ภูบุย (2555, น. 143) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร คือ กระบวนการในการพิจารณา ตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่าหลักสูตรนั้นมีประสิทธิภาพอย่างไร การประเมินหลักสูตรจะต้องมีการวิเคราะห์ตัวหลักสูตร วิเคราะห์กระบวนการของการนำหลักสูตรไปใช้ และวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2558, น. 16) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการเชิงระบบ เพื่อจัดหาสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร การบริหาร หลักสูตร และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

2) การประเมินหลักสูตรในมิติของจุดมุ่งหมายและผลลัพธ์ของหลักสูตร มีนักวิชาการนิยามความหมายเอาไว้ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2548, น. 372) ได้ให้ความหมาย การประเมินหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง การรวบรวมและศึกษาข้อมูล รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบหลักสูตรและตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณค่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

บุญชม ศรีสะอาด (2546, น. 95) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตร หมายถึง การพิจารณาเปรียบเทียบ และตัดสินเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ในระบบหลักสูตรว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างไร มีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐาน ความมุ่งหวัง และการปฏิบัติจริงเพียงใด หลักสูตรมีประสิทธิภาพเพียงใด มีผลกระทบอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรนั้นให้ดีขึ้น

ชวลิต ชูกำแหง (2561, น. 141) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตร หมายถึง การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการค้นหาข้อมูลเก็บข้อมูลนั้นเพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่าเดิม พิจารณาคุณค่าเกี่ยวข้องกับหลักสูตร

มารุต พัฒนาผล (2556, น. 8) สรุปว่าการประเมินหลักสูตรเปรียบเสมือนกระจกสะท้อนคุณภาพของการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร ช่วยชี้แนะแนวทางการปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การประเมินหลักสูตรจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น แม้ว่าจะมีการให้ความหมายในมิติที่แตกต่างกันไป เป็นความแตกต่างในด้านกระบวนการที่ได้มาซึ่งข้อมูลจากการดำเนินการตามหลักสูตร ซึ่งล้วนให้ความสำคัญในเรื่องจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่าสามารถบรรลุเป้าหมายเอาไว้หรือไม่ ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงสรุปว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการเชิงระบบในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินการใช้หลักสูตร เพื่อพิจารณาตัดสินว่าหลักสูตรนั้นมีองค์ประกอบที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเหมาะสมเพียงใด และผลลัพธ์จากการประเมินหลักสูตรจะนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

1.3 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินการใช้หลักสูตร มาวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ดังนั้น จึงสามารถสรุปจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรดังนี้ (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546, น. 250-251)

- 1) เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรนั้น โดยดูว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นสามารถสนองวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่ และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมอย่างไร
- 2) เพื่ออธิบายและพิจารณาว่าลักษณะของส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรในแง่ต่าง ๆ เช่น หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลว่าสอดคล้องต้องกันหรือไม่ หรือสนองความต้องการหรือไม่
- 3) เพื่อตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้ มีข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง การประเมินผลในลักษณะนี้มักจะดำเนินไปในช่วงที่ใช้หลักสูตร
- 4) เพื่อตัดสินว่าการบริหารงานด้านวิชาการและบริหารงานด้านหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่ เพื่อหาทางแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ
- 5) เพื่อติดตามผลผลิตจากหลักสูตร คือผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วตามหลักสูตรว่าเป็นไปตามความมุ่งหวังหรือไม่
- 6) เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่าง ๆ ในหลักสูตร
- 7) เพื่อช่วยในการตัดสินว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปหรือควรปรับปรุงพัฒนาหรือเพื่อยกเลิกการใช้หลักสูตรนั้น การประเมินผลในลักษณะนี้จะดำเนินการหลังจากที่ใช้หลักสูตรไปแล้วระยะหนึ่งแล้วจึงประเมินเพื่อสรุปผลตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตร

กำหนดไว้มากนักน้อยเพียงใด สนองความต้องการของสังคมเพียงใด และเหมาะสมกับการนำไปใช้ต่อไปหรือไม่

สรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรนั้นมี 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการบริหารหลักสูตร 2) เพื่อตัดสินประสิทธิภาพในการนำหลักสูตรไปใช้ในการบริหารหลักสูตร และคุณค่าของหลักสูตร หรือคุณภาพของหลักสูตร 3) เพื่อติดตามผลผลิตของหลักสูตรโดยพิจารณาจากคุณภาพของผู้เรียนเป็นหลักสำคัญเพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

1.4 ประเภทการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรสามารถจำแนกได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง โดยไพศาล หวังพานิช (2543, น. 14) ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทตามระดับของหลักสูตร แบ่งตามวัตถุประสงค์ในการประเมิน และแบ่งตามระยะเวลาในการประเมิน ดังนี้

1) การประเมินหลักสูตรตามระดับของหลักสูตร แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1) การประเมินองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ การประเมินความจำเป็น ประเมินวัตถุประสงค์ ประเมินโครงสร้าง ประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร ประเมินปัจจัยป้อน และประเมินผลลัพธ์

1.2) การประเมินหลักสูตรโดยรวม เป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ซึ่งต้องประเมินทุกองค์ประกอบของหลักสูตรเพื่อสรุปผลในภาพรวม

2) การประเมินหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในการประเมิน แบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

2.1) การประเมินเพื่อการปรับปรุงหรือการประเมินความก้าวหน้า เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นตรวจสอบข้อเด่นและข้อด้อยในส่วนประกอบของหลักสูตรเพื่อใช้สำหรับเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขเป็นสำคัญ

2.2) การประเมินเพื่อสรุปผล เป็นการประเมินเพื่อการประมวลผลโดยสรุปผลทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร

3) การประเมินหลักสูตรตามระยะเวลาในการประเมิน พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2565, น. 139-164) ได้แบ่งได้การประเมินหลักสูตรออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ การประเมินก่อนการพัฒนาหลักสูตร การประเมินก่อนการดำเนินการใช้หลักสูตร การประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร และการประเมินหลังดำเนินการใช้หลักสูตร ดังนี้

3.1) การประเมินก่อนการพัฒนาหลักสูตร เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดทำหลักสูตร โดยมุ่งเน้นการประเมินในขั้นตอนของการวางแผนหลักสูตร เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตร การประเมินในขั้นตอนนี้สามารถใช้เทคนิคการประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) หรือเทคนิคด้านการศึกษาความเป็นไปได้ (feasibility study)

3.2) การประเมินก่อนการดำเนินการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินความพร้อมก่อนนำหลักสูตรไปใช้ โดยมุ่งเน้นประเมินคุณภาพของร่างหลักสูตรเพื่อค้นหาข้อบกพร่องและปรับปรุง

แก้ไขให้มีความเหมาะสม โดยพิจารณาจากความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรกับปรัชญา หลักการ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เป็นต้น

3.3) การประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินกระบวนการดำเนินงาน การติดตามและกำกับการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อปรับปรุงแผนงานและกระบวนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งนี้ สามารถประเมินระหว่างการใช้หลักสูตรได้โดย (1) การสำรวจสภาพของการใช้หลักสูตร (2) การตรวจสอบการดำเนินงานตามแผน (3) การสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และ (4) การสำรวจผลการดำเนินการใช้หลักสูตร

3.4) การประเมินหลังดำเนินการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินผลการดำเนินงานของหลักสูตรเมื่อหลักสูตรที่ใช้ครบกำหนดเวลาในการใช้งาน เพื่อตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยจะเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นจริง ผลกระทบที่เกิดขึ้น เป็นต้น

1.5 รูปแบบการประเมินหลักสูตร

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2565, น. 165-167) ได้สรุปรูปแบบการประเมิน และได้แบ่งการประเมินออกเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบการประเมินที่เน้นวัตถุประสงค์ 2) รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ และ 3) รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) รูปแบบการประเมินที่เน้นวัตถุประสงค์

การประเมินที่เน้นวัตถุประสงค์ (objective – based model) เป็นรูปแบบประเมินที่เน้นการตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นจากหลักสูตรว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ โดยแนวคิดที่ได้รับความนิยมในการวิจัยในรูปแบบนี้ คือ รูปแบบการประเมินของ Ralph W. Tyler กล่าวคือ Tyler ได้ให้ความหมายของการประเมินว่าเป็นการเปรียบเทียบผลลัพธ์ (outcomes) ที่คาดหวังกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้บรรลุผลสำเร็จหรือไม่ และเพื่อค้นหาข้อมูลสารสนเทศสำหรับการปรับปรุงการใช้หรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น

การประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของ Tyler มี 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 จำแนกประเภทของเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้ชัดเจน

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้ชัดเจนว่า เมื่อจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแล้ว ผู้เรียนจะเกิดพฤติกรรมอะไร

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดสถานการณ์ เนื้อหา และกิจกรรม ที่ทำให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินหลักสูตร โดยเลือกและสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อให้ได้ข้อมูลว่าได้มีการบรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้นเพียงใด

ขั้นตอนที่ 6 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 7 วิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบกับพฤติกรรมที่ได้กำหนดไว้ตามจุดประสงค์เพื่อพิจารณาการบรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2) รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า

Robert E. Stake ได้เสนอรูปแบบการประเมินที่ต้องอาศัยการตัดสินโดยมีเกณฑ์หรือมาตรฐาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ตัวป้อนหรือปัจจัยก่อนดำเนินการ (antecedents) กระบวนการหรือการกระทำระหว่างดำเนินการ (transactions) และผลผลิต (outcomes) โดยในการประเมินผลจะต้องเปรียบเทียบจุดประสงค์ที่กำหนดไว้กับผลของการประเมินว่าสอดคล้องกันหรือไม่เพียงใด โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของ Stake เริ่มจากการตั้งเกณฑ์ในการวิเคราะห์หลักสูตร ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ (1) ตัวป้อนหรือปัจจัยก่อนดำเนินการ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับผลที่ได้รับจากหลักสูตรที่มีอยู่ก่อน (2) กระบวนการหรือการกระทำระหว่างดำเนินการ คือ ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างครูกับนักเรียนหรือระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเอง และ (3) ผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังจากใช้หลักสูตรนั้น (ขวลิต ชูกำแพง, 2561, น. 123)

3) รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ

การประเมินเทียบกับจุดมุ่งหมายเป็นหลัก โดยการประเมินในรูปแบบ “CIPP Model” เป็นโมเดลที่ได้รับความนิยมจากนักวิจัยที่จะนำมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการประเมินผล กล่าวคือ Stufflebeam (1971, p. 20) ซึ่งพิจารณาว่าจุดประสงค์ของการประเมินทางการศึกษา คือ การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ประกอบด้วยบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) โดยมีจุดมุ่งเน้นเพื่อให้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนา โดยมีประเด็นในการประเมิน 4 ด้าน ดังนี้

ด้านบริบท (Context : C) เป็นการประเมินสภาวะแวดล้อม ความต้องการจำเป็นของบุคคลหรือหน่วยงาน และความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การประเมินบริบทเหล่านี้จะช่วยให้ทราบว่าสภาพแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอย่างไร บุคคลและองค์กรมีความต้องการจำเป็นอย่างไร เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ วางแผนกำหนดหลักสูตร และการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ปัจจัยนำเข้า (Input : I) เป็นการประเมินสิ่งที่นำเข้ามาใช้ในการดำเนินการหลักสูตร เพื่อทราบว่าโครงสร้าง เนื้อหาหลักสูตร การบริหารจัดการ ทรัพยากรสนับสนุน เป็นต้น ถูกนำมาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนโครงสร้างเนื้อหา และการจัดเตรียมทรัพยากรสนับสนุนต่าง ๆ

กระบวนการ (Process : P) เป็นการประเมินด้านการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ ครอบคลุมทั้งการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

และการประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการ เพื่อค้นหาสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจในการปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดไว้

ผลผลิต (Product : P) เป็นการประเมินผลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดและติดตามผลที่เกิดขึ้นเมื่อใช้หลักสูตรเสร็จสิ้นเพื่อตัดสินว่าจะมีการทบทวนหลักสูตร ปรับปรุงหรือปิดหลักสูตร ทั้งนี้ การประเมินผลผลิตจะประเมินเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะความสามารถในการปฏิบัติ ของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

1.6 ขั้นตอนและเกณฑ์การประเมินหลักสูตร

1) ขั้นตอนการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร มีขั้นตอนการประเมินดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินหลักสูตรต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจนก่อนว่าจะประเมินในส่วนใดหรือเรื่องใด และในแต่ละเรื่องจะศึกษาบางส่วนหรือทุกส่วน ผู้ประเมินหลักสูตรต้องกำหนดด้วยว่าต้องการนำข้อมูลมาทำอะไร การกำหนดขอบข่ายวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินหลักสูตรอย่างเด่นชัด จะเป็นกรอบของการประเมินผลหรือตัวเสนอแนะรูปแบบของการประเมินผลกลุ่มผู้ให้ข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนแบบประเมินผล ขั้นตอนนี้เปรียบเสมือนเข็มทิศที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการประเมิน หลังที่ผู้ประเมินผลได้ศึกษาและสำรวจเอกสารและผลงานประเมินที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ แล้ว ผู้ประเมินก็พร้อมที่จะตัดสินใจตามรูปแบบของการประเมินหลักสูตรได้ โดยสิ่งที่ผู้ประเมินผลจะต้องตัดสินใจกำหนด ได้แก่ การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง การกำหนดแหล่งข้อมูล การพัฒนาเครื่องมือ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน

ทั้งนี้ ผู้ประเมินควรตั้งเกณฑ์ในการประเมินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า เพราะเกณฑ์การประเมินจะเป็นเครื่องบ่งชี้คุณภาพในส่วนของหลักสูตรที่ประเมิน

2) เกณฑ์การประเมินหลักสูตร

ผลการประเมินหลักสูตรจะมีความน่าเชื่อถือเพียงใดขึ้นอยู่กับที่เกณฑ์สำหรับการใช้พิจารณาตัดสินการประเมินมีเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาสำหรับการประเมินหลักสูตรดังนี้ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2548, น. 49-52)

2.1) ความเที่ยงตรงภายใน (internal validity) หมายถึง การออกแบบการประเมินเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ประเมินผลของการประเมินตรงตามปรากฏการณ์ที่เป็นตัวแทนภายในขอบข่ายของการพิจารณาอย่างถูกต้องและเป็นจริง

2.2) ความเที่ยงตรงภายนอก (external validity) หมายถึง ผลการประเมินหลักสูตรที่ได้สามารถนำไปอ้างอิงสรุปได้กว้างขวางเพียงใด เกี่ยวกับเรื่องเวลา สิ่งแวดล้อม ภูมิภาค และบุคคลที่มีสภาพความคล้ายคลึงกับกลุ่มที่ประเมิน

2.3) ความเชื่อมั่น (reliability) หมายถึง ความคงที่ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการใช้เครื่องมือวัดหลายอย่าง ผู้ประเมินหลักสูตรควรคำนึงถึงความเพียงพอของการเก็บหรือวัด หรืออาจจะทำการวัดหลาย ๆ ครั้ง หรือวัดครั้งเดียวด้วยเทคนิคการวัดแบบต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบความคงที่

ของคำตอบ เรื่องนี้ผู้ประเมินหลักสูตรต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการวัดค่อนข้างมากและมีความละเอียดรอบคอบและมีความรับผิดชอบ

2.4) ความเป็นปรนัย (objectivity) หมายถึง คนส่วนใหญ่มีความเข้าใจข้อมูลที่ได้จากการวัดตรงกันมากน้อยเพียงไร ผู้ประเมินรวบรวมข้อมูล รายละเอียด และตัดสินใจ แปลผลตรงกับบุคคลที่ร่วมประเมินด้วยความเป็นปรนัยของการประเมินจึงจะเกิดขึ้น

2.5) ความสอดคล้องสัมพันธ์ (relevance) หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการประเมิน ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการประเมินเพียงไร การกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินไว้ชัดเจน จะช่วยให้ผู้ประเมินมีความระมัดระวังในการเก็บข้อมูลและตรวจสอบตนเองได้เสมอ ทำกิจกรรมการประเมินสอดคล้องกับประเด็นที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย

2.6) ความสำคัญ (importance) หมายถึง การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบหลักสูตรที่จะประเมิน การวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลว่า ข้อมูลส่วนใดมีประโยชน์มากกว่ากันเพราะการประเมินหลักสูตรบางครั้งต้องทำการประเมินที่มีลักษณะกว้างและลึก การเก็บรวบรวมข้อมูลถ้าไม่มีการจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบหลักสูตรที่จะประเมิน จะทำให้การเก็บข้อมูลในเรื่องเดียวกันจำนวนมาก ซึ่งต่อมาอาจพบว่าข้อมูลที่มีความสำคัญน้อยมีจำนวนมากที่ใช้ในการสรุปส่วนการเก็บข้อมูลบางองค์ประกอบของหลักสูตรที่เก็บข้อมูลมาจำนวนน้อยแต่กลับมีความสำคัญ ผู้ประเมินหลักสูตรต้องถือเป็นความรับผิดชอบที่จะต้องจัดลำดับความสำคัญให้กับข้อมูลที่ใช้เก็บรวบรวม

2.7) ขอบข่ายของการประเมิน (scope) หมายถึง ระบบและแบบแผนของการประเมินที่จะเอื้ออำนวยให้การศึกษาได้กว้างและลึก ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ และไม่ควรมิยบายวิธีการประเมินเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งมาใช้ในการประเมินหลักสูตร

2.8) ความเชื่อถือและการยอมรับ (credibility) หมายถึง ผู้ที่ต้องการใช้ผลการประเมินมีความเชื่อถือในผู้ประเมิน และยอมรับข้อมูลจากผลการประเมินได้มากน้อยเพียงใด เพราะความสัมพันธ์ของผู้ประเมินหลักสูตรกับผู้ที่ใช้การประเมินหลักสูตรจะมีอิทธิพลต่อการประเมินหลักสูตรมาก

2.9) เวลา (timeliness) หมายถึง การรายงานผลการประเมินจะทันใช้เวลาที่ต้องการหรือไม่ การใช้เวลาสำหรับกิจกรรมการประเมิน การเขียนรายงานการประเมิน เป็นรายละเอียดจะต้องใช้เวลาพอสมควร อาจจะทำให้พลาดโอกาสที่จะใช้ผลการประเมินซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติการหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร รวมทั้งการตัดสินใจหลักสูตร ดังนั้น การเสนอรายงานอาจจะเป็นระยะ โดยนำเสนอแบบไม่เป็นทางการก็สามารถจะช่วยเหลือปัญหาเกี่ยวกับการรายงานผลที่ช้าเกินกว่ากำหนดและไม่ทันนำมาใช้การพิจารณาตัดสิน

2.10) ขอบเขตของการใช้ผลการประเมิน (pervasiveness) หมายถึง การนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้อย่างกว้างขวางและมีการเผยแพร่อย่างไร การเขียนรายงานการประเมินหลักสูตรจะต้องกำหนดเป้าหมายที่จะนำเสนอให้ถูกต้อง เช่น ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ครู และคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรต้องการทราบและใช้ผลการประเมินกว้างและลึกในลักษณะที่แตกต่างกัน

2.11) ประสิทธิภาพ (efficiency) หมายถึง การพิจารณาทางเลือกในการปฏิบัติเมื่อการประเมินเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทางเลือกนั้นอาจจะเกี่ยวข้องกับผู้ร่วมงาน ค่าใช้จ่าย ประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ มีทรัพยากรอะไรบ้างที่สูญเสียโดยเปล่าประโยชน์ ทั้งที่เป็นการสูญเสีย

สามารถหลีกเลี่ยงได้ มีสถานการณ์หรือเหตุการณ์อะไรที่เกี่ยวข้องกับการประเมินแต่ไม่ได้นำมาใช้ศึกษา การดำเนินการประเมินส่วนมากจะพบกับข้อจำกัดต่าง ๆ ผู้ประเมินหลักสูตรต้องมีความตระหนัก และรับผิดชอบต่อจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรให้มาก

1.7 การพัฒนาหลักสูตร

1) ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

ภายหลังจากมีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรไประยะหนึ่ง แต่ละหลักสูตร มีการกำหนดให้มีการประเมินการใช้หลักสูตรเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งจากการศึกษานิยามความหมายของการพัฒนาหลักสูตร มีนิยามของนักวิชาการ 3 ท่านที่ได้รับความนิยมในการอ้างอิง ดังนี้

Taba (1962, p. 454) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึงการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมด ตั้งจุดมุ่งหมายและวิธีการ ทำให้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้จะมีผลกระทบทางด้านความคิดและความรู้สึกของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ขณะที่การปรับปรุงหลักสูตร หมายถึงการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วนโดยไม่เปลี่ยนแปลง แนวความคิดพื้นฐานหรือรูปแบบของหลักสูตร

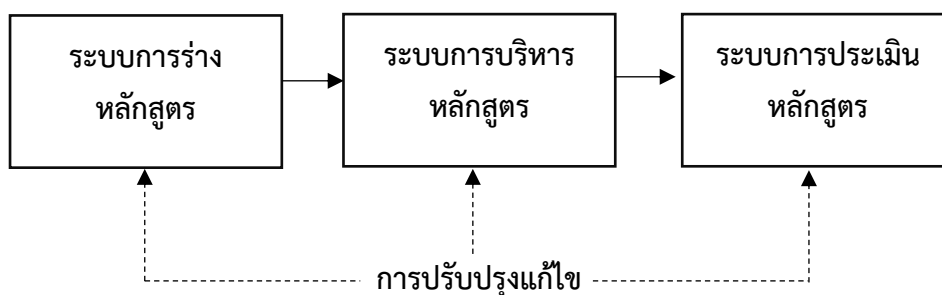
Good (1973, pp. 157-158) ได้ให้ความเห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรเกิดได้สองลักษณะ คือ “การปรับปรุงหลักสูตร” และ “เปลี่ยนแปลงหลักสูตร” กล่าวคือ การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการ พัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่งเพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุอุปกรณ์ วิธีสอน รวมทั้งการประเมินผล ส่วนการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร จะเป็นการแก้ไขหลักสูตรให้แตกต่างไปจากเดิม ซึ่งหมายถึงการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นใหม่

Saylor & Alexander (1974, p. 7) ให้ความเห็นว่า เป็นการจัดทำหลักสูตรเดิม ที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน โดยการพัฒนา หลักสูตรอาจหมายถึงการสร้างเอกสารอื่นสำหรับนักเรียนด้วย

จากนิยามข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) เป็นกระบวนการจัดทำหลักสูตร การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับ ความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม

2) การพัฒนาหลักสูตรเชิงระบบ

การพัฒนาหลักสูตรเชิงระบบ คือ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นขั้นตอนที่มีความเกี่ยวเนื่องกันประกอบด้วย 3 ระบบ ได้แก่ 1) ระบบการร่างหลักสูตร 2) ระบบการบริหาร หลักสูตร และ 3) ระบบการประเมินหลักสูตร

ภาพที่ 2.1 การพัฒนาหลักสูตรเชิงระบบ

ที่มา : มาร์ต พัฒนาผล (2562, น. 8)

3) ระบบการร่างหลักสูตร เป็นกระบวนการพัฒนาเอกสารหลักสูตรตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งได้เอกสารที่มีความสมบูรณ์ พร้อมสำหรับการนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม ดังนี้

3.1) การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาหลักสูตร เช่น เป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนรู้ การประเมินผล และกระแสการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน (based-line data) ประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตร

3.2) การกำหนดรูปแบบของหลักสูตร โดยตัดสินใจเลือกใช้หลักสูตรที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน กลุ่มผู้เรียน เป็นอาทิ ทั้งนี้ หากกล่าวถึงรูปแบบของหลักสูตร จะพบว่ามีอย่างหลากหลาย ตัวอย่างเช่น หลักสูตรรายวิชา (subject curriculum) หลักสูตรบูรณาการ (integrated curriculum) หลักสูตรเสริม (enrichment curriculum) หลักสูตรฝึกอบรม (training curriculum) หลักสูตรอิงมาตรฐาน (standard – based curriculum) หลักสูตรที่เน้นประสบการณ์ (experience – based curriculum) หลักสูตรรายบุคคล (individualize curriculum) และหลักสูตรสมรรถนะ (competency – based curriculum) เป็นต้น

3.3) การจัดทำเอกสารหลักสูตรโดยจะต้องเชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ทั้งนี้ การพัฒนาเอกสารหลักสูตรควรดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลจากคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรที่มีความรู้และประสบการณ์สอดคล้องกับหลักสูตรที่จะสร้าง เพื่อให้หลักสูตรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการและสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้

3.4) การสอบทานคุณภาพหลักสูตร (curriculum validation) และปรับปรุงแก้ไข หมายถึง การตรวจสอบคุณภาพของเอกสารหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้มั่นใจว่าหลักสูตรจะสามารถนำไปใช้จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4) ระบบการบริหารหลักสูตร เป็นการวางแผนและดำเนินการนำหลักสูตรไปปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ได้แก่

4.1) การขออนุมัติใช้หลักสูตร คือ การนำเอาหลักสูตรเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมคุณภาพหลักสูตร เพื่อขอความเห็นชอบและอนุมัติ

4.2) การประชาสัมพันธ์หลักสูตรสู่กลุ่มเป้าหมาย เป็นการสื่อสารที่เกี่ยวกับหลักสูตรไปสู่กลุ่มเป้าหมายเพื่อให้ได้รับข้อมูลประกอบการตัดสินใจเข้าศึกษา

4.3) การวางแผนการใช้หลักสูตร คือ การเตรียมความพร้อมก่อนการใช้หลักสูตรทุกด้านอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

4.4) การกำหนดทรัพยากรหลักสูตร โดยการจัดสรรทรัพยากรให้มีความเหมาะสมกับการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

4.5) การกำหนดคณะกรรมการบริหารหลักสูตร คือ การกำหนดคณะบุคคลผู้มีหน้าที่กำหนดนโยบายและดูแลคุณภาพทางวิชาการของหลักสูตร

4.6) การกำกับดูแลคุณภาพการใช้หลักสูตร คือ การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและควบคุมคุณภาพทางวิชาการของการใช้หลักสูตร มีองค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการสนับสนุนงานวิชาการ

5) ระบบการประเมินหลักสูตร เป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้หลักสูตร โดยมีการวางแผน การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินคุณค่า (value judgments) ของหลักสูตร รวมทั้งการปรับปรุงหลักสูตรบนพื้นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม ดังนี้

5.1) การวางแผนการประเมิน หมายถึง การออกแบบการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการประเมิน เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่มีความถูกต้องและสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2) การวางแผนเก็บข้อมูล หมายถึง การเตรียมความพร้อมก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเตรียมเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล การกำหนดบุคคลที่จะทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล การบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และเขียนรายงานผลการประเมิน

5.3) การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล คือการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนที่กำหนดไว้ แล้วนำมาวิเคราะห์และแปลความหมายเพื่อสรุปผลการตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5.4) การรายงานผล คือการนำเสนอผลการประเมินหลักสูตรต่อผู้เกี่ยวข้อง ขั้นตอนนี้นับว่ามีความสำคัญมากในฐานะที่จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีโอกาสรับรู้คุณภาพของหลักสูตรในประเด็นต่างๆ ทั้งที่เป็นจุดแข็งและจุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข อันจะนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

สรุประบบการประเมินหลักสูตร คือ ระบบที่เชื่อมโยงมาจากระบบการบริหารหลักสูตรและระบบร่างหลักสูตรในการพัฒนาหลักสูตรเชิงระบบ ซึ่งเป็นกระบวนการวางแผน เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การตัดสินคุณค่าของหลักสูตรในมิติต่างๆ บนพื้นฐานข้อมูลสารสนเทศเชิงประจักษ์ ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) การวางแผนการประเมิน 2) การวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล 3) การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล 4) การรายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้องซึ่งทั้ง 4 กิจกรรมมีความเป็นระบบที่มีความเสถียรภาพ

ตอนที่ 2 หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม มีการกำหนดหลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสาระสำคัญของหลักสูตรโดยสังเขป ดังนี้ (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2562, น. 2-4)

2.1 หลักการของหลักสูตร

การดำเนินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม มีการกำหนดหลักการของหลักสูตรเอาไว้ 4 ประการ ดังนี้

1) เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพต่อจาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และประชาคมอาเซียน เพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนระดับฝีมือให้มีสมรรถนะ มีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพได้ ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ และการประกอบอาชีพอิสระหรือศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

2) เป็นหลักสูตรวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์และคีตศิลป์ ที่เตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาและสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้วยความรู้ทางด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์และคีตศิลป์ ทั้งไทยและสากล ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องซึ่งกันและกัน สามารถเพิ่มมูลค่าเชิงเศรษฐกิจได้โดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะเฉพาะด้าน ด้วยการปฏิบัติจริงตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน

3) เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริม สนับสนุนและประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

4) เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้วิทยาลัย สถานประกอบการ ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการ สอดคล้องกับศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถเรียนรู้ พัฒนา อนุรักษ์ สืบสาน สร้างสรรค์ศาสตร์แห่งศิลป์ ด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และคีตศิลป์ของชาติสืบไป

2.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หลักสูตรวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์และคีตศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในการอนุรักษ์ สืบสานและธำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ เน้นให้เป็นคนดี ปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการประกอบอาชีพและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1) เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และคีตศิลป์ สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ สามารถพัฒนาองค์ความรู้ในงานอาชีพ เพื่อนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และการประกอบอาชีพ มีทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะการคิด วิเคราะห์ และการแก้ปัญหา ตลอดจนทักษะการจัดการด้านศิลปวัฒนธรรม ได้อย่างเหมาะสม

3) เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจ และภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักงาน รักองค์กร สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี มีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

4) เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงามทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกันด้วยความรัก และความสามัคคี มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เข้าใจและเห็นคุณค่า ภูมิปัญญา ท้องถิ่น มีความตระหนักและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต

5) เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรมจริยธรรมและวินัยในตนเอง มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจเหมาะสมกับงานอาชีพ

6) เพื่อให้ตระหนักและเห็นคุณค่าทางด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติ มีความรักชาติสำนึก ในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2.3 สารสำคัญของหลักสูตรโดยสังเขป

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ประเภทวิชาศิลปกรรม ครอบคลุม 10 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย โขน สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ละคร สาขาวิชาเป่าพาทย์ สาขาวิชาเครื่องสายไทย สาขาวิชาคีตศิลป์ไทย สาขาวิชาดุริยางค์สากล สาขาวิชาคีตศิลป์สากล สาขาวิชานาฏศิลป์สากล สาขาวิชาการแสดงพื้นบ้าน และสาขาวิชาดนตรีพื้นบ้าน

การจัดโครงสร้างหลักสูตร กำหนดให้มีหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 117 หน่วยกิต แบ่งออกเป็น 3 หมวดวิชา ได้แก่ หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง (23 หน่วยกิต) หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ (84 หน่วยกิต) และหมวดวิชาเลือกเสรี (10 หน่วยกิต) และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง เป็นรายวิชาพื้นฐานที่สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา และวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดไว้ให้สถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องไม่น้อยกว่า 22 หน่วยกิต ประกอบด้วย กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชา ภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา และกลุ่มสุขศึกษา และพลศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็น

หมวดวิชาสมรรถนะ เป็นรายวิชาที่สะท้อนความเชี่ยวชาญที่เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา วิชาชีพ ประกอบด้วย 6 กลุ่ม ได้แก่ สมรรถนะวิชาชีพพื้นฐาน กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก กลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ กลุ่มวิชาโครงการพัฒนา สมรรถนะวิชาชีพ และกลุ่มวิชาเลือกเสรี

หมวดวิชาเลือกเสรี เป็นรายวิชาที่หลักสูตรเปิดให้นักเรียนเลือกเรียนได้ตามความถนัด และความสนใจจากรายวิชาในหลักสูตร โดยกำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต

โดยหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เปิดสอนรายวิชาหมวดวิชาเลือกเสรีมากกว่า 50 วิชา ให้นักเรียนเลือกเรียนได้ ครอบคลุมทุกสาขาวิชา

กิจกรรมเสริมหลักสูตร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในทุกภาคเรียน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะแกนกลาง สมรรถนะวิชาชีพ ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัย การต่อต้านความรุนแรง สารเสพติดและการทุจริต เสริมสร้างการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ในด้านการรักชาติ เทิดทูนพระมหากษัตริย์ ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทะนุบำรุง ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ปลุกฝังจิตสำนึก จิตอาสาในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทำประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น ทั้งนี้ โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการวางแผน ลงมือปฏิบัติ ประเมินผลและปรับปรุงการทำงาน โดยการดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เปิดสอนตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมการเรียนรู้สร้างสรรค์ตามแนวคิด STEAM กิจกรรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี กิจกรรมนักศึกษาวิชาทหาร และกิจกรรมที่วิทยาลัยจัดขึ้น หรือสถานประกอบการจัดขึ้น

ตอนที่ 3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นวิธีการสร้างข้อสรุปลักษณะของข้อมูลจากข้อมูลจำนวนหนึ่งที่ได้มาด้วยการศึกษาวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลกรณีนี้มักไม่ใช้สถิติในการวิเคราะห์ หรือถ้าใช้สถิติก็ไม่ได้ถือว่าสถิติเป็นวิธีการวิเคราะห์หลัก แต่เป็นการเสริมในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเท่านั้น ผู้วิจัยจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้นผู้วิจัยจึงควรมีทักษะในการอ่านจับประเด็นหรือใจความสำคัญ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชื่อมโยงข้อความ และสร้างข้อสรุป ให้เป็นข้อค้นพบที่มีความหมายและตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างมีความน่าเชื่อถือ และครบถ้วนตามประเด็นที่ศึกษาวิจัย (พิชิต ฤทธิ์จรรย์, 2565, น. 235) โดยทั่วไปวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ซึ่งเป็นกระบวนการคิดวิเคราะห์ จำแนกแยกแยะ และจัดหมวดหมู่ของข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อสรุปข้อมูลที่เป็นผลการวิจัยหรือผลการประเมินควรเริ่มต้นด้วย (1) การอ่าน หรือพิจารณาข้อความ ข้อมูลที่เก็บมาได้ และกำหนด ประเด็นสำคัญในข้อความนั้น ๆ ตั้งชื่อประเด็นแล้วกำหนดเป็นคำสำคัญ (2) การจัดกลุ่มประเภทของประเด็นสำคัญที่ได้จากการอ่าน (3) การหารูปแบบความสัมพันธ์ของคำสำคัญ ประเด็นต่าง ๆ (4) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล (สุวิมล ว่องวาณิช, 2553, น. 88)

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหา

นักวิชาการให้แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาแตกต่างกัน สรุปได้ 2 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เนื่องจากข้อมูลเชิงคุณภาพ มักอยู่ในรูปเนื้อความ คำพูด ข้อความ เหตุการณ์ และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การค้นหาความหมาย จัดกลุ่มความหมาย ค้นหาแบบแผน เชื่อมโยง

ความสัมพันธ์ และสร้างข้อสรุปเพื่อตอบโจทย์วิจัย ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจึงเรียกรวม ๆ ว่า การวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งตามความหมายนี้ การวิเคราะห์เนื้อหาคือการอ่านจับประเด็นเพื่อทำความเข้าใจ และค้นหาความหมายของข้อความ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่เป็นการตอบโจทย์การวิจัยโดยไม่ต้องแปลงข้อมูลเหล่านั้นให้เป็นข้อมูลตัวเลข ดังนั้น ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหาตามความหมายนี้จึงเป็นวิธีการเบื้องต้นของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทุกชนิด ก่อนที่จะนำมาเปรียบเทียบ จำแนกประเภทหรือสร้างเป็นข้อสรุปแบบอุปนัย โดยนักวิจัยเชิงคุณภาพส่วนใหญ่ใช้แนวทางนี้ในการวิเคราะห์เนื้อหา (ชูชาติ พวงสมจิตร, 2553, น. 34)

แนวทางที่ 2 การวิเคราะห์เนื้อหา คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารที่อ้างอิงเข้ากับวิธีการเชิงปริมาณ โดยให้ความหมายตามสาระที่ปรากฏตามเอกสาร ไม่ได้มุ่งค้นหาความหมายที่ลึกซึ้ง การวิเคราะห์ลักษณะนี้ ประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ (1) การจำแนกประเภทของเนื้อหา (2) การกำหนดหน่วยของเนื้อหาที่จะแจกแจง และ (3) การดำเนินการแจกแจง (ชูชาติ พวงสมจิตร, 2553, น. 35) สอดคล้องกับแนวคิดของ เบเรลสัน (Berelson, 1952 อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช, 2537, น. 144) ซึ่งกล่าวว่า “การวิเคราะห์เนื้อหา คือ เทคนิคการวิจัยที่พยายามจะบรรยายเนื้อหาของข้อความหรือเอกสารโดยใช้วิธีการเชิงปริมาณอย่างมีระบบ และเน้นสภาพวัตถุวิสัย (objectivity)” ตามความหมายนี้ การวิเคราะห์เนื้อหาสามารถนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้ เช่น นำมาใช้วิเคราะห์ข้อความในเอกสาร บทสนทนา หรือบทสัมภาษณ์ เป็นต้น แต่ท้ายที่สุดคือการทำให้นิพจน์เหล่านั้นแสดงในรูปของข้อมูลตัวเลข ซึ่งงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ทั่วไป มักจะพบการวิเคราะห์เนื้อหาในลักษณะนี้เสมอ ๆ ที่พบบ่อยคือ การนำมาใช้วิเคราะห์คำตอบจากคำถามปลายเปิด ในแบบสอบถาม โดยการอ่านจับประเด็นจากคำถามปลายเปิดแล้วให้ความถี่กับประเด็นเหล่านั้น

3.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและตีความหมายข้อมูล

เครสเวลล์ (Creswell, 2009, p. 186-187) ได้เสนอกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และการตีความหมายข้อมูล สรุปเป็นแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลได้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดและเตรียมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ เป็นการจัดข้อมูลและเตรียมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม บันทึกข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ โดยจัดกลุ่มหรือจำแนกข้อมูลตามประเภทและความแตกต่างของชนิดข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 อ่านข้อมูลทั้งหมด ผู้วิจัยประเมินต้องอ่านข้อมูลที่ได้จัดเตรียมไว้ทั้งหมดอย่างคร่าว ๆ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูล และสะท้อนความคิดในเชิงความหมายของข้อมูลในภาพรวม แล้วกำหนดแนวคิดหาสาระในเชิงลึกและความน่าเชื่อถือของข้อมูลในการใช้เป็นสารสนเทศ จัดทำข้อมูลส่วนที่เป็นแก่นแท้และบันทึกแนวความคิดทั่วไป ๆ ไว้ด้วย

ขั้นตอนที่ 3 เริ่มวิเคราะห์รายละเอียดด้วยการลงรหัสข้อมูล การลงรหัสข้อมูล (coding) เป็นกระบวนการจัดจำแนกข้อมูลให้เป็นกลุ่มหรือชุดข้อมูลที่มีความหมายในลักษณะเดียวกัน โดยกำหนดหัวเรื่องและให้คำอธิบายหัวเรื่องนั้น การลงรหัสข้อมูลอาจใช้การขีดเส้นใต้ การให้สีที่ข้อความหรือการตัดแปะ (cut and paste) ข้อความจากข้อมูลชุดต่าง ๆ และจัดข้อมูลที่เป็นประเด็นเดียวกันหรือเรื่องเดียวกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน

ขั้นตอนที่ 4 สร้างคำอธิบายในหัวเรื่องแต่ละกลุ่ม โดยใช้กระบวนการลงรหัสข้อมูล จัดกลุ่มตามรหัสข้อมูล วิเคราะห์หารูปแบบความสัมพันธ์และสร้างคำอธิบายในแต่ละหัวเรื่อง

ขั้นตอนที่ 5 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำเสนอแต่ละหัวเรื่องและคำอธิบาย เพื่อตอบคำถามวิจัยหรือประเมิน ซึ่งผลการวิจัยที่นำเสนอในเชิงการบรรยายหรือเล่าเรื่อง อาจมีการอธิบาย และย้ำคำพูด ข้อมูลประกอบการนำเสนอด้วย

ขั้นตอนที่ 6 เป็นการตีความหมายของข้อมูลหรือตีความหมายจากผลการวิเคราะห์ ข้อมูลออกมาให้ชัดเจน โดยเชื่อมโยงหรือยืนยันกับทฤษฎีหรือวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและ ให้ข้อเสนอแนะต่อคำถามวิจัยหรือประเมินใหม่ที่ยังไม่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ก่อนที่จะทำการศึกษาวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในการประเมินจึงเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาของข้อความ ที่จัดบันทึกไว้อย่างเป็นระบบ สามารถดำเนินการใน 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล เบื้องต้นไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ทั้งก่อนดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ระหว่าง ดำเนินการใช้หลักสูตรและหลังดำเนินการใช้หลักสูตร มีวิธีดำเนินการดังนี้ (1) สร้างสมมติฐานชั่วคราว ซึ่งเป็นข้อสงสัยหรือสิ่งที่ผู้ประเมินคาดเดาข้อสรุปจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ประกอบกับ ประสบการณ์ของผู้ประเมิน (2) ในช่วงเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ประเมินได้ไปสัมผัสกับข้อมูลในภาคสนาม สมมติฐานชั่วคราวจะถูกตรวจสอบ ผู้ประเมินสามารถสร้างสมมติฐานชั่วคราวขึ้นมาใหม่ ๆ ได้ตลอดเวลาพร้อมทั้งดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบสมมติฐานในขณะเดียวกันได้ ดังนั้น การวิเคราะห์ระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการช่วยการตัดสินใจในการวางแผน และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ละเอียด ตรงประเด็นคำถามการประเมิน และจัดข้อมูลที่เข้าซ้อน และมีมากเกินไป

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการนำข้อมูลทั้งหมด ที่ได้มาวิเคราะห์ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หลัก มีวิธีดำเนินการดังนี้

1) การจัดข้อมูลให้เป็นระบบ โดยการจำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ด้วยการให้รหัส รหัสจะได้มาจากการอ่านเนื้อหาของข้อมูลจากบันทึกภาคสนามทั้งหมดโดยละเอียด ทำให้ ผู้ประเมินเห็นประเด็นหลักหรือประเด็นสำคัญที่สามารถนำไปกำหนดรหัสเพื่อจำแนกข้อมูลต่อไป

2) การกำหนดรหัส ผู้ประเมินอาจกำหนดรหัสล่วงหน้าก่อนการเก็บข้อมูล โดยใช้ คำถามการประเมิน หรือกรอบแนวคิดในการประเมินที่กำหนดไว้เป็นแนวทางในการกำหนดรหัส

3) การจัดเรียงข้อมูลใหม่ตามรหัสเดียวกัน ข้อมูลที่ถูกกำหนดรหัสเดียวกันในบันทึก ภาคสนามหลาย ๆ ฉบับ จะถูกแยกออกจากบันทึกเดิมเพื่อจัดเรียงข้อมูลใหม่ตามรหัสเดียวกัน เป็นการแสดงข้อมูลโดยใช้ระบบรหัสเป็นเครื่องมือ

4) การสร้างข้อสรุปชั่วคราว ผู้ประเมินอ่านข้อมูลต่าง ๆ ที่อยู่ในรหัสเดียวกัน ช่วยให้ สามารถมองเห็นแบบแผน ความหมาย และประเด็นสำคัญของข้อมูลเหล่านั้น เพื่อจะนำมาใช้สร้าง ข้อสรุปชั่วคราว

5) การตรวจสอบข้อสรุปชั่วคราว ผู้ประเมินต้องตรวจสอบว่าข้อสรุปที่ได้ โดยพิจารณาจากข้อมูลหลาย ๆ ด้าน เพื่อให้ข้อสรุปชั่วคราวมีความครอบคลุม ถูกต้องและมีความชัดเจน

6) การสร้างข้อสรุปหรือบทสรุปการประเมิน โดยบูรณาการข้อสรุปชั่วคราวเข้ากับ หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ด้วยวิจาร์ณญาณของผู้ประเมินเพื่อสร้างบทสรุปที่เป็นผลการประเมินตาม คำถามการประเมิน หรือวัตถุประสงค์ของการประเมิน ซึ่งเห็นได้ว่าบทสรุปการประเมินที่มีคุณภาพ

จึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 2 ประการ คือ (1) คุณภาพของข้อมูลที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์ และเชื่อถือได้ และ (2) ความละเอียดรอบคอบ ความเชี่ยวชาญ ความมีวิจรรย์ญาณที่เหมาะสมในการสร้างบทสรุป การประเมินของผู้ประเมิน

7) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลหรือผลการประเมิน โดยการบรรยายตามประเด็น หรือตัวแปรที่ศึกษาให้ตอบวัตถุประสงค์ของการประเมิน

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยด้านการประเมินการใช้หลักสูตรในประเทศไทยพบว่า นักวิจัยนิยมใช้ CIPP Model การประเมินแบบ CIPPIEST Model และการประเมินหลักสูตรของสศศ มาใช้ในการประเมิน หลักสูตร ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

4.1 การวิจัยด้านการประเมินการใช้หลักสูตรด้วย CIPP Model

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีการวิจัยประเมินการใช้หลักสูตรครอบคลุม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และหลักสูตรระดับ บัณฑิตศึกษา ดังนี้

1) **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน** การศึกษาพบว่า นารี อุไรรักษ์ และคณะ (2562) ได้วิจัยการใช้หลักสูตรของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ รวบรวมข้อมูลกับผู้บริหาร สถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครู นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และผู้ปกครอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมหลักสูตรของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านบริบท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) ด้านปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) ด้านผลผลิต มีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$)

ขณะที่การวิจัยของมาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2558) ได้วิจัยการใช้หลักสูตรในโรงเรียน ต้นแบบโดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) เพื่อประเมินการใช้ หลักสูตร และเพิ่มเติมประเด็นแนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการของโรงเรียนด้วยการเก็บ รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักการ จุดหมายของหลักสูตร สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน วิสัยทัศน์ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรไม่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนด้านคนดี ผู้บริหารและครู ขาดความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน เทคนิคและ วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง รวมทั้งการประเมินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ส่วนผลการวิจัยในประเด็นข้อเสนอแนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการของโรงเรียนต้นแบบ พบว่าควมมีรูปแบบการพัฒนา 9 ขั้นได้แก่ 1) ประชาสัมพันธ์หลักสูตร 2) สร้างเครือข่าย 3) พัฒนา เอกสารและสื่อ 4) ให้ความช่วยเหลือเป็นพี่เลี้ยงและนิเทศ 5) วิจัยติดตามสภาพปัญหาการใช้หลักสูตร

6) เสริมสร้างให้สถานศึกษาและเขตพื้นที่ติดตามประเมินผล 7) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 8) เผยแพร่ผ่านเวทีและสื่อต่าง ๆ และ 9) พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

2) หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ การศึกษาพบว่ามีการวิจัยประเมินการใช้หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ (สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์, 2560) โดยรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จากนักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจวิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา ในปีการศึกษา 2558 ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรในระดับมาก ($\mu = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านบริบทอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.82$) ด้านกระบวนการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.77$) ด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.74$) และด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.71$) ตามลำดับ

3) หลักสูตรระดับอุดมศึกษา พบว่าศศิณัฐ สรรคบุรณรักษ์ และคณะ (2559) ได้วิจัยการใช้หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหลักสูตร และแบบสอบถามความคิดเห็นนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านบริบทด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือการจัดกิจกรรมที่ได้ฝึกภาษาให้กับเจ้าของภาษามากกว่านี้ทางคณะควรจัดห้องวิชาเอกการสอนภาษาจีนฯ เพื่อความสะดวกของนักศึกษาและอาจารย์ภายในเอกมีการเรียนรู้นอกสถานที่ และค่าเทอมที่มีราคาสูงควรจัดหาสถานที่อุปกรณ์หรือให้การสนับสนุนให้มากกว่านี้ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร แบ่งเป็นรายด้านได้ดังนี้คือ 1) สภาวะแวดล้อม (Context หรือ C) 2) ปัจจัยนำเข้า (Input หรือ I) 3) กระบวนการ (Process หรือ PC) 4) ผลผลิต (Product หรือ PD) โดยสรุปหลักสูตรมีระดับคุณภาพหรือการมีผลผลิตตามวัตถุประสงค์ในระดับดีสมควรที่จะดำเนินการต่อไป

4) หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า ซาลินี มานะยิ่ง และธิดารัตน์ สมานพันธ์ (2566) วิจัยการใช้หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) โดยรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมินหลักสูตร จำนวน 2 ฉบับ คือ 1) แบบประเมินหลักสูตรสำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตร และนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา และ 2) แบบประเมินหลักสูตรสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และครูพี่เลี้ยง ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบทอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.10) ด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.10) ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.10) และด้านผลผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.11)

ส่วน ประภัสสร สมสถาน และปาริชาติ บัวเจริญ (2566) ได้วิจัยการใช้หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

และแบบประเมินหลักสูตร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) แบ่งเป็นด้านกระบวนการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) ด้านบริบทสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) และด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$)

4.2 การวิจัยด้านการประเมินการใช้หลักสูตรด้วย CIPPIEST Model

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการประเมินหลักสูตรด้วย CIPPIEST Model ถูกนำมาใช้โดยปรับขยายของรูปแบบ CIPP Model ซึ่งเพิ่มการประเมินผลผลิต (product) ออกเป็นการประเมินผลกระทบ (impact) ประสิทธิภาพ (effective) ความยั่งยืน (sustainability) และการถ่ายทอดโดยความรู้ (transport) มาใช้ในการวิเคราะห์ศึกษาปัญหา แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ดังนี้

อภินัท จิตรกร (2560) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร 5 กลุ่ม ได้แก่ บัณฑิต นักศึกษา คณาจารย์ผู้สอน คณะกรรมการบริหารและอาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้ใช้บัณฑิต ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.52) ขณะที่ประเด็นปัญหาจากการใช้หลักสูตรพบว่า 1) ด้านบริบทมีความซ้ำซ้อนกันของวัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร รายวิชา 2) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า นักศึกษาที่เข้าเรียนในหลักสูตร มีพื้นฐานที่แตกต่างกันมาก จึงควรจัดกลุ่มระดับพื้นฐานความรู้ความสามารถ หรือมีการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อปรับพื้นฐานก่อนเปิดภาคการศึกษา 3) ด้านกระบวนการ พบว่าการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร ไม่มีการนำนักศึกษาออกไปทัศนศึกษาภายนอกห้องเรียน จึงควรจัดให้มีการพานักศึกษาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ 4) ด้านผลผลิต พบว่าจำนวนนักศึกษาที่เลือกทำวิทยานิพนธ์ทางด้านวิจัยทางศิลปศึกษามีจำนวนน้อยกว่านักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์ด้านสร้างสรรค์ จึงควรเพิ่มการฝึกปฏิบัติการทำวิจัยทางด้านศึกษาศาสตร์ เพื่อฝึกฝนการทำวิจัยและเพิ่มความมั่นใจให้กับนักศึกษา กระตุ้นให้นักศึกษาเข้ารับฟังสัมมนาทางวิชาการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น 5) ด้านผลกระทบ พบว่าขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและเวทินำเสนอผลงานวิชาการระดับนานาชาติ รวมทั้งหอศิลป์ให้นักศึกษาหรือบัณฑิตจัดแสดงผลงานทางหลักสูตรฯ ควรสนับสนุนงบประมาณและสถานที่ และ/หรือการหาข้อมูลประชาสัมพันธ์เพื่อให้ นักศึกษาทราบ

ขณะที่ มาเรียม นิลพันธุ์ (2554) ได้ศึกษาวิจัยการใช้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร รวบรวมข้อมูลโดยใช้การตรวจเอกสารหลักสูตร สอบถามความคิดเห็น และสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร จากกลุ่มเป้าหมาย 6 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ใช้บัณฑิต นักศึกษา และบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านบริบทพบว่า โครงสร้างรายวิชาในหลักสูตร (แผน 2) มีจำนวนหน่วยกิตมากเกินไป ควรลดจำนวนหน่วยกิต

โดยปรับความซ้ำซ้อนในบางรายวิชา 2) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า วิชาบังคับแกนบางรายวิชาผู้เรียนแต่ละกลุ่มวิชามีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน ในการจัดการเรียนการสอนควรมีการแบ่งกลุ่มย่อยผู้เรียนตามกลุ่มวิชาหรือตามระดับพื้นฐานความรู้ความสามารถ 3) ด้านกระบวนการ พบว่า การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการสอนยังไม่เป็นระบบ ควรส่งเสริมให้นักศึกษาใช้กระบวนการสืบเสาะ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้มากขึ้นการจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ขาดความชัดเจนและไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาควรรับนักศึกษาที่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ของตนเองในแต่ละด้าน 4) ด้านผลผลิตพบว่าส่วนหนึ่งแต่งกายไม่เหมาะสม ขาดวินัยและความรับผิดชอบ ควรสร้างความตระหนัก และทำความเข้าใจร่วมกันเพื่อให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นนักศึกษาปริญญาเอก และ 5) ด้านผลกระทบ พบว่าขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและเวทีนำเสนอผลงานวิชาการระดับนานาชาติ ดังนั้นทางควรสนับสนุนงบประมาณและหาเวทีการนำเสนอผลงานทางวิชาการในระดับนานาชาติ

4.3 การวิจัยด้านการประเมินการใช้หลักสูตรด้วย The Stake's Congruence Contingency Model

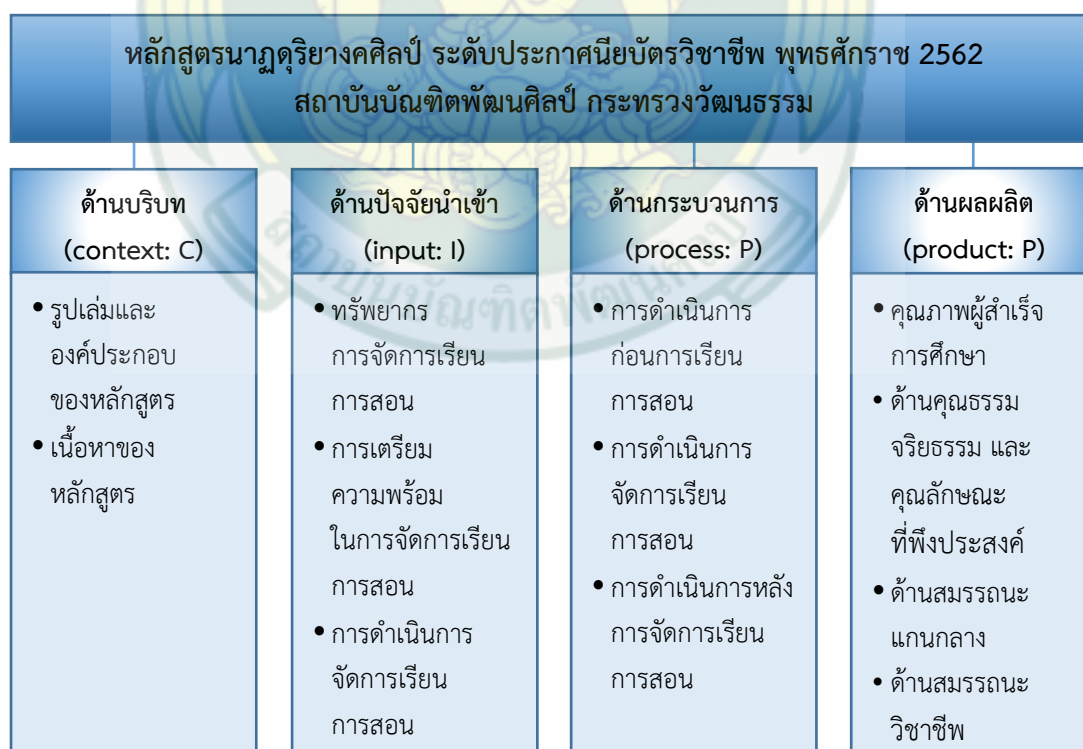
จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการประเมินหลักสูตรด้วย The Stake's Congruence Contingency Model คือ จุฬาลักษณ์ บุปผาวาส และคณะ (2558) ได้ศึกษาวิจัยการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 2 ฉบับ แบบสัมภาษณ์ 2 ฉบับ และแบบบันทึกเอกสาร 1 ฉบับ ตัวอย่างวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ประเมินการใช้หลักสูตรจากนักเรียนและผู้ปกครอง ส่วนการศึกษาข้อเสนอแนะจะรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนและผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านความสอดคล้องของหลักสูตร วิสัยทัศน์ และพันธกิจ มีความชัดเจน สอดคล้องกับสภาพและบริบทของสถานศึกษา และสอดคล้องกับสภาวะปัจจุบันสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ข้อเสนอแนะคือ ควรปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กำหนดไว้ในหลักสูตร จัดรายรายวิชาที่สอดคล้องแทรกกรอบการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน และประเมินผลลัพธ์ตามวิสัยทัศน์อย่างต่อเนื่อง 2) ด้านกระบวนการสร้างหลักสูตร การวางแผนและการจัดทำหลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร การเขียนคำอธิบายรายวิชา และการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยจัดให้มีการประชุมการจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระของโรงเรียนร่วมกัน และสรุปแนวทางการจัดทำหลักสูตรให้เป็นแนวทางเดียวกัน ข้อเสนอแนะคือ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรควรตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำหลักสูตรมากยิ่งขึ้น ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ 3) ด้านการดำเนินการตามหลักสูตร นักเรียนและผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า ในด้านการดำเนินการตามหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนมีการจัดการเรียนรู้ครบทุกสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการวัด

และประเมินผลที่ครอบคลุมในสิ่งที่ต้องการวัดทุก ๆ ด้าน ซึ่งการวัดและประเมินผลผู้เรียนจากการปฏิบัติจริง ควรให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนด้วย 4) ด้านผลผลิตของหลักสูตร นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์อยู่ในระดับกลาง ซึ่งนักเรียนและผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าในด้านผลผลิตของหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

สรุปได้ว่าการวิจัยประเมินการใช้หลักสูตรด้วย CIPP Model, CIPPIEST Model และการประเมินหลักสูตรของสศตค นิยมใช้แบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) นอกจากนี้ และมีการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสู่การให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การประเมินแบบ CIPP Model ตามแนวคิดของ Stufflebeam (1971) มาเป็นกรอบแนวคิดในการประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วยบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยประยุกต์ใช้ CIPP Model ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการประเมินหลักสูตร
ที่มา : คณะผู้วิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method research) ที่ใช้แบบแผนขั้นตอนเชิงอธิบาย (an explanatory sequential design) ของ Creswell และ Plano (2018) โดยเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณก่อนแล้วตามด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม และ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม โดยแบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 2 ระยะ ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 โดยใช้แบบสอบถามครอบคลุมในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต จากการจัดการศึกษาตามหลักสูตรหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 โดยการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม จากครูผู้สอน นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

สำหรับรายละเอียดของการวิจัย ได้แบ่งการนำเสนอ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

วิธีการดำเนินการวิจัยขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร มาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรมต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ได้แก่ ครูผู้สอน จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 12 แห่ง ประกอบด้วย วิทยาลัยนาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา และวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 590 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Samples) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) ตามหน่วยงาน แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่าง

และกลุ่มประชากร จึงมีกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 260 คน และได้รับแบบสอบถามกลับจำนวน 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามที่แจก

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้สร้างขึ้นมาจากกรอบแนวคิดในการวิจัย ที่ได้มาจากการทบทวน หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรด้วย CIPP Model โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

1. แบบประเมินคุณภาพหลักสูตร (ด้านบริบท) ใช้การให้ความเห็นแบ่งเป็น 2 ตัวเลือก ได้แก่ “เห็นด้วย” และ “ไม่เห็นด้วย” แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น จำนวน 31 ข้อ ดังนี้

- 1) ด้านรูปแบบและองค์ประกอบของหลักสูตร จำนวน 6 ข้อ
- 2) ด้านเนื้อหาของหลักสูตร จำนวน 25 ข้อ แบ่งเป็น (1) หลักการของหลักสูตร จำนวน 3 ข้อ (2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จำนวน 3 ข้อ (3) หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร จำนวน 2 ข้อ (4) จุดประสงค์สาขาวิชา จำนวน 2 ข้อ (5) มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ สาขาวิชา จำนวน 3 ข้อ (6) โครงสร้างหลักสูตร จำนวน 8 ข้อ และ (7) รายละเอียดของรายวิชา จำนวน 4 ข้อ

2. แบบประเมินการใช้หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ (ด้านปัจจัยนำเข้า) ใช้การประเมินแบบระดับคุณภาพ 3 ระดับ (มาก ปานกลาง น้อย) แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น จำนวน 25 ข้อ ดังนี้

- 1) ด้านทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน จำนวน 7 ข้อ
- 2) ด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน จำนวน 9 ข้อ
- 3) ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน จำนวน 9 ข้อ

3. แบบประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา (ด้านกระบวนการ) ใช้การประเมินแบบระดับคุณภาพ 3 ระดับ (มาก ปานกลาง น้อย) แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น จำนวน 40 ข้อ ดังนี้

- 1) ด้านการดำเนินการก่อนการจัดการเรียนการสอน จำนวน 10 ข้อ
- 2) ด้านการดำเนินการระหว่างจัดการเรียนการสอน จำนวน 20 ข้อ
- 3) ด้านการดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน จำนวน 10 ข้อ

4. แบบสอบถามคุณภาพคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา (ด้านผลผลิต) ใช้การประเมินแบบระดับคุณภาพ 5 ระดับ (มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด) แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น จำนวน 16 ข้อ ดังนี้

- 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำนวน 2 ข้อ
- 2) ด้านสมรรถนะแกนกลาง ครอบคลุมด้านความรู้และทักษะ จำนวน 7 ข้อ
- 3) ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ จำนวน 4 ข้อ
- 4) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ แบ่งเป็น ด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถในการ

ประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ จำนวน 3 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ (ด้านบริบท)

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินคุณภาพหลักสูตร (ด้านบริบท) จากตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างแบบประเมินคุณภาพหลักสูตร (ด้านบริบท) ใช้การให้ความเห็นแบ่งเป็น 2 ตัวเลือก ได้แก่ “เห็นด้วย” และ “ไม่เห็นด้วย” แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น จำนวน 31 ข้อ ประกอบด้วย ด้านรูปเล่มและองค์ประกอบของหลักสูตร จำนวน 6 ข้อ และด้านเนื้อหาของหลักสูตร จำนวน 25 ข้อ

3) นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์ของการวิจัย พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objectives Congruence) ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกข้อ สามารถนำแบบประเมินคุณภาพหลักสูตร (ด้านบริบท) ไปใช้ได้

2. แบบประเมินการใช้หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ (ด้านปัจจัยนำเข้า)

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินการใช้หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ (ด้านปัจจัยนำเข้า) จากตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างแบบประเมินการใช้หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ (ด้านปัจจัยนำเข้า) ใช้การประเมินแบบระดับคุณภาพ 3 ระดับ (มาก ปานกลาง น้อย) แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย ด้านทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน จำนวน 7 ข้อ ด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน จำนวน 9 ข้อ และด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน จำนวน 9 ข้อ

3) นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์ของการวิจัย พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objectives Congruence) ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกข้อ สามารถนำแบบประเมินการใช้หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ (ด้านปัจจัยนำเข้า) ไปใช้ได้

3. แบบประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา (ด้านกระบวนการ)

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา (ด้านกระบวนการ) จากตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างแบบประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา (ด้านกระบวนการ) ใช้การประเมินแบบระดับคุณภาพ 3 ระดับ (มาก ปานกลาง น้อย) แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น จำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการดำเนินการก่อนการจัดการเรียนการสอน จำนวน 10 ข้อ ด้านการดำเนินการระหว่างจัดการเรียนการสอน จำนวน 20 ข้อ และด้านการดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน จำนวน 10 ข้อ

3) นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์ของการวิจัย พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objectives Congruence) ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกข้อ สามารถนำแบบประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา (ด้านกระบวนการ) ไปใช้ได้

4. แบบสอบถามคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา (ด้านผลผลิต)

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามคุณภาพคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา (ด้านผลผลิต) จากตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างแบบสอบถามคุณภาพคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา (ด้านผลผลิต) ใช้การประเมินแบบระดับคุณภาพ 5 ระดับ (มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด) แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น จำนวน 16 ข้อ ประกอบด้วย ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำนวน 2 ข้อ ด้านสมรรถนะแกนกลาง ครอบคลุมด้านความรู้และทักษะ จำนวน 7 ข้อ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ จำนวน 4 ข้อ และด้านสมรรถนะวิชาชีพ จำนวน 3 ข้อ

3) นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์ของการวิจัย พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objectives Congruence) ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกข้อ สามารถนำแบบสอบถามคุณภาพคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา (ด้านผลผลิต) ไปใช้ได้

การแปลผลการวิจัย

แบบประเมินการใช้หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ (ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ) ใช้การประเมินแบบระดับคุณภาพ 3 ระดับ (มาก ปานกลาง น้อย) มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

มีความเหมาะสมในระดับมาก	เท่ากับ	3 คะแนน
มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง	เท่ากับ	2 คะแนน
มีความเหมาะสมในระดับ	เท่ากับ	1 คะแนน

การแปลผลความหมายของคะแนน แปลผลโดยใช้คะแนนเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนเป็นตัวชี้วัดกำหนดเกณฑ์โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วง}} = \frac{3 - 1}{3} = 0.67$$

กำหนดให้มีการแปลผลดังนี้

ระหว่าง 2.34 - 3.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมาก
ระหว่าง 1.67 - 2.33	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
ระหว่าง 1.00 - 1.66	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อย

แบบสอบถามคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา (ด้านผลผลิต) ลักษณะของข้อคำถามแต่ละข้อ มีข้อคำตอบให้เลือกในลักษณะการประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยใช้มาตรวัดตามแนวทางของ Linkert's Scale มาปรับใช้ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

มีคุณภาพในระดับมากที่สุด	เท่ากับ	5 คะแนน
มีคุณภาพในระดับมาก	เท่ากับ	4 คะแนน
มีคุณภาพในระดับปานกลาง	เท่ากับ	3 คะแนน
มีคุณภาพในระดับน้อย	เท่ากับ	2 คะแนน

มีคุณภาพในระดับน้อยที่สุด

เท่ากับ 1 คะแนน

การแปลผลความหมายของคะแนน แปลผลโดยใช้คะแนนเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน เป็นตัวชี้วัดกำหนดเกณฑ์โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วง}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

กำหนดให้มีการแปลผลดังนี้

ระหว่าง 4.21 - 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพในระดับมากที่สุด
ระหว่าง 3.41 - 4.20	หมายถึง	มีคุณภาพในระดับมาก
ระหว่าง 2.61 - 3.40	หมายถึง	มีคุณภาพในระดับปานกลาง
ระหว่าง 1.81 - 2.60	หมายถึง	มีคุณภาพในระดับน้อย
ระหว่าง 1.00 - 1.80	หมายถึง	มีคุณภาพในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative research) จากกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้วิธีการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าร้อยละเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

วิธีการดำเนินการวิจัยขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร และข้อเสนอแนะจาก ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรมต่อไป

กลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียน ผู้สำเร็จ การศึกษา ผู้บริหาร และคณะกรรมการประจำวิทยาลัย จาก 12 วิทยาลัย โดยการเลือกตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive sampling) แบ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายสำหรับการสัมภาษณ์ และกลุ่มเป้าหมาย สำหรับการสนทนากลุ่ม ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายสำหรับการสัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอน นักเรียน และผู้สำเร็จ การศึกษา จาก 12 วิทยาลัย โดยจำแนกเป็น ครูผู้สอน วิทยาลัยละ 4 คน นักเรียน วิทยาลัยละ 4 คน ผู้สำเร็จการศึกษา วิทยาลัยละ 4 คน รวม 144 คน

กลุ่มเป้าหมายสำหรับการสนทนากลุ่ม รวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอน ผู้บริหาร และกรรมการประจำวิทยาลัย จาก 12 วิทยาลัย จำแนกเป็น ครูผู้สอน วิทยาลัยละ 2 คน ผู้บริหารวิทยาลัยละ 2 คน กรรมการประจำวิทยาลัย วิทยาลัยละ 2 คน รวม 72 คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และประเด็นคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม จำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์คุณภาพหลักสูตร (ด้านบริบท) จำนวน 4 ข้อ สัมภาษณ์ในประเด็น ความเหมาะสมและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบหลักสูตร และเนื้อหาของหลักสูตร

2) แบบสัมภาษณ์การใช้หลักสูตร (ด้านปัจจัยนำเข้า) จำนวน 6 ข้อ สัมภาษณ์ในประเด็น ความเหมาะสมและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อม และการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

3) แบบสัมภาษณ์คุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา (ด้านกระบวนการ) จำนวน 6 ข้อ สัมภาษณ์ในประเด็นความเหมาะสมและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการก่อน ระหว่าง และหลังการจัดการเรียนการสอน

4) แบบสัมภาษณ์คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา (ด้านผลผลิต) จำนวน 3 ข้อ สัมภาษณ์ในประเด็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ของผู้สำเร็จการศึกษา

2. ประเด็นคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ข้อคำถามชนิดปลายเปิด แบ่งเป็น 4 หัวข้อการประเมิน ได้แก่ (1) ด้านบริบท เช่น ความเหมาะสมของรูปแบบหลักสูตร และเนื้อหาของหลักสูตร (2) ด้านปัจจัยนำเข้า เช่น ความเหมาะสมของทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อม และการดำเนินการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น (3) ด้านกระบวนการ เช่น ความเหมาะสมของการดำเนินการก่อน ระหว่าง และหลังการจัดการเรียนการสอน และ (4) ด้านผลผลิต เช่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ของผู้สำเร็จการศึกษา เป็นต้น

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์

1) ศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย ศึกษาทบทวน วิเคราะห์ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างแบบสัมภาษณ์คุณภาพหลักสูตร (ด้านบริบท) จำนวน 4 ข้อ แบบสัมภาษณ์การใช้หลักสูตร (ด้านปัจจัยนำเข้า) จำนวน 6 ข้อ แบบสัมภาษณ์คุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา (ด้านกระบวนการ) จำนวน 6 ข้อ และแบบสัมภาษณ์คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา (ด้านผลผลิต) จำนวน 3 ข้อ

3) นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามหลักภาษาและความกระชับรัดกุมชัดเจนในการใช้สำนวนภาษา แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objectives Congruence) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

4) นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงประเด็นการสัมภาษณ์ และจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ต่อไป

2. ประเด็นคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม

1) ศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย ศึกษาทบทวน วิเคราะห์ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2) สร้างแนวคำถามหลักและคำถามขยายซึ่งเป็นประเด็นการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอและตรงกับความต้องการ เป็นการกำหนดขอบข่ายในการสร้างแนวคำถาม จำนวน 11 ข้อ และแบบจัดบันทึกการสนทนากลุ่มฉบับร่าง ซึ่งแนวคำถามประกอบด้วยด้านคุณภาพหลักสูตร (ด้านบริบท) จำนวน 2 ข้อ ด้านการใช้หลักสูตร (ด้านปัจจัยนำเข้า) จำนวน 3 ข้อ ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา (ด้านกระบวนการ) จำนวน 3 ข้อ และด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา (ด้านผลผลิต) จำนวน 3 ข้อ

3) นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามหลักภาษาและความกระชับรัดกุมชัดเจนในการใช้สำนวนภาษา แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objectives Congruence) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

4) นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงประเด็นการสนทนากลุ่ม และจัดทำประเด็นการสนทนากลุ่มฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการสนทนากลุ่มต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากครูผู้สอน นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา จาก 12 วิทยาลัย และการสนทนากลุ่ม จากครูผู้สอน ผู้บริหาร และกรรมการประจำวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพสำหรับการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร นานฎุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ตารางที่ 3.1 เกณฑ์การประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

การประเมินหลักสูตร	ประเด็น	ตัวบ่งชี้
1. ด้านบริบท	ความเหมาะสมและองค์ประกอบของเล่มหลักสูตร	- รูปเล่มของหลักสูตรมีความเหมาะสม - มีองค์ประกอบที่ครบถ้วนสมบูรณ์ - มีเนื้อหาครอบคลุมตามหลักสูตร - สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ - มีความสวยงามและเหมาะสม - สามารถใช้งานสะดวก
	ความเหมาะสมของเนื้อหาหลักสูตร	- เหมาะสมกับความรู้พื้นฐานของนักเรียน - เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน - เหมาะสมกับระยะเวลาในการเรียน - เหมาะสมด้านทฤษฎีและด้านการปฏิบัติ - เหมาะสมด้านการนำไปใช้ประโยชน์ - ขอบเขตของเนื้อหาวิชาชัดเจน
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	ความเหมาะสมของครูผู้สอนและหลักสูตร	- มีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนการสอน - ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ และมีสมรรถนะวิชาชีพตรงตามที่หลักสูตรกำหนด
	การจัดการเรียนการสอน	- การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ
	คุณภาพของนักเรียน	- นักเรียนมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้
	ด้านอาคารและสถานที่	- อาคารและสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนเหมาะสม
	ด้านอุปกรณ์การเรียน	- มีความพร้อมด้านทรัพยากรหรืออุปกรณ์การเรียน - สามารถนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
	ด้านงบประมาณ	- ความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับ
3. ด้านกระบวนการ	การดำเนินการก่อนการเรียนการสอน	- ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจด้านหลักสูตร - มีการเตรียมความพร้อมด้านสถานที่ในการเรียนการสอน - มีการประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียน และจัดการเรียนปรับพื้นฐานให้นักเรียน
	การดำเนินการจัดการเรียนการสอน	- มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนด - การมีรูปแบบการสอน เทคนิควิธีการสอนที่ทันสมัย เน้นการปฏิบัติจริง - มีการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
	การดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน	- การเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 - ครูผู้สอนปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของหลักสูตรที่กำหนดมีการประเมินผลตามสภาพจริง

4. ด้านผลผลิต	คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	- ผู้สำเร็จการศึกษาผ่านการประเมินวิชาสมรรถนะ แกนกลาง - ผู้ที่จะสำเร็จการศึกษามีคุณธรรมจริยธรรมและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้
	คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา ด้านความสามารถในการ ประยุกต์ใช้และความ รับผิดชอบ	- ผู้สำเร็จการศึกษามีประสบการณ์และสามารถ สร้างสรรค์ผลงานได้อย่างหลากหลาย
	คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา ด้านสมรรถนะแกนกลาง	- ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะด้านวิชาชีพตรงตาม หลักสูตรกำหนด
	คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา ด้านสมรรถนะวิชาชีพ	- ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ทักษะ และมี ความสามารถรอบด้านทั้งด้านดนตรี นาฏศิลป์ และ การบริหารการจัดการแสดง

ที่มา : คณะผู้วิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม 2) ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาค้นคว้าและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ตอนที่ 1 ผลการประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ตารางที่ 4.1 ผลการประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านบริบท) (n=260)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น			
	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านรูปแบบและองค์ประกอบของหลักสูตร	241.00	92.69	19.00	7.31
1.1 ขนาดและรูปแบบมีความเหมาะสม สะดวกต่อการใช้งาน	234.00	90.00	26.00	10.00
1.2 องค์ประกอบของเอกสารส่วนหน้าครบถ้วนและจัดเรียงลำดับถูกต้อง (ปก คำนำ สารบัญ หลักการ จุดหมาย หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร การกำหนดรหัสวิชา)	246.00	94.62	14.00	5.38
1.3 องค์ประกอบของเอกสารส่วนหลักสูตรสาขาวิชาและสาขางาน ครบถ้วนและจัดเรียงลำดับถูกต้อง (จุดประสงค์สาขาวิชา มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา)	239.00	91.92	21.00	8.08
1.4 การจัดเรียงหน้ากระดาษและเลขหน้าถูกต้องตรงกับสารบัญ	242.00	93.08	18.00	6.92
1.5 การจัดหน้ากระดาษ รูปแบบและขนาดอักษรถูกต้องตลอดเล่ม	245.00	94.23	15.00	5.77
1.6 การพิมพ์ตัวสะกด วรรคตอน ช่องไฟ ถูกต้องตามหลักภาษา	240.00	92.31	20.00	7.69
2. ด้านเนื้อหาของหลักสูตร	234.40	90.15	25.60	9.85
2.1 หลักการของหลักสูตร	234.33	90.13	26.33	10.13

รายการประเมิน	ความคิดเห็น			
	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
(1) สอดคล้องกับหลักการทางวิชาชีพและแนวคิด การพัฒนาสังคม	231.00	88.85	29.00	11.15
(2) มีความครอบคลุมและชัดเจนว่าเป็นหลักสูตรระดับใด จัดให้กับใคร เพื่อวัตถุประสงค์อะไร ลักษณะหลักสูตร ในภาพรวมเป็นอย่างไร เปิดโอกาสให้ใครมีส่วนร่วม ในการพัฒนาและจัดการศึกษา	232.00	89.23	28.00	10.77
(3) สามารถนำไปปฏิบัติได้	240.00	92.31	22.00	8.46
2.2 จุดหมายของหลักสูตร	234.33	90.13	25.67	9.87
(1) สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร	235.00	90.38	25.00	9.62
(2) มีความครอบคลุมและชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นอย่างไร ทั้งด้านทักษะ ทักษะทางปัญญา เจตคติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์	229.00	88.08	31.00	11.92
(3) สามารถนำไปปฏิบัติได้	239.00	91.92	21.00	8.08
2.3 หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร	236.00	90.77	23.00	8.85
(1) สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	239.00	91.92	19.00	7.31
(2) มีความครอบคลุม ถูกต้อง ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้	233.00	89.62	27.00	10.38
2.4 จุดประสงค์สาขาวิชา	238.50	91.73	21.50	8.27
(1) สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร	247.00	95.00	13.00	5.00
(2) มีความถูกต้อง ชัดเจน สะท้อนถึงการเรียนรายวิชา ตามโครงสร้างหลักสูตรเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร	230.00	88.46	30.00	11.54
2.5 มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ สาขาวิชา	236.67	91.03	23.33	8.97
(1) สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาตามระดับ หลักสูตร	243.00	93.46	17.00	6.54
(2) สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพหรือความต้องการของงาน อาชีพและสังคม	231.00	88.85	29.00	11.15
(3) มีความถูกต้อง ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้	236.00	90.77	24.00	9.23
2.6 โครงสร้างหลักสูตร	230.75	88.75	29.25	11.25
(1) สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร	245.00	94.23	15.00	5.77

รายการประเมิน	ความคิดเห็น			
	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
(2) สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาตามระดับของหลักสูตร	241.00	92.69	19.00	7.31
(3) การจัดสัดส่วนของแต่ละหมวดวิชามีความเหมาะสม	217.00	83.46	43.00	16.54
(4) ความชัดเจนของเงื่อนไขการจัด การเลือกเรียนรายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตร	225.00	86.54	35.00	13.46
(5) การจัดรายวิชาในแต่ละกลุ่มวิชาของหมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง สะท้อนคุณค่าทางวิชาการสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษารายวิชาด้านสมรรถนะแกนกลางตามระดับหลักสูตร และสามารถนำไปใช้/ประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ	219.00	84.23	41.00	15.77
(6) การจัดรายวิชาในแต่ละกลุ่มวิชาของหมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพมีคุณค่าทางวิชาชีพ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษารายวิชาด้านสมรรถนะวิชาชีพตามระดับหลักสูตร สะท้อนความเป็นสาขาวิชาและสาขางานและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง	228.00	87.69	32.00	12.31
(7) การกำหนดลำดับก่อน-หลังของรายวิชา รหัสวิชา ชื่อวิชา ท-ป-น ถูกต้อง สามารถนำไปจัดแผนการเรียนที่มุ่งเน้นสมรรถนะได้	239.00	91.92	21.00	8.08
(8) อัตราส่วนของชั่วโมงทฤษฎีต่อชั่วโมงปฏิบัติของหมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาตามระดับหลักสูตร	232.00	89.23	28.00	10.77
2.7 รายละเอียดของรายวิชา	237.25	91.25	22.75	8.75
(1) สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในจุดประสงค์รายวิชา และสมรรถนะรายวิชาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพของสาขาวิชา/สาขางาน	239.00	91.92	21.00	8.08
(2) คำอธิบายรายวิชาสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา และสมรรถนะรายวิชา	234.00	90.00	26.00	10.00
(3) การเขียนจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชาที่ถูกต้องตามหลักการ	234.00	90.00	26.00	10.00
(4) สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้	242.00	93.08	18.00	6.92
ภาพรวม	237.70	91.42	22.30	8.58

ที่มา: คณะผู้วิจัย

จากตารางที่ 4.1 ผลการประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านบริบท) พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในภาพรวมมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 91.42 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านรูปเล่มและองค์ประกอบของหลักสูตร มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 92.69 และด้านเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสม ร้อยละ 90.15

ตารางที่ 4.2 ผลการประเมินการใช้หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านปัจจัยนำเข้า) (n=260)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน	2.39	0.48	มาก	3
1.1 อาคารสถานที่เหมาะสมกับสาขาวิชาที่เปิดสอน	2.53	0.62	มาก	2
1.2 ห้องปฏิบัติการมีขนาดพื้นที่เหมาะสม มีจำนวนเพียงพอ และอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	2.46	0.63	มาก	3
1.3 สื่อและครุภัณฑ์การเรียนการสอนมีความเหมาะสม มีจำนวนเพียงพอและอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	2.36	0.65	มาก	4
1.4 แหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ (อินเทอร์เน็ต ห้องสมุด ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ ฯลฯ) สะดวกและมีจำนวนเพียงพอ	2.35	0.67	มาก	5
1.5 ครูผู้สอนมีวุฒิตรงกับวิชาที่สอนและจำนวนเพียงพอ	2.55	0.60	มาก	1
1.6 ครูพิเศษ/ผู้ทรงคุณวุฒิ มีจำนวนเพียงพอ	2.31	0.70	ปานกลาง	6
1.7 งบประมาณสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนมีเพียงพอ	2.18	0.69	ปานกลาง	7
2. ด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน	2.56	0.48	มาก	2
2.1 มีการประชุมวางแผนผู้เกี่ยวข้องและดำเนินงานร่วมกัน	2.56	0.62	มาก	5
2.2 มีแผนการรับนักเรียน นักศึกษาที่ชัดเจนและเป็นไปได้	2.57	0.62	มาก	4
2.3 มีการประชาสัมพันธ์ แนวทางการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง หลากยวิธการและหลายช่องทาง	2.48	0.68	มาก	7
2.4 มีปฏิทินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ชัดเจนและปฏิบัติได้	2.59	0.60	มาก	3
2.5 มีเอกสารคู่มือปฏิบัติงานสำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้เรียนถูกต้อง และสามารถนำไปปฏิบัติได้	2.45	0.68	มาก	8

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล	ลำดับ
2.6 มีแผนการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะงาน รายภาคที่ครบถ้วน ถูกต้องและสามารถนำไปปฏิบัติได้	2.63	0.55	มาก	2
2.7 มีการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	2.53	0.64	มาก	6
2.8 มีตารางเรียน ตารางสอน ตารางการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการในภาคเรียนที่เปิดสอน	2.66	0.52	มาก	1
2.9 มีระบบการบริหารจัดการและฐานข้อมูลสนับสนุน การดำเนินงาน (การรับสมัคร สอบ/คัดเลือก ขึ้นทะเบียน บันทึกผลการเรียน ฯลฯ) ที่เป็นปัจจุบัน	2.59	0.57	มาก	3
3. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน	2.71	0.40	มาก	1
3.1 มีแผนการนิเทศ ติดตามประเมินผลการจัดการเรียน การสอนของครูผู้สอน และการฝึกประสบการณ์	2.65	0.57	มาก	6
3.2 มีการนิเทศภายในตามแผนปฏิบัติงาน	2.63	0.60	มาก	7
3.3 ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้น สมรรถนะตามมาตรฐานของรายวิชา ครบทุกรายวิชา	2.76	0.46	มาก	3
3.4 ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้น สมรรถนะตามแผนการจัดการเรียนรู้	2.78	0.46	มาก	2
3.5 ครูผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาตามสภาพ จริง เน้นสมรรถนะด้วยเครื่องมือและวิธีการ ที่หลากหลาย เชื่อถือได้	2.78	0.46	มาก	2
3.6 ครูผู้สอนประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนในรายวิชา ที่รับผิดชอบตามระเบียบการจัดการศึกษาและ การประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร	2.84	0.39	มาก	1
3.7 มีระบบการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอน แต่ละภาคเรียน/ปีการศึกษา	2.68	0.53	มาก	5
3.8 มีการประเมินมาตรฐานวิชาชีพที่เป็นระบบ เชื่อถือได้ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพของสาขาวิชา	2.70	0.54	มาก	4
3.9 มีการติดตามผลผลิตและความพึงพอใจของผู้ใช้ ผลผลิต	2.60	0.60	มาก	8
ภาพรวม	2.57	0.61	มาก	

ที่มา: คณะผู้วิจัย

จากตารางที่ 4.2 ผลการประเมินการใช้หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านปัจจัยนำเข้า) โดยใช้การประเมินแบบระดับคุณภาพ 3 ระดับ (มาก ปานกลาง น้อย) พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 2.57$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 2.71$, S.D. = 0.52) ด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 2.56$, S.D. = 0.61) และด้านทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 2.39$, S.D. = 0.66) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ผลการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านกระบวนการ) (n=260)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านการดำเนินการก่อนการจัดการเรียนการสอน	1.85	0.37	ปานกลาง	1
1.1 ครูศึกษาหลักการ จุดหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ สาขาวิชาและโครงสร้างของหลักสูตรที่สอน	1.90	0.30	ปานกลาง	2
1.2 ครูศึกษาและทำความเข้าใจจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชาและคำอธิบายรายวิชาที่รับผิดชอบ	1.90	0.31	ปานกลาง	2
1.3 ครูวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาเพื่อกำหนดกรอบการ จัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล	1.87	0.35	ปานกลาง	4
1.4 ครูแบ่งหน่วยการเรียนรู้ครอบคลุมคำอธิบายรายวิชา เรียงลำดับก่อน-หลัง คำนึงถึงการบูรณาการ การจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับเวลาที่กำหนด	1.86	0.35	ปานกลาง	5
1.5 ครูกำหนดชื่อหน่วยการเรียนรู้สะท้อนถึงสาระสำคัญ หรือประเด็นหลักในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ เหมาะสม กับระดับความสนใจและความสามารถของผู้เรียน	1.81	0.42	ปานกลาง	7
1.6 ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เน้นสมรรถนะทุก รายวิชาที่สอนตามองค์ประกอบที่กำหนด	1.88	0.33	ปานกลาง	3
1.7 ครูกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และสมรรถนะ ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ และสิ่งที่ต้องการให้เกิด ขึ้นกับผู้เรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย	1.91	0.29	ปานกลาง	1
1.8 ครูวางแผนบูรณาการการจัดการเรียนรู้ร่วมกับ ครูผู้สอน รายวิชาที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน	1.78	0.45	ปานกลาง	8

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล	ลำดับ
1.9 ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาสาระ สื่อ วิธีการสอน และการวัดประเมินผลก่อนสอนแต่ละครั้ง	1.84	0.38	ปานกลาง	6
1.10 ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้	1.73	0.46	ปานกลาง	9
2. ด้านการดำเนินการระหว่างจัดการเรียนการสอน	1.86	0.36	ปานกลาง	2
2.1 ครูเข้าสอนและเลิกสอนตรงตามเวลาที่กำหนด	1.85	0.36	ปานกลาง	7
2.2 ครูจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้	1.85	0.36	ปานกลาง	7
2.3 ครูปฐมนิเทศการจัดการเรียนรู้และการวัด ประเมินผล ในรายวิชาแก่ผู้เรียน	1.83	0.41	ปานกลาง	9
2.4 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนในแต่ละ หน่วยการเรียนรู้	1.90	0.29	ปานกลาง	3
2.5 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมสอดคล้องกับ เนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนรู้	1.91	0.29	ปานกลาง	2
2.6 ครูใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลายตาม ลักษณะเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้	1.89	0.34	ปานกลาง	4
2.7 ครูเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีคุณภาพ เหมาะกับเนื้อหาสาระ วิธีสอนและผู้เรียน	1.84	0.39	ปานกลาง	8
2.8 ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและพอเพียง สำหรับผู้เรียน	1.72	0.50	ปานกลาง	12
2.9 ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก และคิดอย่างสร้างสรรค์	1.85	0.38	ปานกลาง	7
2.10 ครูจัดให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเพื่อเชื่อมโยง ประสบการณ์การเรียนรู้สู่การนำไปใช้ในชีวิต	1.90	0.31	ปานกลาง	3
2.11 ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตาม ความสามารถ ความถนัดและความสนใจ	1.87	0.35	ปานกลาง	5
2.12 ครูจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูล แก้ปัญหา และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	1.87	0.35	ปานกลาง	5
2.13 ครูจัดให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มและแลกเปลี่ยน เรียนรู้จากกลุ่ม	1.86	0.36	ปานกลาง	6
2.14 ครูจัดกลุ่มผู้เรียนตามระดับการพัฒนาในการ จัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้	1.83	0.40	ปานกลาง	9

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล	ลำดับ
2.15 ครูจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกตนเองให้มีวินัยและ ความรับผิดชอบ	1.93	0.28	ปานกลาง	1
2.16 ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง	1.93	0.25	ปานกลาง	1
2.17 ครูฝึกให้ผู้เรียนประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น	1.93	0.25	ปานกลาง	1
2.18 ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนเป็น รายบุคคลอย่างต่อเนื่อง	1.90	0.29	ปานกลาง	3
2.19 ครูบูรณาการรายวิชาที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันเพื่อ เรียนเป็นเรื่อง/ชิ้นงาน/โครงการ	1.80	0.44	ปานกลาง	10
2.20 ครูสอนร่วมกันเป็นทีม	1.77	0.46	ปานกลาง	11
3. ด้านการดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน	1.82	0.41	ปานกลาง	3
3.1 ครูประเมินผู้เรียนก่อน ระหว่างและหลังการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้	1.83	0.39	ปานกลาง	4
3.2 ครูใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย ยึดจุดประสงค์การเรียนรู้และสมรรถนะรายหน่วย โดยมีเกณฑ์การประเมินที่ถูกต้อง ชัดเจน ยุติธรรม	1.85	0.37	ปานกลาง	3
3.3 ครูประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง โดยเน้น ทั้งกระบวนการ ผลงานและพฤติกรรมลักษณะนิสัย	1.93	0.26	ปานกลาง	1
3.4 ครูใช้แบบประเมินความรู้แบบอัตนัย เพื่อพัฒนา ทักษะการคิดและทักษะการใช้ภาษา	1.80	0.42	ปานกลาง	7
3.5 ครูมีการประเมินความรู้โดยวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สูง กว่าความรู้ ความจำ	1.83	0.39	ปานกลาง	4
3.6 ครูปรับปรุงพัฒนาแบบประเมินและเกณฑ์การ ประเมินอย่างต่อเนื่องทุกภาคเรียน	1.81	0.41	ปานกลาง	6
3.7 ครูใช้แฟ้มสะสมงานเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล	1.63	0.54	น้อย	8
3.8 ครูจัดสอนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียน	1.81	0.41	ปานกลาง	6
3.9 ครูประเมินการสอนของตนและจัดทำบันทึกหลัง การสอนแต่ละครั้งที่เข้าสอน	1.82	0.43	ปานกลาง	5
3.10 ครูปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้ ยืดหยุ่น ทันสมัย และเหมาะสมกับผู้เรียน	1.88	0.33	ปานกลาง	2
ภาพรวม	1.85	0.38	ปานกลาง	

ที่มา: คณะผู้วิจัย

จากตารางที่ 4.3 ผลการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านกระบวนการ) โดยใช้การประเมินแบบระดับคุณภาพ 3 ระดับ (มาก ปานกลาง น้อย) พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.85$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการระหว่างจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.86$, S.D. = 0.36) ด้านการดำเนินการก่อนการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.85$, S.D. = 0.37) และด้านการดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.82$, S.D. = 0.41) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ผลการประเมินคุณภาพคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านผลผลิต) (n=260)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.67	0.56	มากที่สุด	1
1.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.66	0.56	มากที่สุด	2
1.2 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.68	0.55	มากที่สุด	1
2. ด้านสมรรถนะแกนกลาง	4.53	0.63	มากที่สุด	3
2.1 ด้านความรู้	4.55	0.61	มากที่สุด	1
(1) หลักการใช้ภาษาและเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร	4.43	0.61	มากที่สุด	4
(2) หลักการใช้เหตุผล คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาและการจัดการ	4.50	0.63	มากที่สุด	3
(3) หลักการดำรงตนและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม	4.64	0.58	มากที่สุด	1
(4) หลักการปรับตัวและดำเนินชีวิตในสังคมสมัยใหม่	4.61	0.59	มากที่สุด	2
2.2 ด้านทักษะ	4.51	0.65	มากที่สุด	2
(1) ทักษะการสื่อสารโดยใช้ภาษาและเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.49	0.65	มากที่สุด	2
(2) ทักษะการคิดและการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	4.42	0.69	มากที่สุด	3
(3) ทักษะทางสังคมและการดำรงชีวิตตามหลักศาสนา วัฒนธรรมและความเป็นพลเมือง และหลักการพัฒนาบุคลิกภาพและสุขอนามัย	4.63	0.60	มากที่สุด	1
3. ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ	4.49	0.68	มากที่สุด	4

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล	ลำดับ
3.1 สื่อสารโดยใช้ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศและ เทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน และในงานอาชีพ	4.38	0.74	มากที่สุด	3
3.2 แก้ไขปัญหาในงานอาชีพโดยใช้หลักการและ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	4.37	0.73	มากที่สุด	4
3.3 ปฏิบัติตามหลักศาสนา วัฒนธรรม ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมทางสังคมและสิทธิ หน้าที่พลเมือง	4.62	0.59	มากที่สุด	1
3.4 พัฒนาบุคลิกภาพและสุขอนามัยโดยใช้หลักการ และกระบวนการด้านสุขศึกษาและพลศึกษา	4.59	0.61	มากที่สุด	2
4. ด้านสมรรถนะวิชาชีพ	4.61	0.60	มากที่สุด	2
4.1 มีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ตามหลักการทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน	4.61	0.60	มากที่สุด	2
4.2 มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทักษะวิชาชีพ สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้	4.64	0.56	มากที่สุด	1
4.3 สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในการ ปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบ ตามบทบาทหน้าที่ของ ตนเอง	4.60	0.62	มากที่สุด	3
ภาพรวม	4.55	0.63	มากที่สุด	

ที่มา: คณะผู้วิจัย

จากตารางที่ 4.4 ผลการประเมินคุณภาพคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านผลผลิต)
โดยใช้การประเมินแบบระดับคุณภาพ ในลักษณะการประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ พบว่า ในภาพรวม
มีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีคุณภาพ
ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพในระดับ
มากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.56) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ มีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.60)
ด้านสมรรถนะแกนกลาง มีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.63) และด้านความสามารถ
ในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.68) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

เนื้อหาสาระในส่วนนี้มุ่งตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ที่กำหนดไว้ “เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม” โดยมีเนื้อหาสาระ 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การประเมินหลักสูตรด้านบริบท 2) การประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า 3) การประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ และ 4) การประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การประเมินหลักสูตรด้านบริบท

การประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในส่วนนี้เป็นการประเมินด้านบริบท (Context: C) โดยประเมินจาก 2 ด้าน ได้แก่ 1) รูปเล่มและองค์ประกอบของหลักสูตร 2) เนื้อหาของหลักสูตร

2.1.1 รูปเล่มและองค์ประกอบของหลักสูตร

การศึกษาพบว่าด้านบริบทมีประเด็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและองค์ประกอบของเล่มหลักสูตร แบ่งได้เป็น 5 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความครบถ้วนของเนื้อหาสาระในเล่มหลักสูตร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า รูปเล่มของหลักสูตรมีความเหมาะสม และมีองค์ประกอบที่ครบถ้วนสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้งานได้ เนื่องจากมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย หลักเกณฑ์ โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา และรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นสาขาอย่างชัดเจน มีเนื้อหาครอบคลุมตามหลักสูตร สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ดังนี้

“หลักสูตรมีความเหมาะสม สมบูรณ์ ประกอบไปด้วยหลักการของหลักสูตร จุดหมายของหลักสูตร หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร การกำหนดรหัสวิชา โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง หมวดวิชา สมรรถนะวิชาชีพ หมวดวิชาเลือกเสรี กิจกรรมเสริมหลักสูตร ภาคผนวก ประกอบด้วยตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ คำสั่งต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตรดุริยางคศิลป์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช พ.ศ. 2562”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์

“...หลักสูตรได้สร้างขึ้นมาสอดคล้อง และตัวรูปเล่มองค์ประกอบของหลักสูตรเท่าที่มองจากโครงสร้างต่าง ๆ มีความสมบูรณ์ครบถ้วน...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

“...รูปเล่มและองค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสมในการจัดทำรูปเล่มเด่นชัด น่าสนใจ เนื้อหาอ่านง่าย แบ่งตามหมวดหมู่ได้ชัดเจน...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช

“...การจัดทำรูปเล่มและองค์ประกอบที่ค่อนข้างครอบคลุมครบองค์ประกอบหลักสูตร...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

“...รูปเล่มมีความเหมาะสม มีองค์ประกอบของหลักสูตรครบถ้วน สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

“...รูปเล่มมีความเหมาะสมอยู่แล้ว เนื้อหาค่อนข้างมาก...รูปเล่มของหลักสูตรมีความสมบูรณ์มากกว่าครั้งแรก เนื่องจากการปรับปรุงครั้งที่ 2...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

“...รูปเล่มมีความสวยงาม เปิดอ่านได้สะดวก ขนาดและน้ำหนักรู้สึกว่าเหมาะสม เนื้อหาของหลักสูตรมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี

ประเด็นที่ 2 ความสวยงามของเล่มหลักสูตร พบว่า รูปเล่มหลักสูตรที่ได้รับการปรับปรุงใหม่มีความสวยงาม เหมาะสม สามารถใช้งานสะดวก ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ที่กล่าวว่า

“...รูปเล่มหลักสูตรปรับปรุงล่าสุดหน้าปกสีชมพูสวยงาม ละมุนตา ขนาดตัวอักษรอ่านง่าย...เปิดอ่านสะดวก...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง

ประเด็นที่ 3 ความไม่สอดคล้องกันระหว่างสารบัญชากับเนื้อหาสาระ พบว่ารายละเอียดของสารบัญชากับเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกันทำให้ยากต่อการสืบค้น สะท้อนให้เห็นว่าแม้ว่ารูปเล่มจะมีความสวยงามและน่าอ่าน แต่การเชื่อมโยงระหว่างสารบัญชากับเนื้อหายังไม่ถูกต้องส่งผลกระทบต่อการสืบค้น ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ที่กล่าวว่า

“...รูปเล่มน่าอ่าน ตัวหนังสือมีขนาดพอเหมาะ แต่อ้างอิงสารบัญไม่ได้ เนื่องจากสารบัญและเนื้อหาในรูปเล่มมีหน้าไม่ตรงกัน...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

“...ไม่เหมาะสม สาเหตุเพราะโครงสร้างรายวิชาและคำอธิบายรายวิชาในแต่ละวิชาเอกไม่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ทำให้ยากต่อการสืบค้น...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช

ประเด็นที่ 4 รูปเล่มมีขนาดใหญ่ไม่สะดวกในการพกพา พบว่า รูปเล่มหลักสูตรที่มีเนื้อหาสาระจำนวนมาก ทำให้มีขนาดใหญ่และไม่สะดวกในการพกพา ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ที่กล่าวว่า

“...เล่มขนาดใหญ่ไม่น่าพกพา แต่ไว้ใช้สำหรับอ้างอิงได้ดี...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์

ประเด็นที่ 5 ขาดการนำเสนอด้วยแผนภาพ พบว่า แม้รูปเล่มและเนื้อหาสาระจะมีความครบถ้วน และสามารถนำไปใช้งานได้ แต่ขาดการสรุปด้วยแผนภาพทำให้ผู้ใช้งานยาก หากมีการเพิ่มแผนภาพประกอบเพื่ออธิบายเนื้อหาสาระเพิ่มเติมจะช่วยให้ผู้ใช้ สามารถใช้งานเล่มหลักสูตรได้สะดวกมากขึ้น ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ที่กล่าวว่า

“...รูปเล่มหลักสูตรมีความเรียบร้อยเหมาะสม แต่ขาดแผนภาพ แผนภูมิ หรือ อินโฟกราฟิก ที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย เพราะเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นการบรรยาย...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปเล่มหลักสูตร

การศึกษาพบว่า ด้านบริบทมีประเด็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและองค์ประกอบของเล่มหลักสูตร แบ่งได้เป็น 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 แบ่งเล่มหลักสูตรออกเป็นรายสาขาวิชา จากการสัมภาษณ์พบว่า มีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่าเล่มหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีเนื้อหาของแต่ละสาขาวิชาจำนวนมาก ทำให้เกิดความลำบากในการใช้งาน ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะให้มีการแบ่งแยกเนื้อหาสาระของแต่ละสาขาวิชาออกจากกัน เพื่อให้สะดวกต่อการใช้งาน โดยอาจใช้ “QR-code” เป็นช่องทางสำหรับการเข้าถึงเอกสาร ซึ่งจะช่วยให้ใช้งานได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ดังข้อมูลดังนี้

“...ควรแยกรูปเล่มหลักสูตรออกเป็นหมวด ได้แก่หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ หมวดวิชาเลือกเสรี กิจกรรมเสริมหลักสูตร ภาคผนวก ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ คำสั่งต่าง ๆ...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์

“...ควรมีการแยกเล่มหลักสูตร ตามสาขาวิชาอย่างชัดเจน เช่น สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย โขน สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ละคร สาขาวิชาปี่พาทย์ ฯลฯ เพื่อสะดวกต่อการศึกษาและการนำไปใช้...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา

ประเด็นที่ 2 การปรับปรุงด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตร พบว่า มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเนื้อหาสาระของหลักสูตรว่า ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาในรายวิชาโดยวิเคราะห์จากสถานการณ์ในปัจจุบันและในอนาคต

เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทางเลือกมากยิ่งขึ้น ซึ่งที่ผ่านมาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้อนุมัติให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรและวิชาเลือกเสรีเพิ่มเติม ดังนั้น ควรมีการนำรายวิชาและกิจกรรมที่มีการเพิ่มเติมมารวบรวมไว้ในเล่มหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาข้อมูลได้สะดวก ดังนี้

“หลักสูตรควรมีการวิเคราะห์ถึงตลาดในปัจจุบันและอนาคตเพิ่มเติมและพัฒนาให้เป็นไปตามความต้องการของสังคม ควรจัดหลักสูตรให้ครอบคลุมถึงองค์ประกอบของการแสดงทั้งทางเบื้องหน้าและเบื้องหลังของการแสดง เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้เรียน”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์โขทัย

“...ควรปรับเนื้อหาบางรายวิชาให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

“...หลักสูตรควรมีการวิเคราะห์ถึงตลาดในปัจจุบันและอนาคตเพิ่มเติมและพัฒนาให้เป็นไปตามความต้องการของสังคม ควรจัดหลักสูตรให้ครอบคลุมถึงองค์ประกอบของการแสดงทั้งทางเบื้องหน้าและเบื้องหลังของการแสดง เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้เรียน...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง

ประเด็นที่ 3 ปรับปรุงการนำเสนอ และตรวจทานความถูกต้องของเนื้อหาสาระและการสะกดคำ พบว่า ควรมีการตรวจทานความถูกต้องของเนื้อหาสาระ ตัวสะกด การใช้เลขอารบิก และแก้ไขสาร์บัญให้ตรงกับเนื้อหา พร้อมทั้งการปรับขนาดตัวอักษรให้ใหญ่ และแผนภาพประกอบ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถทำความเข้าใจเนื้อหาสาระได้สะดวกขึ้น ดังนี้

“...ควรมีแผนภาพ แผนภูมิ หรืออินโฟกราฟิก เพื่อความเข้าใจง่าย...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

“...อยากให้ขนาดตัวอักษรใหญ่ขึ้น เพื่อให้การอ่านได้ง่าย และรูปแบบให้อ่านง่ายขึ้น... รหัสวิชาควรเป็นเลขอารบิก เพื่อความเป็นสากลและเข้าใจ ดุง่ายขึ้น...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

ประเด็นที่ 4 เพิ่มเอกสารประกอบที่จำเป็นในภาคผนวก พบว่า ต้องการให้มีการเพิ่มเอกสารประกอบอื่น ๆ เช่น วิธีการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาสาระเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร ดังนี้

“...ควรมี ปพ. ที่จำเป็น เช่น ปพ.1-3, ปพ.7...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

“...อยากให้มีตัวอย่าง หรือข้อมูลการจัดการเรียนการสอน ในรายวิชาที่มีความซับซ้อน เพื่อเป็นแนวทางในการสอน เช่น โครงงาน ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ.....”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์

2.1.2 เนื้อหาของหลักสูตร

จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม พบว่า ด้านบริบทมีประเด็นเกี่ยวกับความเหมาะสม และองค์ประกอบของเล่มหลักสูตร แบ่งได้เป็น 5 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การปรับเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับผู้เรียน จากการสัมภาษณ์พบว่า มีการกล่าวถึงความเหมาะสมของเนื้อหาสาระหลักสูตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักเรียนใหม่ในระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทั้งระดับชั้นปีที่ 1 และ 2 ที่มีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ เนื้อหาสาระของหลักสูตรไม่เหมาะสมกับนักเรียนใหม่ เช่น สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ มีเพลงมากถึง 12 เพลง นักเรียนจำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐาน จึงทำให้เป็นอุปสรรคต่อนักเรียนใหม่ ดังข้อมูลดังนี้

“...ในส่วนของสาขาวิชาดุริยางคศิลป์ เนื้อหาของนักเรียนใหม่ไม่ค่อยมีความเหมาะสม เนื่องจากเนื้อหาของนักเรียนเก่าและนักเรียนใหม่มีเนื้อหาเหมือนกัน ส่งผลให้นักเรียนใหม่ที่ไม่มีพื้นฐาน หรือมีทักษะทางดนตรีที่ไม่เท่าเหมือนเพื่อนเรียนไม่ทัน ซึ่งมีเพลงมากถึง 12 เพลง ต่อภาคเรียน...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่

“ไม่ค่อยเหมาะสม ในส่วนของระดับชั้น ปวช.1 และระดับชั้น ปวช.2 เนื้อหาบางเนื้อหา ยากเกินไปสำหรับนักเรียนใหม่ ทำให้นักเรียนไม่ทันกับนักเรียนเก่า”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย

จากข้อความข้างต้น สอดคล้องกับการสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช และวิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด กล่าวคือ ในบางรายวิชาที่มีเนื้อหายากและไม่เหมาะสมกับนักเรียน เนื่องจาก ขาดการเรียงลำดับเนื้อหาวิชา ขณะเดียวกันความแตกต่างทางด้านสถานที่อาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิด ความแตกต่างในเรื่องการเรียนรู้ในบางรายวิชา ดังนั้น ควรมีการจัดลำดับรายวิชาโดยพิจารณาจากความยากง่าย และความแตกต่างของผู้เรียนที่มีพื้นฐานที่แตกต่างกันด้วย ดังนี้

“...ความยากง่ายของเนื้อหาในรายวิชาปฏิบัติไม่เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น ชั้น ปวช. 1 เรียนเพลงยากทำให้ผู้เรียน เรียนรู้ไม่ทันตามเวลาที่กำหนดในแต่ละภาคเรียน...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช

“ไม่เหมาะสม เนื้อหาไม่เรียงลำดับความยากง่าย และบางอย่างยืดส่วนกลางกับผู้เขียน
หลักสูตร โดยไม่คำนึงถึงการสอนในภูมิภาค ไม่ยืดหยุ่นตามบริบทของภูมิภาค”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

อย่างไรก็ตาม ความคิดเห็นดังกล่าวไม่สอดคล้องกับครูผู้สอนจากวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี ที่มองว่า
ในภาพรวมเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสม เพราะมีการเรียงลำดับจากง่ายไปหาเนื้อหาที่ยากขึ้น
และพิจารณาจากการสนับสนุนให้นักเรียนสามารถสำเร็จการศึกษาได้ ดังตัวอย่างดังนี้

“...เนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมดี มีการเรียงลำดับจากง่ายไปหาเนื้อหาที่ยาก
ขึ้น...มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสาขาวิชา สามารถส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนสำเร็จ
การศึกษา และมีผลสัมฤทธิ์ เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

ประเด็นที่ 2 รายวิชาไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง จากการสัมภาษณ์พบว่า ครูผู้สอนมองว่า
บางชุดการแสดงที่จัดการเรียนการสอนไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง และไม่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

“ในเนื้อหาของหลักสูตรในวิชาชีพเฉพาะ ละคร บางชุดการแสดงไม่สามารถนำไปใช้ได้
จริง อยากให้เปิดกว้างสำหรับบทเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม
ศักยภาพของผู้เรียนและการนำไปใช้ประโยชน์ต่อการบูรณาการวิชาเรียนอื่น ๆ”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง

อย่างไรก็ตาม ในประเด็นนี้ครูผู้สอนจากวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย วิทยาลัยนาฏศิลป์ปทุมธานีและ
วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุงที่มองแตกต่างกันออกไป กล่าวคือ มองว่าหลักสูตรในภาพรวมมีความเหมาะสมแล้ว
เพราะมีวิชาชีพหลากหลาย ตรงบริบทของแต่ละพื้นที่เพียง แต่ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนในปัจจุบัน
โดยเฉพาะวิชาโทกับวิชาเลือกเสรีและคำอธิบายรายวิชา ซึ่งสะท้อนจากข้อความดังนี้

“...มีความเหมาะสม แต่ในเนื้อหาบางส่วนยังคงต้องปรับปรุงให้เข้ากับสภาพของผู้เรียน
ในยุคปัจจุบัน...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

ประเด็นที่ 3 จำนวนเนื้อหาสาระของรายวิชาที่มากเกินไป จากการสัมภาษณ์พบว่า การจัดการเรียนการสอน
ในบางรายวิชามีเนื้อหาสาระที่มากเกินไป ทำให้ไม่สอดคล้องกับการจัดสรรเวลาเรียน ดังข้อมูลดังนี้

“...เนื้อหาบางภาคเรียนมีปริมาณมากเกินไปไม่เหมาะสมกับเวลาในการสอนต่อสัปดาห์...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์

“...ในส่วนของสาขานาฏศิลป์ สาขาสะคร มีเนื้อหามากเกินไป จากเดิมที่หลักสูตรเก่า ในชั้น ปวช.2 มีเพลง 8-10 ต่อ ภาคเรียน แต่หลักสูตรปัจจุบัน มีเพลงมากถึง 12 เพลงต่อภาคเรียน โดยมีเพลงที่ซ้ำซ้อนกับเพลงที่เรียนในระดับปริญญาตรี...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

“เนื้อหาของหลักสูตร ควรมีการแบ่งให้เท่า ๆ กัน พบว่าเนื้อหาในสาขาสะครใน ปวช. 2 มีเนื้อหาที่แน่น ทำให้เร่งจัดการเรียนการสอนในขณะที่ ปวช. 3 มีเนื้อหาน้อย และในปวช. 2 มีการรวมนักเรียนเก่าและใหม่ร่วมกัน ทำให้การจัดการเรียนการสอนเร่งรีบและไม่ทั่วถึง”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช) ชั้นปีที่ 2 มีเนื้อหาสาระมาก ขณะเดียวกันการมีนักเรียนใหม่เข้ามาศึกษาในชั้นปีที่ 2 ทำให้เกิดปัญหาเรื่องความรู้พื้นฐานของนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน ประกอบกับเนื้อหาสาระที่มีจำนวนมาก ทำให้การจัดการเรียนการสอนในชั้นปีที่ 2 เป็นไปอย่างเร่งรีบและไม่ทั่วถึง ซึ่งประเด็นนี้สอดคล้องจากการสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ที่ให้ความเห็นว่า

“เนื้อหาสำหรับนักเรียนใหม่ในชั้นชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ยังไม่ค่อยเหมาะสม เนื่องจากยังยากเกินไปสำหรับนักเรียนใหม่”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

ประเด็นที่ 4 การปรับลดเวลาและเนื้อหาของวิชาสมรรถนะวิชาชีพ พบว่า วิชาการฝึกปฏิบัติ วิชาสมรรถนะวิชาชีพมีความจำเป็นต่อผู้เรียนเพราะจะช่วยให้เกิดทักษะและความชำนาญ แต่ที่ผ่านมามีการปรับลดเวลาและเนื้อหาของการปฏิบัติวิชาสมรรถนะวิชาชีพส่งผลให้ผู้เรียนขาดเวลาในฝึกปฏิบัติ

“หลักสูตรยังไม่เหมาะสม เนื่องจากเนื้อหาของการปฏิบัติวิชาสมรรถนะวิชาชีพ เป็นวิชาที่ฝึกปฏิบัติทักษะเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญ มีการลดเวลาและเนื้อหาของวิชาการบางส่วนที่จำเป็นต่อผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะอย่างยั่งยืน”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์

ประเด็นที่ 5 ความซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระในบางรายวิชา พบว่า เนื้อหาสาระของหลักสูตร ในบางรายวิชาจะมีความใกล้เคียงกันในหลายวิชา กล่าวคือ การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี ระบุว่า “เนื้อหาของหลักสูตรในส่วนของคำอธิบายรายวิชามีความทับซ้อนของเนื้อหา เช่น คนละวิชากันแต่เนื้อหาที่ผู้เรียนต้องเรียนมีความซ้ำซ้อน เรียนแล้วเรียนอีก” ข้อมูลนี้สอดคล้องกับการสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี ที่มองว่ามีบางรายวิชาที่มีเนื้อหาที่ซ้ำซ้อนกัน ดังนี้

“...ผมได้สอนวิชาของโชนซึ่งปัญหาที่พบก็คือเนื้อหาของหลักสูตรในแต่ละเทอมเพลง ก็จะเป็นเพลงที่ซ้ำกันเช่นเพลงของปวช.1 ก็จะไปปรากฏอยู่ที่ปวช.3 ซึ่งเนื้อหา ก็จะเป็นเนื้อหาซ้ำซ้อนในรายวิชาซึ่งเป็นรายวิชาของโชน ที่ได้ศึกษาในรายวิชาจุดประสงค์และสมรรถนะต่าง ๆ ในหลักสูตร...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตร

จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม พบว่า ด้านบริบทมีประเด็นเกี่ยวกับความเหมาะสม และองค์ประกอบของเล่มหลักสูตร แบ่งได้เป็น 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ด้านสาระสำคัญของโครงสร้างหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในเรื่องข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงสาระสำคัญของหลักสูตร ครอบคลุมเรื่องกำหนดรหัสวิชา ชื่อวิชา เนื้อหารายวิชา คำอธิบายรายวิชา คำอธิบายเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การวัดและประเมินผล และการเลือกลงทะเบียนเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

การกำหนดรหัสวิชา ชื่อวิชา เนื้อหารายวิชา และคำอธิบายรายวิชา ควรพิจารณาถึงสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงของโลก โดยปรับปรุงให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ขณะเดียวกันต้อง สอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควบคู่ไปกับคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์เฉพาะของสถาบัน ดังนี้

“ควรเน้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ชัดเจน เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสถาบัน”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา

“ควรปรับชื่อวิชาที่มีความชัดเจน ที่มุ่งเน้นโลกและสถานการณ์ปัจจุบัน พร้อมทั้งส่งเสริม ในวิชาชีพ ด้านดนตรีและนาฏศิลป์”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์

“ปรับชื่อวิชาที่มีความชัดเจน ที่มุ่งเน้นโลกและสถานการณ์ปัจจุบัน พร้อมทั้งส่งเสริม ในวิชาชีพ ด้านดนตรีและนาฏศิลป์”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา

“...อาจมีการปรับเนื้อหาที่ทันสมัยกับสภาพเหตุการณ์ปัจจุบัน...ทบทวนรายวิชา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้เหมาะสมกับบริบทของนาฏศิลป์-ดนตรี...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

ผลการศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี และวิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ควรมีการปรับชื่อวิชาให้มีความชัดเจน และสอดคล้องกับบริบท

ที่มีการเปลี่ยนแปลง ขณะเดียวกันจะต้องให้ความสำคัญกับความถูกต้องตามหลักเกณฑ์การบริหารจัดการหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เช่น ความถูกต้องของโครงสร้างหลักสูตร หน่วยกิต ชั่วโมงการเรียน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนวิชาโทได้ตามความสนใจ ดังนี้

“...รายวิชาสมรรถนะแกนกลาง ควรมีรหัสวิชาและชื่อวิชาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับหลักสูตร ปวช. ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์

“...รายวิชาโท ควรเป็นรายวิชาที่สามารถเลือกเรียนได้ โดยไม่บังคับเรียน...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

ขณะเดียวกันควรมีการปรับเพิ่มหน่วยกิตรายวิชาสมรรถนะแกนกลางที่ยังมีน้อยเกินไป ข้อมูลนี้สอดคล้องระหว่างข้อมูลการสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด และการสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ดังนี้

“...ควรปรับให้หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง มีหน่วยกิตเพิ่มขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาต่อของนักเรียน...ควรเขียนคำอธิบายหรือความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่สร้างความเข้าใจในการนำไปใช้สอน โดยมีขอบเขตที่ชัดเจน วิธีการวัดและประเมินที่ชัดเจน...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

“ควรปรับให้หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง มีหน่วยกิตเพิ่มขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาต่อของนักเรียน เพราะโครงสร้างวิชา สมรรถนะแกนกลาง มีจำนวนหน่วยกิตน้อยจนเกินไป”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

ประเด็นที่ 2 การปรับปรุงเนื้อหาและเวลาเรียนให้มีความเหมาะสม พบว่า ครูผู้สอนมีมุมมองที่สอดคล้องกันว่า ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งด้านเนื้อหาและระยะเวลา และพิจารณาลำดับเนื้อหาความยากง่ายของรายวิชา ดังนี้

“...ควรพิจารณาเนื้อหาความยากง่าย ให้เหมาะสมกับผู้เรียน...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

“ควรเรียงลำดับเนื้อหาความยากง่าย โดยคำนึงถึง นักเรียนใหม่ที่มีพื้นฐานไม่เทียบเท่ากับนักเรียนเก่าด้วย”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

ขณะเดียวกันจะต้องพิจารณาถึงความซ้ำซ้อนของเนื้อหาในรายวิชาและความต่อเนื่องกับการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีด้วย เพื่อหลีกเลี่ยงการเรียนการสอนเนื้อหาที่ซ้ำซ้อนกัน ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ ดังนี้

“...ควรมีเพลงไม่เกิน 10 เพลง ต่อ ภาคเรียน...ในส่วนของสาขานาฏศิลป์ ละคร ควรลด เนื้อหาลง ลดความซ้ำซ้อนกับเพลงที่เรียนซ้ำในระดับปริญญาตรี...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

ทั้งนี้ ในขั้นตอนการปรับปรุงหลักสูตรควรมีผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนเข้ามาให้ความเห็น เพราะเป็นผู้ใช้หลักสูตรจริง ดังคำสัมภาษณ์ของครูผู้สอนจากวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย ที่สอดคล้องกันกับการสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี ที่กล่าวว่า

“ควรให้ผู้สอนได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตร เพราะผู้สอนเป็นคนใช้หลักสูตรจริง สอนจริง รับรู้ปัญหาจริงว่าเนื้อหาใดเหมาะสมกับผู้เรียน”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

“...การจะปรับหลักสูตรแน่นอนว่ามัน ต้องมีมุมมองสะท้อนจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับเราและหลักสูตรของเราทำออกไปแล้วมันจะต่อไปได้แค่ไหนเด็กของเรามีสมรรถนะที่หลักสูตรที่ได้คาดหวังไว้หรือไม่ ซึ่งจะนำมาเป็นเหตุผลที่จะมาปรับหลักสูตรในรอบต่อไปในอนาคตข้างหน้า...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

ขณะเดียวกันการปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหาสาระควรให้ความสำคัญกับความเหมาะสมของผู้เรียน ทั้งนักเรียนเก่าและนักเรียนใหม่

ประเด็นที่ 3 การปรับพื้นฐานของนักเรียนและการจำแนกนักเรียน พบว่า ควรมีการปรับพื้นฐานของนักเรียนใหม่ เพื่อเตรียมความพร้อม และจำแนกนักเรียนตามความถนัดและสรีระ ตามความพร้อมของร่างกาย ดังนี้

“...ควรมีการปรับพื้นฐานของนักเรียน เพื่อเตรียมความพร้อม แยกนักเรียนตามความถนัดและสรีระ ตามความพร้อมของร่างกาย...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง

ประเด็นที่ 4 การให้ความสำคัญกับรายวิชาการฝึกทักษะปฏิบัติ พบว่า ควรให้ความสำคัญกับวิธีการสอนเนื้อหา และระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติ เนื่องจากวิชาการฝึกปฏิบัติ สมรรถนะวิชาชีพมีความจำเป็นต่อผู้เรียนเพราะจะช่วยให้เกิดทักษะและความชำนาญ ดังนี้

“ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ควรให้ความสำคัญกับวิธีการสอน เนื้อหา และระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติ เนื่องจากในการจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพนั้น มุ่งเน้น

ให้นักเรียนเกิดทักษะ และสมรรถนะวิชาชีพ ซึ่งจำเป็นต่อผู้เรียนเพราะจะช่วยให้เกิดทักษะและความชำนาญ”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

จากการศึกษาสามารถสรุปประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในการประเมินหลักสูตรด้านบริบท (Context) ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.5 สรุปประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในการประเมินหลักสูตรด้านบริบท (Context)

ประเด็นด้าน	ตัวบ่งชี้ปัญหา	แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง
1. รูปเล่มและองค์ประกอบของหลักสูตร		
1.1 ความไม่สอดคล้องกันระหว่างสารบัญชากับเนื้อหาสาระ	- การเชื่อมโยงระหว่างสารบัญชากับเนื้อหา ยังไม่ถูกต้อง - โครงสร้างรายวิชาและคำอธิบายรายวิชาในแต่ละวิชาเอก ไม่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน - การจัดหมวดหมู่ยากต่อการสืบค้น	- ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาในรายวิชาโดยวิเคราะห์จากสถานการณ์ในปัจจุบันและในอนาคต เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทางเลือกมากยิ่งขึ้น - ควรมีการตรวจทานความถูกต้องของเนื้อหาสาระ ตัวสะกด การใช้เลขอารบิก และแก้ไขสารบัญชให้ตรงกับเนื้อหา พร้อมทั้งการปรับขนาดตัวอักษรให้ใหญ่ และแผนภาพประกอบ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถทำความเข้าใจเนื้อหาสาระได้สะดวกขึ้น
1.2 รูปเล่มมีขนาดใหญ่ไม่สะดวกในการพกพา	- รูปเล่มหลักสูตรที่มีเนื้อหาสาระจำนวนมากทำให้มีขนาดใหญ่และไม่สะดวกในการพกพา	- ควรแบ่งแยกเนื้อหาสาระของแต่ละสาขาวิชาออกจากกัน เพื่อให้สะดวกต่อการใช้งาน โดยอาจใช้ “QR-code” เป็นช่องทางสำหรับการเข้าถึงเอกสาร

ประเด็นด้าน	ตัวบ่งชี้ปัญหา	แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง
1.3 ขาดการนำเสนอด้วยแผนภาพ	- รูปเล่มหลักสูตรมีความเรียบร้อยเหมาะสม แต่ขาดแผนภาพ แผนภูมิ หรืออินโฟกราฟิก - ขาดสรุปแผนภาพทำให้ผู้ใช้งานยาก	- ควรจัดมีการนำเสนอข้อมูลด้วยแผนภาพ แผนภูมิ หรืออินโฟกราฟิก เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถสรุปและทำความเข้าใจได้ง่าย
2. เนื้อหาของหลักสูตร		
2.1 เนื้อหาสาระไม่เหมาะสมกับผู้เรียน	- เนื้อหาสาระของหลักสูตรไม่เหมาะสมกับนักเรียนใหม่ เนื่องจากนักเรียนใหม่มีพื้นฐานไม่เทียบเท่ากับนักเรียนเก่าจึงมีความรู้พื้นฐานแตกต่างกัน - ขาดการเรียงลำดับเนื้อหารายวิชา	- ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียน และพิจารณาลำดับเนื้อหาความยากง่ายของวิชา - ควรให้ความสำคัญกับความเหมาะสมของผู้เรียนทั้งนักเรียนเก่าและนักเรียนใหม่ - ควรมีการปรับพื้นฐานของนักเรียนใหม่ เพื่อเตรียมความพร้อม และจำแนกนักเรียนตามความถนัดและสรีระ ตามความพร้อมของร่างกาย
2.2 รายวิชาไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง	- บางชุดการแสดงที่จัดการเรียนการสอนไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง - รายวิชาไม่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง	- การกำหนดรายวิชา ควรพิจารณาถึงสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงของโลก โดยปรับปรุงให้มีความทันสมัย ขณะเดียวกันต้องสอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา - ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนในปัจจุบัน โดยเฉพาะวิชาโทกับวิชาเลือกเสรี คำอธิบายรายวิชา
2.3 จำนวนเนื้อหาสาระของรายวิชาที่มากเกินไป	- การจัดการเรียนการสอนในบางรายวิชา มีเนื้อหาสาระที่มากเกินไป	- ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งด้านเนื้อหาและระยะเวลา
2.4 การปรับลดเวลาและเนื้อหาของวิชาสมรรถนะวิชาชีพ	- มีการปรับลดเวลาและเนื้อหาของการปฏิบัติวิชาสมรรถนะวิชาชีพส่งผลให้ผู้เรียนขาดเวลาในฝึกปฏิบัติ	- ควรให้ความสำคัญกับวิธีการสอนเนื้อหา และระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติ เนื่องจากวิชาการฝึกปฏิบัติสมรรถนะวิชาชีพมีความจำเป็นต่อผู้เรียนเพราะจะช่วยให้เกิดทักษะและความชำนาญ

ประเด็นด้าน	ตัวบ่งชี้ปัญหา	แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง
2.5 ความซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระในบางรายวิชา	- รายวิชาจะมีความใกล้เคียงกันในหลายวิชา	- ควรพิจารณาถึงความซ้ำซ้อนของเนื้อหาในรายวิชาและความต่อเนื่องกับการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีด้วย เพื่อหลีกเลี่ยงการเรียนการสอนเนื้อหาที่ซ้ำซ้อนกัน

ที่มา: คณะผู้วิจัย

2.2 การประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า

การประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในส่วนนี้เป็นการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input: I) โดยการประเมินด้านการใช้หลักสูตร การศึกษานี้ได้ดำเนินการประเมินหลักสูตรใน 3 เรื่อง ได้แก่ 1) ทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน 2) การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน และ 3) การดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน

การประเมินความเหมาะสมด้านทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน สามารถสรุป ได้เป็น 7 ประเด็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความเหมาะสมของครูผู้สอนและหลักสูตร

การศึกษพบว่า ความเหมาะสมของครูผู้สอนและหลักสูตรสามารถสะท้อนได้จากการมีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากมีการวางแผน การทำความเข้าใจ และเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ทั้งด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และห้องเรียนให้เรียบร้อยก่อนการเปิดการเรียนการสอน ประเด็นนี้สอดคล้องกับวิทยาลัยอื่น ๆ ที่มองว่าครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ และมีสมรรถนะวิชาชีพตรงตามที่หลักสูตรกำหนด สะท้อนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ผู้สอน ผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะทางในด้านการจัดการเรียนรู้ด้านนาฏดุริยางคศิลป์ เนื่องจากเป็นสถาบันหลักและเป็นต้นแบบของศาสตร์ ด้านนาฏดุริยางคศิลป์โดยตรง”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลปบุรี

อย่างไรก็ตาม การที่ครูผู้สอนยังใช้สมรรถนะวิชาชีพตามหลักสูตรเก่าในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ครูมีความชำนาญเพราะใช้หลักสูตรเก่ามาเป็นระยะเวลานาน สอดคล้องกับมุมมองจากการสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่ ที่ระบุว่า

“ครูผู้สอน ค่อนข้างมีความเหมาะสม สมบูรณ์ ด้วยการใช้หลักสูตรนี้มีระยะเวลา ผ่านมาประมาณ 3-4 ปี มีการปรับแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเสมอ”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

หากแต่การศึกษาพบว่ายังมีบางวิทยาลัยที่มองว่าครูยังไม่ได้เสริมองค์ความรู้ใหม่ และทรัพยากรที่มีให้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากเท่าที่ควร สะท้อนจากการกลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ ที่ระบุว่า

“...ครูยังใช้ความรู้เดิมในการมาจัดการเรียนการสอน โดยยังใช้ทรัพยากรที่เคยมีสอน และไม่ได้ปรับปรุงทรัพยากรให้สอดคล้องกับความเป็นวิชาชีพมากนัก...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าครูผู้สอนมีสมรรถนะตรงตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ทำให้เป็นกำลังสำคัญในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับมุมมองจากการสัมภาษณ์ที่ระบุว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในประเด็นด้านความเหมาะสมของครูผู้สอนส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องจำนวนของครูผู้สอนมากกว่า ปัญหาเรื่องสมรรถนะทางวิชาชีพ

“...ครูผู้สอนที่มีความชำนาญทางวิชาชีพยังมีจำนวนไม่เพียงพอสำหรับการจัดการเรียน การสอนในลักษณะวิชาชีพ ซึ่งต้องอาศัยผู้ที่มีความชำนาญทั้งเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติ”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์

ขณะเดียวกันข้อมูลจากการสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมาพบว่าครูผู้สอนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของหลักสูตร จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา จึงไม่สามารถนำทรัพยากรและการเตรียมความพร้อมไปจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้

ประเด็นที่ 2 การจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษาพบว่า ประเด็นด้านการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมและมีศักยภาพ สะท้อนจากการสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยที่ระบุว่าจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย ที่มีศักยภาพสูงสะท้อนจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และการทำกิจกรรมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ทั้งภายนอกวิทยาลัย และต่างประเทศ ดังข้อมูลดังนี้

“...นาฏศิลป์สุโขทัยมีศักยภาพมาก ซึ่งดูจากผลสัมฤทธิ์จากผู้เรียนจะเห็นได้ว่า มีคุณภาพมากซึ่งวัดจากการไปเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมทั้งภายนอกวิทยาลัยและในส่วนของ การไปในต่างประเทศไปแสดงศิลปวัฒนธรรมในทุก ๆ ที่...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

ผลการศึกษายังพบว่า มีบางวิทยาลัยที่ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการทำกิจกรรมที่มีจำนวนมากเกินไป ที่ส่งผลกระทบต่อภาระหน้าที่ของครูผู้สอนและผู้เรียน ตัวอย่างเช่น

“วิทยาลัยมีกิจกรรมที่เยอะแต่ยังไม่สามารถทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง หรือทุกคน เนื่องจากภาระงานของครู การเตรียมความพร้อมของครู”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา

ประเด็นที่ 3 จำนวนและคุณภาพของนักเรียน

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา และวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง พบว่า จำนวนนักเรียนในแต่ละปีมีแนวโน้มลดจำนวนลง ส่งผลให้ไม่มีการคัดเลือกนักเรียนตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ ได้อย่างเพียงพอ จึงส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับวิทยาลัยนาฏศิลป์ปทุมธานี ที่พบปัญหาในลักษณะเดียวกัน ดังนี้

“...เด็กที่เรียนเฉพาะทางส่วนใหญ่แล้วจะต้องรักจริง ๆ อย่างที่ทั้งสองวิทยาลัยเราอยู่ใกล้ กับวิทยาลัยที่สอนดนตรีแบบเราอยู่เยอะพอสมควร ซึ่งนักเรียนที่เลือกที่จะมาเรียนที่วิทยาลัยของเราส่วนมากก็จะต้องมีใจรักหรือไม่ก็ไม่สามารถที่จะเรียนที่อื่นได้ ซึ่งนักเรียนก็จะมี ความหลากหลาย ซึ่งครูผู้สอนก็ต้องรับได้ในความหลากหลาย...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์ปทุมธานี

วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี เสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา ดังนี้

“ควรมีการแนะแนวเชิงรุกเพื่อคัดเลือกรักนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรี และนาฏศิลป์ไทยจากโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวบ่อนที่ดีของหลักสูตรฯ นำไปสู่ความเป็นเลิศ และชื่อเสียงของสถาบันฯ”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี

นอกจากนี้ การเปิดรับนักเรียนใหม่ หลักสูตรจะต้องประเมินความรู้พื้นฐาน และทักษะของนักเรียนใหม่ เพื่อวางแผนการจัดเรียนเสริมเพื่อปรับพื้นฐานของนักเรียนตามความเหมาะสม ทบทวนเนื้อหาสาระของรายวิชา ที่สำคัญ ควบคู่ไปกับการให้คำปรึกษาเพื่อประเมินความถนัดของนักเรียนตามแขนงวิชาได้ สะท้อนจากข้อมูล การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง และการสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง ที่ระบุว่า

“...ควรมีการปรับพื้นฐานของนักเรียน เพื่อเตรียมความพร้อม แยกนักเรียนตาม ความถนัดและสรีระ ตามความพร้อมของร่างกาย...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง

“...ควรมีการเตรียมความพร้อมโดยการปรับพื้นฐานของผู้เรียนและทบทวนเนื้อหาเดิม...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง

ประเด็นที่ 4 ด้านอาคารและสถานที่

ผลการศึกษสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มที่มีความเหมาะสม และไม่เหมาะสม โดยมีรายละเอียดดังนี้
กลุ่มที่มีความเหมาะสม พบว่า วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ มองว่าวิทยาลัยมีอาคารและสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนได้ตามความเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยที่ระบุว่ามีความเหมาะสมเป็นอย่างมากในการจัดการเรียนการสอนได้เต็มศักยภาพ ดังข้อมูลดังนี้

“...เรามีสถานที่ที่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับเด็กมีความเหมาะสม และเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ได้ทุกเวที เพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพของเด็ก.....ถ้าดูทางกายภาพ จะเห็นได้ว่าอาคารเรียนห้องปฏิบัติการห้องประชุมต่าง ๆ ถ้าดูแล้วก็จะให้ 9 เต็ม 10...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

ในทางตรงกันข้าม มีบางวิทยาลัยที่มองว่าอาคารและสถานที่ยังไม่เหมาะสมมากนักในการจัดการเรียนการสอน เช่น วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี และวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง ดังข้อมูลดังนี้

“...สถานที่หรือห้องเรียนไม่เพียงพอสำหรับสาขาละครซึ่งระดับ ม.ต้น มี 3 ระดับ และห้องเรียนมี 3 ห้องแต่พอ ปวช. กลายเป็นว่านักเรียนมี 4 ห้องเรียนเพราะว่าแยก ปวช.1 เป็นนักเรียนเก่าและนักเรียนใหม่ซึ่งห้องเรียนก็จะขาดไป 1...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

“ในสาขาวิชานาฏศิลป์ละคร มีพื้นที่ในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ เนื่องจาก การสอนใต้อาคารมีพื้นที่ติดกัน เช่น สอน 2 ชั้น จึงทำให้มีเสียงรบกวนกัน และหากเกิดฝนตก ทำให้เกิดฝนสาด ไม่สามารถเรียนได้”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง

ประเด็นที่ 5 ด้านอุปกรณ์การเรียน

จากการศึกษาสามารถพบว่าวิทยาลัยต่าง ๆ ประสบปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรหรืออุปกรณ์การเรียน เช่น วิทยาลัยนาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด และวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี ที่ประสบปัญหาในลักษณะเดียวกัน คือ ขาดอุปกรณ์การเรียนด้านครุภัณฑ์ เครื่องดนตรี เทคโนโลยี เอกสาร และหนังสือต่าง ๆ ดังข้อมูลดังนี้

“...ไม่เหมาะสมเนื่องจากอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความชำรุด...อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน มีความชำรุดสุดโต่งและในบางรายวิชาไม่มีห้องเรียนที่เหมาะสมในการสอน...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

“...ด้านดนตรีสากลยังขาดแคลนด้านทรัพยากรด้านครุภัณฑ์เครื่องดนตรี...อยากให้มีการจัดครุภัณฑ์เครื่องดนตรีให้เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน...”

การสัมภาษณ์วิทยาลัยนาฏศิลป์

“ยังขาดหนังสือ เอกสาร ตำรา ที่นำมาใช้ตามหลักสูตรที่มีความเฉพาะทาง ที่เป็นไปตามรายวิชากำหนด เช่น ภาษาอังกฤษสำหรับดนตรี นาฏศิลป์ คณิตศาสตร์สำหรับดนตรี นาฏศิลป์ เป็นต้น”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

นอกจากนี้ยังมีวิทยาลัยบางแห่งที่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์ และสามารถรองรับการเรียนการสอนได้ เช่น วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย และวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี ขณะที่วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ก็มีความพร้อมด้านทรัพยากรแต่ยังมีความต้องการสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ดังข้อมูลดังนี้

“...อุปกรณ์ทางด้านดนตรีของเรานั้นมีพร้อมแต่ในส่วนด้านของบุคลากร...ยังไม่เพียงพอในส่วนเรื่องของการจัดการเรียนการสอนบางรายวิชา...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

“...จำนวนครูกับนักเรียนซึ่งครูเราเยอะมาก ซึ่งในส่วนในเรื่องทรัพยากรของเราก็ถือว่าไม่ได้ขาด...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

“ทรัพยากรมีความพร้อม แต่ขอเพิ่มเติมสื่อ เทคโนโลยี ให้มีทุกห้อง มีสื่อโมเดล เช่น การแต่งกายการแสดงฟ้อนม่านมยุรเชยงตา เพิ่มกระจกทุกห้องปฏิบัติเอกนาฏศิลป์ไทย”

การสัมภาษณ์เจ้าวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

ประเด็นที่ 6 การใช้เทคโนโลยี

การศึกษาพบว่าวิทยาลัยต่าง ๆ ได้เริ่มนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตัวอย่างเช่น วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี ใช้สื่อการสอนออนไลน์ และการเล่นเพลงผ่าน YouTube หรือในกรณีของวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรีที่ได้เตรียมพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ให้นักเรียน ได้ศึกษาทบทวนบทเรียนย้อนหลังได้ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดในเรื่องจำนวนของสื่อที่ยังไม่เพียงพอ เช่น

จำนวนคอมพิวเตอร์ คุณภาพของฮาร์ดแวร์ (hardware) และซอฟต์แวร์ (software) และอุปกรณ์เสริมอื่น ๆ ดังข้อมูลดังนี้

“การนำเทคโนโลยีมาส่งเสริมให้เกิดทักษะทางวิชาชีพ ยังมีไม่มาก อาจเกี่ยวกับความตระหนักหรือความใส่ใจ ในการปรับวิธีการตามหลักสูตรที่เน้นวิชาชีพ ครูโดยส่วนใหญ่ยังดำเนินการสอนในแบบเดิม”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

“การเรียนคอมพิวเตอร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ยังไม่เพียงพอและสมรรถนะของเครื่องต่ำ และการจัดห้องเรียนไม่เหมาะสม การสื่อสารกับผู้เรียนที่อยู่ด้านหน้าเท่านั้น”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา

ประเด็นที่ 7 ด้านงบประมาณ

การศึกษาพบว่างบประมาณเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน การจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอส่งผลให้ไม่สามารถจัดหาสื่อการเรียนรู้และจัดกิจกรรมเสริมให้กับนักเรียนได้ตามความตั้งใจของครูผู้สอน ดังข้อมูลดังนี้

“สถาบันฯ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาผู้เรียนนอกเหนือจากค่ารายหัวของผู้เรียน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น ทั้งด้านการจัดทำสื่อการสอน ด้านการจัดกิจกรรม”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

“ยังขาดทรัพยากรเข้าใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม เช่น งบประมาณในการพัฒนาผู้เรียน สื่อต่าง ๆ ที่ทันสมัย”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษาสามารถสรุปข้อเสนอแนะในการปรับปรุงทรัพยากรการจัดการเรียนการสอนได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และด้านสถานที่จัดการเรียนการสอนดังนี้

(1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร

(1.1) ส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอน เช่น กระบวนการบริหารจัดการระบบที่ทันสมัย และครอบคลุมเป้าหมายของหลักสูตร เป็นต้น

(1.2) ควรมีการศึกษาดูงานด้านการเรียนการสอนทางด้านนาฏดุริยางคศิลป์

(1.3) เพิ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมภายนอกที่ประสบการณ์สำเร็จมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ เช่น วิชาปราชญ์แห่งแผ่นดิน

(1.4) หลักสูตร ปวช. ควรเน้นวิชาคณิต และ ภาษาอังกฤษ ให้มากขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานให้นักเรียนสำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

(1.5) ขาดบุคลากรวิชาเอก โขนยักษ์ ละคร-พระ วิชาโทที่ครูผู้สอนไม่เพียงพอ ใช้การสลับกันสอน

(2) ด้านการจัดสรรงบประมาณ

(2.1) ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยตรงให้กับผู้สอนที่มีหน้าที่หลักในการปฏิบัติการสอน

(2.2) ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อสื่อการเรียนรู้ และซื้ออุปกรณ์ที่ขาดแคลน

(3) ด้านอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

(3.1) ควรปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมพื้นที่ และมีประสิทธิภาพจัดหาคอมพิวเตอร์ที่มีสมรรถนะสูง

(3.2) ควรเพิ่มสื่อที่ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง อุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้ในการสอน เช่น กระดานอัจฉริยะประกอบการสอน หรือซ่อมแซมอุปกรณ์ที่มีอยู่แล้วให้ใช้งานได้

(3.3) ควรมีการสำรวจและจัดหาทรัพยากรเป็นระยะ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อจัดหาอุปกรณ์การเรียนที่ขาดแคลน ชำรุด ให้เพียงพอและใช้งานได้ต่อไป

(3.4) ควรมีการสำรวจความเพียงพอด้านอาคารสถานที่ และวางแผนในการปรับปรุงหรือก่อสร้างอาคารสถานที่ให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน

(4) ด้านสถานที่จัดการเรียนการสอน

(4.1) การแบ่งสถานที่เรียนให้มีความชัดเจน เพื่อป้องกันการรบกวนของเสียงในแต่ละเครื่องดนตรี หรืออาจจะมีการเรียนซ่อมเสริมในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน หรือไปเรียนในสถานที่ที่ห่างไกลจากเสียงดนตรี

(4.2) ห้องสมุด ให้เป็นห้องที่ใช้ในการค้นคว้าอย่างแท้จริง ไม่ควรนำนักเรียนไปเรียนในห้องสมุด

(4.3) ลดภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอนของครูผู้สอน

2.2.2 การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน

การศึกษาพบว่าแต่ละวิทยาลัยมีการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่เหมาะสมกับการศึกษาในหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

การเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียน พบว่า วิทยาลัยต่าง ๆ มีการเตรียมความพร้อมนักเรียนที่เข้าใหม่โดยใช้การเรียนปรับพื้นฐานโดยพิจารณาจากความรู้เดิมของนักศึกษาประกอบกัน แต่การปรับพื้นฐานยังพบปัญหา คือ ข้อจำกัดด้านระยะเวลาที่กำหนดเอาไว้ 1 สัปดาห์ ทำให้นักเรียนใหม่ต้องเรียนด้วยเนื้อหาที่อัดแน่น ส่งผลให้เกิดความกดดัน ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“...ในการเรียนปรับพื้นฐานสำหรับนักเรียนที่เรียนในวิทยาลัยนาฏศิลปมาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 สัปดาห์นั้น มีความเหมาะสม แต่หากเป็นนักเรียนใหม่ ภายใน

ระยะเวลา 1 สัปดาห์ที่ได้เรียนปรับพื้นฐานร่วมกับเพื่อนทั้งชั้น ค่อนข้างจะหนัก จะส่งผลให้นักเรียนเกิดความกดดัน ท้อ และไม่ยอมมาเรียน เพราะตามเพื่อนไม่ทัน...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในบางสาขาวิชาได้มีการปรับให้แก่นักเรียนที่มีพื้นฐานต่างกันออกไป เพื่อจัดเนื้อหาสาระให้นักเรียนได้อย่างเหมาะสม ดังข้อมูลดังนี้

“...บางสาขา เช่น ละคร ก็จะมีการแยกปรับพื้นฐานกันอย่างชัดเจนของนักเรียนเก่าที่เรียนมาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนใหม่ที่ไม่มีพื้นฐาน เพื่อปรับให้นักเรียนใหม่มีพื้นฐานที่จำเป็น เพื่อจะได้เรียนทันไปพร้อมกับนักเรียนเก่า...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

การเตรียมความพร้อมให้ครูผู้สอน พบว่า การนำหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 มาใช้อย่างเร่งด่วน โดยยังพบความบกพร่องทั้งในเรื่องเนื้อหาสาระ และรูปแบบการนำเสนอ ทำให้ประสบปัญหาในการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น หากมีการปรับปรุงหลักสูตรในอนาคต แต่ละวิทยาลัยควรมีการประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินการตามหลักสูตรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจถึงจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา คำอธิบายรายวิชา เพื่อให้สามารถนำหลักสูตรไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน

จากผลการศึกษาศาสามารถสรุปข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

- (1) ควรส่งเสริมพัฒนาครูให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง
- (2) ในกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรมีการพัฒนาหรือให้ผู้เรียนได้เรียนที่หลากหลาย สามารถประยุกต์ใช้ปรับในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
- (3) ควรมีการจัดอบรมความรู้ในทักษะวิชาชีพ ด้านเทคโนโลยีเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ
- (4) พัฒนาศักยภาพครูผู้สอนให้เข้าใจหลักสูตรอย่างแท้จริงเพื่อเตรียมจัดการเรียนให้มีความแตกต่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

2.2.3 การดำเนินการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม จำนวน 12 วิทยาลัย มีประเด็นสำคัญดังนี้

ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน พบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ในชั้นเรียน ครูผู้สอนได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยมีการดำเนินการสอนตามลำดับขั้นตอน มีการติดตามให้นักเรียนสามารถศึกษาและฝึกปฏิบัติได้จริงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และมองว่าเนื้อหาสาระรายวิชาสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนที่จะสามารถนำไปต่อยอดทางอาชีพได้

อย่างไรก็ตาม ยังพบปัญหาว่า ชั่วโมงในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพน้อยเกินไป สะท้อนจากการสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช ที่กล่าวว่า

“...หากจะให้ตรงตามหลักสูตรที่สร้างมาคงยาก เพราะชั่วโมงในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนั้นน้อยเกินไป...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช

ดังนั้น ควรมีการกำหนดกรอบระยะเวลาและเนื้อหาที่ชัดเจนมากขึ้น เพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเกิดประโยชน์ต่อนักเรียน ดังข้อมูลดังนี้

“...ในส่วนของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ต้องการให้มีชั่วโมงที่ออกไปฝึกงานในสถานประกอบการมากขึ้น...แต่ต้องการให้มีกรอบเนื้อหาในการเรียนวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ชัดเจนมากขึ้น...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

ข้อเสนอแนะในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

จากผลการศึกษาสามารถสรุปข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

- (1) การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรให้ครู นักเรียน และบุคลากรทราบ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การวางแผนการเรียน การเลือกวิชาโท และเกณฑ์ในการสำเร็จการศึกษา
- (2) ส่งเสริมการพัฒนาทางด้านวิชาการด้านหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ เนื่องจากเป็นสถาบันที่จัดการเรียนการสอนโดยตรง ทำให้มีองค์ความรู้และความชำนาญ ดังนั้น หากครูผู้สอนสามารถจัดทำเอกสาร ตำราใช้ได้เองจะเป็นประโยชน์อย่างมาก
- (3) สนับสนุนให้ครูผู้สอนนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ โดยสื่อเทคโนโลยีมาประยุกต์ให้เหมาะสมและทันสมัย
- (4) ต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนชั่วโมงในคาบเรียน จาก 1 คาบ เท่ากับ 60 นาที ค่อนข้างมากเกินไป ต้องการให้ปรับเปลี่ยนชั่วโมงในการเรียนจากคาบละ 60 นาที ให้เหลือประมาณ 50 นาที หรือ 40 นาที เพื่อให้มีเวลาพักเบรก
- (5) สถาบันควรอบรมชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะ และครบตามสมรรถนะวิชาชีพ
- (6) ครูควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ซึ่งนักเรียนยังไม่เข้าใจบทบาทของตนเองมากนัก ยังรอให้ครูผู้สอนในชั้นเรียนทั้งที่เน้นชั่วโมงเรียนที่เป็นปฏิบัติ เช่น รายวิชา โครงการ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นต้น

จากการศึกษาสามารถสรุปประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.6 สรุปประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้ดังนี้

ประเด็นด้าน	ตัวบ่งชี้ปัญหา	แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง
1. ทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน		
1.1 การจัดการเรียนการสอน	- การทำกิจกรรมที่มีจำนวนมากเกินไป ที่ส่งผลกระทบต่อภาระหน้าที่ของ ครูผู้สอนและผู้เรียน	- ควรลดภาระงานอื่น ที่นอกเหนือจากงานสอนของ ครูผู้สอน
1.2 จำนวนและคุณภาพ ของนักเรียน	- นักเรียนในแต่ละปีมีแนวโน้มลดจำนวนลง ส่งผลให้ไม่มีการคัดเลือกนักเรียนตาม คุณสมบัติที่กำหนดไว้	- ควรมีการแนะนำเชิงรุกเพื่อ คัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถ พิเศษด้านดนตรีและนาฏศิลป์ไทย จากโรงเรียนต่าง ๆ
1.3 อาคารและสถานที่	- ในบางวิทยาลัย บางสาขา มีพื้นที่ ในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ	- ควรมีการสำรวจความเพียงพอ ด้านอาคารสถานที่ และวางแผน ในการปรับปรุง หรือก่อสร้าง อาคารสถานที่ให้เพียงพอต่อ การจัดการเรียนการสอน - การแบ่งสถานที่เรียนให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการรบกวนของเสียง ในแต่ละเครื่องดนตรี หรืออาจจะมีการ เรียนซ่อมเสริมในช่วงเย็นหลัง เลิกเรียน หรือไปเรียนในสถานที่ ที่ห่างไกลจากเสียงดนตรี
1.4 อุปกรณ์การเรียน	- ขาดแคลนทรัพยากรหรืออุปกรณ์ การเรียน ด้านครุภัณฑ์ เครื่องดนตรี เทคโนโลยี เอกสาร และหนังสือต่าง ๆ	- ควรมีการสำรวจและจัดหา ทรัพยากรเป็นระยะ อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อจัดหา อุปกรณ์การเรียนที่ขาดแคลน ชำรุด ให้เพียงพอและใช้งานได้ ต่อไป
1.5 การใช้เทคโนโลยี	- การนำเทคโนโลยีมาส่งเสริมให้เกิด ทักษะทางวิชาชีพ ยังมีไม่มาก	- ควรเพิ่มสื่อที่ทันสมัยต่อการ เปลี่ยนแปลง อุปกรณ์เทคโนโลยี ที่ใช้ในการสอน เช่น กระดาน อัจฉริยะประกอบการสอน หรือ ซ่อมแซมอุปกรณ์ที่มีอยู่แล้ว ให้ใช้งานได้

ประเด็นด้าน	ตัวบ่งชี้ปัญหา	แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง
1.6 งบประมาณ	- การจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอส่งผลให้ไม่สามารถจัดหาสื่อการเรียนรู้และจัดกิจกรรมเสริมให้กับนักเรียนได้	- ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยตรงให้กับผู้สอนที่มีหน้าที่หลักในการปฏิบัติการสอน และจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อสื่อการเรียนรู้ และซื้ออุปกรณ์ที่ขาดแคลน

2. การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน

2.1 การปรับพื้นฐาน	- ข้อจำกัดด้านระยะเวลาที่กำหนดเอาไว้ 1 สัปดาห์ ทำให้นักเรียนใหม่ต้องเรียนด้วยเนื้อหาที่อัดแน่น ส่งผลให้เกิดความกดดัน	- ควรแยกนักเรียนที่มีพื้นฐานต่างกันในการเรียนปรับพื้นฐาน เพื่อจัดเนื้อหาสาระให้นักเรียนได้อย่างเหมาะสม
--------------------	--	--

3. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน

3.1 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	- ชั่วโมงในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพน้อยเกินไป	- ควรมีการกำหนดกรอบระยะเวลา และเนื้อหาที่ชัดเจนมากขึ้น เพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเกิดประโยชน์ต่อนักเรียน
-----------------------------	--	---

ที่มา: คณะผู้วิจัย

2.3 การประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ

การประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในส่วนนี้เป็นการประเมินด้านกระบวนการ (Process: P) โดยประเมินจาก 3 ด้าน คือ 1) การดำเนินการก่อนการเรียนการสอน 2) การดำเนินการจัดการเรียนการสอน และ 3) การดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน

2.3.1 การดำเนินการก่อนการเรียนการสอน

ก่อนการจัดการเรียนการสอนของแต่ละวิทยาลัยมีการเตรียมความพร้อมทั้งด้านหลักสูตร การจัดสถานที่ และการประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียน ตัวอย่างเช่น วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช และวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ ได้มีการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำแผนการสอน ตารางเรียน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของรายวิชา รวมถึงการจัดเตรียมอาคารและสถานที่ให้มีความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน ขณะที่การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง ระบุว่ามีการประเมินความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของนักเรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนการเรียนให้แก่คนที่มีความรู้พื้นฐานความรู้ที่ต่างกัน ดังข้อมูลดังนี้

“...ฝ่ายวิชาการเราได้มีการตรวจสอบดูแลในเรื่องของกระบวนการจัดการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบ โดยก่อนที่จะเริ่มมีการเรียนการสอนเราจะมีการให้ทำตารางสอน และแจก ตารางสอนให้กับผู้รับผิดชอบตามรายวิชา หลังจากนั้นผู้รับผิดชอบรายวิชาก็จะไปจัดทำแผน การสอน ซึ่งก่อนจะจัดทำแผนการสอนผู้สอนก็จะมีการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลก่อนที่จะ ออกแบบแผนการสอน...ซึ่งมีระบบการตรวจสอบจากทางหัวหน้ากลุ่มหัวหน้าภาควิชามาเป็น ลำดับและก็ตรวจสอบกระบวนการเรียนการสอนตรวจสอบเนื้อหาของหลักสูตรว่ามีครบถ้วน หรือไม่...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย

“...ก่อนจัดการเรียนการสอนเราก็จะมีการเตรียมครูผู้สอนและดำเนินการประชุม ภาควิชาเพื่อที่จะได้มองเห็นปัญหาที่ผ่านมาและนำมาแก้ไขในเทอมถัดไปเพื่อที่จะให้การเรียน การสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งมีการดำเนินการที่เหมาะสม...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลปพบุรี

ประเด็นปัญหาที่พบในขั้นตอนก่อนการจัดการเรียนการสอน คือ ครูผู้สอนยังไม่มี ความเข้าใจหรือมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในเนื้อหาของหลักสูตร ทำให้เกิดปัญหาในการวางแผนการสอน สะท้อนจาก การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด ที่ระบุว่า

“ก่อนการจัดการเรียนการสอน บางรายวิชา ยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน ในการตีความหมายของ สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา ทำให้บางครั้งเกิดการวางแผน ที่ยากหรือง่ายจนเกินไป”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับครูผู้สอนจากวิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา ที่ระบุว่า

“ก่อนการจัดการเรียนการสอน ครูบางคน ไม่ได้ศึกษาในหลักสูตร เกี่ยวกับ จุดประสงค์ รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา ทำให้บางอย่างไม่เป็นไปตามหลักสูตร”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา

ข้อเสนอแนะในการก่อนการเรียนการสอน

จากการศึกษาสามารถสรุปข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

(1) ด้านการทบทวนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตร ควรมีการให้ความรู้เพื่อสร้าง ความเข้าใจให้กับครูผู้สอนได้เข้าใจถึงระเบียบการวัดผลตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ได้อย่างชัดเจน

(2) ด้านการบริหารจัดการ ควรส่งเสริมให้มีการใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) มาใช้ในการบริหารจัดการ โดยควรมุ่งส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนได้มีส่วนร่วมแบ่งปันและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอน

(3) ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ผู้สอนควรมีการประเมินศักยภาพ ความพร้อมของผู้เรียน ก่อนการจัดการเรียนการสอน รวมถึงควรชี้แจง แนะนำ ให้ความรู้ ข้อเสนอแนะที่มีความละเอียดแก่ผู้เรียน ให้มากที่สุด เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้เรียน

2.3.2 การดำเนินการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ คือ “เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในการอนุรักษ์ สืบสานและดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ เน้นให้เป็นคนดี ปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการประกอบอาชีพและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น” รวมถึงการมีรูปแบบการสอน เทคนิควิธีการสอน ที่ทันสมัย เน้นการปฏิบัติจริง ขณะเดียวกันยังมีการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิจากวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้ง 12 แห่ง ดังข้อมูลดังนี้

“การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับ ผู้เรียนตามวัยวุฒิตามความถนัด หรือความสนใจ โดยยึดผู้เรียนเป็นหลัก”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง

“มีความเหมาะสมเพราะในการสอนปัจจุบันหลักสูตรต่าง ๆ ที่เขียนไว้ได้ทำการงานแผน มาเพื่อให้ให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองด้านทักษะวิชาชีพอย่างสูงที่สุดโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญผู้มีความรู้ และคุณครู 12 แห่ง จนดีมาก ๆ”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์

“ค่อนข้างเหมาะสม เนื่องจากมีการใช้การประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ปรับใช้ในการวางแผนก่อนการเรียนการสอนในครั้งต่อไป”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์พบุรี

ทั้งนี้ ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนยังมีข้อจำกัดด้านเนื้อหาสาระของรายวิชาที่พบว่า การสอนในเรื่อง เทคนิคการปฏิบัติต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากเนื้อหาปริมาณมาก

“...การเรียนการสอนมีเนื้อหาเยอะ เข้าซ้อนกับเนื้อหาในระดับปริญญาตรี...เนื้อหา การเรียนมาก แรงสอนให้ทัน ทำให้การสอนเทคนิคต่าง ๆ ทำได้ไม่สมบูรณ์ ทั้งเทคนิคการปฏิบัติ เครื่องดนตรีและความละเอียดอ่อนในการรำ...”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษาสามารถสรุปข้อเสนอแนะระหว่างการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

(1) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของหลักสูตร และมีประสิทธิภาพ

(2) ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและสาขาวิชาเพื่อเป็นแนวทางการเลือกตัดสินใจเลือกเรียนได้สอดคล้องกับทักษะ และความต้องการของนักเรียน

(3) จัดตั้งคณะกรรมการในการให้คำปรึกษา โดยมีบทบาทหน้าที่ศึกษานิเทศก์ให้แก่ครูได้ปรึกษาและแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

(4) การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน และประเมินผลการเรียนของนักเรียนระหว่างเรียน เพื่อทำความเข้าใจให้ข้อมูลสะท้อนกลับ และแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนได้

(5) เพิ่มกิจกรรมเสริมหลักสูตรภายนอกห้องเรียน เช่น การทัศนศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา

2.3.3 การดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน

การศึกษาพบว่าวิทยาลัยต่าง ๆ มีการดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องตามหลักเกณฑ์ของหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม โดยครูผู้สอนได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ที่จะเริ่มประเมินพัฒนาการของนักเรียนตั้งแต่อายุในห้องเรียนผ่านการสะท้อนคิด มีการบันทึกหลังการสอน การประเมินผลตามสภาพจริง ตลอดจนมีการวิจัยและพัฒนาในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาของนักเรียน สะท้อนได้จากข้อมูลดังนี้

“มีความเหมาะสมเพราะอย่างภาควิชานาฏศิลป์หลังการจัดการเรียนการสอนถ้าเรา มีการประชุมภาควิชาก็จะให้ครูผู้สอนในแต่ละรายวิชาและหัวหน้าภาควิชาจะไปสอบถาม ตัวของผู้สอนในรายวิชาว่าในแต่ละรายวิชาที่ตนเองสอนมีปัญหาในการในการจัดการเรียน การสอนหรือไม่ซึ่งเราก็สามารถทำ PLC กัน ในภาควิชาซึ่งถือว่ายังมีความเหมาะสมอยู่”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

“ลำดับขั้นตอนในการดำเนินการสอน การวัดและประเมินผล การรายงานผลต่อ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นไปตามแผนการดำเนินงานของวิทยาลัย”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานหลังการจัดการเรียนการสอนพบประเด็นปัญหาเรื่อง วิธีการวัด และประเมินผลที่ยังไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา ดังตัวอย่างการให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากวิทยาลัย นาฏศิลป์นครราชสีมา ดังนี้

“ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน บางครั้งวิธีการวัดและประเมินยังไม่ตรงกับ
จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะของรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา ส่งผลให้ผลการเรียนของ
นักเรียนคลาดเคลื่อนไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร”

การสัมภาษณ์วิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา

ข้อเสนอแนะหลังการจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษาสามารถสรุปข้อเสนอแนะหลังการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

- (1) การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน พบว่าควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนที่นำสื่อการสอนที่หลากหลาย การนำนวัตกรรมที่ทันสมัยมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- (2) การสะท้อนคิดและให้ผลสะท้อนกลับแก่นักเรียน เมื่อเสร็จสิ้นการสอน ควรมีการประเมินผลการเรียนและแจ้งข้อมูลผลการเรียนให้แก่ผู้เรียนทราบทันที เพื่อใช้ในการแก้ไขสิ่งที่บกพร่อง และเพื่อพัฒนาตนเองต่อไป
- (3) ส่งเสริมให้เกิดการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยคัดเลือกประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากระหว่างการดำเนินการสอนมาทำวิจัยชั้นเรียน เพื่อพัฒนาแนวทางแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ
- (4) ให้ความสำคัญกับกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียน เพื่อตัดสินคุณค่าของผู้เรียนว่ามีสมรรถนะสอดคล้องกับคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่
- (5) ควรนำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากระหว่างการดำเนินการสอน มาทำวิจัยชั้นเรียนเพื่อเป็นแนวทางแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

จากการศึกษาสามารถสรุปประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ (Process) ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.7 สรุปประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ (Process) ได้ดังนี้

ประเด็นด้าน	ตัวบ่งชี้ปัญหา	แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง
1. การดำเนินการก่อนการเรียนการสอน		
1.1 การเตรียมการสอน	- ครูผู้สอนยังไม่มี ความเข้าใจหรือมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในเนื้อหา ของหลักสูตร ทำให้เกิดปัญหาในการวางแผนการสอน	- ควรมีการให้ความรู้เพื่อสร้าง ความเข้าใจให้กับครูผู้สอนได้เข้าใจถึงระเบียบการวัดผลตามหลักสูตร - ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ประเด็นด้าน	ตัวบ่งชี้ปัญหา	แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง
		พุทธศักราช 2562 เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของหลักสูตร และมีประสิทธิภาพ
2. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน		
2.1 เทคนิคการสอน	- การสอนในเรื่องเทคนิคการปฏิบัติต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากเนื้อหาที่มีจำนวนมาก	- ควรจัดตั้งคณะกรรมการในการให้คำปรึกษา โดยมีบทบาทหน้าที่ศึกษานิเทศก์ให้แก่ครูได้ปรึกษาและแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอน
3. การดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน		
3.1 การวัดและประเมินผล	- วิธีการวัดและประเมินผลที่ยังไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา	- การสะท้อนคิดและให้ผลสะท้อนกลับแก่นักเรียน เมื่อเสร็จสิ้นการสอน ควรมีการประเมินผล การเรียนและแจ้งข้อมูลผลการเรียนให้แก่ผู้เรียนทราบทันทีเพื่อใช้ในการแก้ไขสิ่งที่บกพร่อง และเพื่อพัฒนาดตนเองต่อไป - ส่งเสริมให้เกิดการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยคัดเลือกประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากกระหว่างการสอนมาทำวิจัยชั้นเรียน เพื่อพัฒนาแนวทางแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ - ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียน เพื่อตัดสินคุณค่าของผู้เรียนว่ามีสมรรถนะสอดคล้องกับคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่

ที่มา: คณะผู้วิจัย

2.4 การประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต

การประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในส่วนนี้เป็นการประเมินด้านผลผลิต (Product: P) โดยประเมินจาก 4 ด้าน คือ

1) คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา 2) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) ด้านสมรรถนะแกนกลาง และ 4) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ดังนี้

2.4.1 คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา

คุณสมบัตินักเรียนสำเร็จการศึกษากำหนดว่าต้องผ่านการประเมินวิชาสมรรถนะแกนกลางนั้นเป็นพื้นฐานทั้ง 6 กลุ่มวิชาไม่น้อยกว่า 23 หน่วยกิตทั้ง ทั้งนี้ ผู้ที่จะสำเร็จการศึกษาได้นั้นจะต้องมีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

การศึกษาพบว่าวิทยาลัยต่าง ๆ ได้ดำเนินการตามหลักสูตรในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยจัดการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะวิชาชีพสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนดควบคู่ไปกับการอบรมให้นักเรียนมีทักษะศตวรรษที่ 21 เพราะมองว่าคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 จะครอบคลุมตัวชี้วัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสมรรถนะแกนกลางของหลักสูตรและนำมาใช้กับตัวผู้เรียน เช่น ด้านการศึกษา ด้านเทคโนโลยี การออกแบบงาน คอมพิวเตอร์ และเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน

การศึกษายังพบว่า แต่ละวิทยาลัยได้มีการสอดแทรกความรู้ในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และปลูกจิตสำนึกให้มีจิตสาธารณะ ส่งผลให้เกิดการหล่อหลอมให้ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ส่วนใหญ่มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้ และความรับผิดชอบตามสมรรถนะวิชาชีพ ตรงตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด ขณะที่คุณสมบัตินักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ และสามารถปรับตัวให้สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้ต่างได้รับคำชื่นชมจากสถานศึกษาและสถานประกอบการที่นักเรียนได้ออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ดังข้อมูลดังนี้

“ด้านคุณธรรมจริยธรรมมองว่าทุกคนนั้นได้สอดแทรกลงไปในเรื่องวิชาของตนเอง โดยเฉพาะในเรื่องวิชาที่เป็นรายวิชาปฏิบัติเอก เราจะเน้นในเรื่องของการสอนเรื่องของการมารยาทลงไปด้วย อย่างเช่น การทำความเคารพคุณครู การทำความเคารพรุ่นพี่รุ่นน้อง รวมถึงการทำความเคารพและการบูชาครูทางด้านนาฏศิลป์เวลาต่อเพลง เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและคุณสมบัตินักเรียนที่พึงประสงค์ที่ครบถ้วนต่อไป”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

“จากการประเมินจากรายวิชาต่าง ๆ และการประเมินโครงการต่าง ๆ และได้รับคำชื่นชมจากบุคคลภายนอกถึงกิริยามารยาทของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร... นักเรียนมีกิริยามารยาทที่ดี มีความน่ารัก ได้รับคำชื่นชมจากบุคคลภายนอกอยู่เสมอ ทั้ง บุคลิก การวางตัว กาลเทศะ การพูดจา ทางวิทยาลัยมีการปลูกฝังมาอย่างดี...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

การดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพ สามารถใช้ชีวิต และประกอบอาชีพในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะท้อนจากการที่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยสามารถสอบบรรจุเข้าทำงานได้จำนวนมาก ดังข้อมูลจากการสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย ที่ระบุว่า

“เด็กของเราที่จบไปแล้วมีคุณภาพและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และที่ผ่านมามีเด็กเราที่จบไปสามารถสอบบรรจุได้เกิน 50% จึงถือว่าเด็กเรามีคุณภาพ และไม่ด้อยไปกว่าเด็กที่อื่น”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

2.4.2 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การศึกษาพบว่า การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ได้กำหนดให้มีการประเมินผลด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยที่หากมีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์จะต้องมีการปรับปรุง เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามที่หลักสูตรกำหนด

การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จะมีการประเมินทั้งแบบประเมิน และการสังเกตจากครูผู้สอน สะท้อนได้จากการสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย ดังนี้

“ด้านผลผลิตอีกด้านหนึ่งที่มองก็คือ ตอนที่นักเรียนของเราอยู่ข้างนอกส่วนใหญ่ จะเป็นเรื่องของพฤติกรรมซึ่งทุกที่มีหมดซึ่งเป็นพฤติกรรมเชิงลบซึ่งไม่ได้เป็นทั้งหมด 100% หรืออาจจะมีแค่ส่วนน้อยไม่เกิน 2% ในแต่ละรุ่น ซึ่งก็จะมอง 2 ส่วนในเรื่องของการประเมินตามหลักสูตรและในส่วนผลของการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์และในส่วนของพฤติกรรมที่เห็นในปัจจุบัน”

การสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

2.4.3 ด้านสมรรถนะแกนกลาง

การจัดการศึกษาของแต่ละวิทยาลัยจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 กำหนด ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะด้านวิชาชีพตรงตามหลักสูตรกำหนด สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพเสริม และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้

“...ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะครบทุกด้านตามสมรรถนะวิชาชีพเพราะว่าเพราะเมื่อถึงระดับชั้น ปวช. เราจะมีการประเมินสมรรถนะวิชาชีพของผู้เรียนในแต่ละสาขา มีทั้งการสอบปฏิบัติและทฤษฎีตามที่สถาบันกำหนด...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์พบุรี

ด้วยจุดเด่นของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้และทักษะทางด้านวิชาชีพ ทำให้การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรมีการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกฝน พัฒนาทักษะที่หลากหลาย ส่งผลให้นักเรียนมีประสบการณ์และสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างหลากหลาย สะท้อนได้จากข้อมูลดังนี้

“รายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรฯ หลอมรวมให้นักเรียนได้มีสมรรถนะที่ครอบคลุม แตกต่างจากหลักสูตรฯ สามัญทั่วไป เพราะหลักสูตรฯ นี้ นักเรียนได้ฝึกประสบการณ์ ได้ขึ้นเวที ได้สร้างสรรค์ผลลัพธ์ชิ้นงานอย่างเป็นรูปธรรม...การฝึกสมรรถนะวิชาชีพในหลักสูตรฯ ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ ความรับผิดชอบและรู้จักแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นสมรรถนะแกนกลางควบคู่ไปกับการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระ เป็นการหลอมรวมให้นักเรียนได้มีสมรรถนะที่ครอบคลุม มีลักษณะที่แตกต่างจากหลักสูตรการเรียนการสอนแบบสามัญทั่วไป เพราะหลักสูตรฯ นี้ ทำให้นักเรียนได้ฝึกประสบการณ์ ได้ขึ้นเวที ได้สร้างสรรค์ผลลัพธ์ชิ้นงานอย่างเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ หากประเมินผลสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนตามสมรรถนะแกนกลาง จะพบว่าในวิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่ นักเรียนสามารถทำคะแนนจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (Vocational National Educational Test: V-NET) ที่มีคะแนนสูง (ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่) พร้อมทั้งมีผลงานทั้งด้านการแสดงเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม การบริการวิชาการ และการสัมมนา การฝึกประสบการณ์วิชาชีพจากสถานประกอบการต่าง ๆ เป็นต้น จนได้รับรางวัลในระดับชาติและเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ที่สามารถนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.4 ด้านสมรรถนะวิชาชีพ

การศึกษาพบว่ากาจัดการเรียนการสอนได้มีการประเมินสมรรถนะวิชาชีพของนักเรียน ซึ่งพบว่า นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และมีความสามารถรอบด้านทั้งด้านดนตรี นาฏศิลป์ และการบริหารการจัดการแสดง เป็นต้น เนื่องจากการจัดวิชาเสริมความรู้ที่หลากหลายทั้งวิชาการและวิชาชีพ เช่น วิชาสามัญที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้จากรายวิชาบังคับและรายวิชาเลือกเสรี โครงการงาน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร นำประยุกต์ใช้ได้ทั้งการฝึกงาน ทำโครงการงาน และนวัตกรรมการเรียนรู้อื่น ๆ สะท้อนได้จากผลงานของนักเรียนที่เข้าร่วมการแสดงเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม และผลงานด้านทักษะทางวิชาการที่มีการวัดผลผ่านทางวิชาการ ดังข้อมูลดังนี้

“ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ ตามสมรรถนะวิชาชีพ เห็นได้ชัดเจนจากกมาแข่งขัน โดยมีผลการแข่งขันได้รับรางวัลทั้งจากภายในประเทศ และระดับนานาชาติ”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่

“...นาฏศิลป์สามารถผลิตทรัพยากรออกไปและมีสมรรถนะจริง ๆ เป็นที่ยอมรับและใคร ๆ ก็มองออกว่าเด็กคนนี้เป็นเด็กนาฏศิลป์ซึ่งก็จะสะท้อนจากภายนอกชื่อเสียงและการยอมรับบ่งบอกถึงสมรรถนะ...”

การสนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลปพบุรี

ทั้งนี้ จากการศึกษาพบประเด็นเพิ่มเติม คือ ควรมีการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนให้นักเรียน มีสมรรถนะด้านอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 เช่น สมรรถนะเรื่องของการเป็นผู้ประกอบการ และภาษาต่างประเทศ จากการสัมภาษณ์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ สุโขทัย ระบุว่า มีนักเรียนหลายคนประกอบอาชีพอื่นควบคู่ไปกับการเรียน ทำให้หลักสูตรเห็นความสำคัญว่า ควรมีการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพในด้านอื่นให้นักเรียนด้วยเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการประกอบอาชีพ หลังสำเร็จการศึกษา

จากการศึกษาไม่พบประเด็นปัญหาในประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต (Products) ของหลักสูตร นาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม โดยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาผ่านการประเมินวิชาสมรรถนะแกนกลาง มีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะตามที่ หลักสูตรกำหนดไว้ มีสมรรถนะด้านวิชาชีพตรงตามหลักสูตรกำหนด มีความรู้ ทักษะ และมีความสามารถรอบด้าน ทั้งด้านดนตรี นาฏศิลป์ และการบริหารการจัดการแสดง มีประสบการณ์และสามารถสร้างสรรค์ผลงาน ได้อย่างหลากหลาย โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้มีการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพในด้านอื่นให้นักเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา

3. สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานที่ใช้แบบแผนขั้นตอนเชิงอธิบาย (an explanatory sequential design) ที่เริ่มจากการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เชิงปริมาณก่อน จากนั้นจะดำเนินการรวบรวมข้อมูล เชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม เพื่อนำผลการวิจัยมาสรุปรวมกัน ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ด้านบริบท : คุณภาพหลักสูตร

การวิจัยพบว่าหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ที่ใช้ อยู่ในปัจจุบันในภาพรวมมีความเหมาะสม ทั้งนี้ หากพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่าด้านรูปแบบและองค์ประกอบ ของหลักสูตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพในระยะที่ 2 ที่ระบุว่า รูปแบบของหลักสูตรมีความเหมาะสม มีความสวยงาม และมีองค์ประกอบที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งด้านเนื้อหาสาระ เกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย หลักเกณฑ์ โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา และรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังมีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นสาขาอย่างชัดเจนทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำหลักสูตรไปใช้งานได้ ทั้งนี้ การรวบรวมเนื้อหาสาระของแต่ละหลักสูตรและสาขาวิชาต่าง ๆ อยู่ในเล่มเดียวกัน ทำให้เล่มหลักสูตรมีขนาดใหญ่ จึงไม่สะดวกในการพกพา

อย่างไรก็ตาม การวิจัยเชิงคุณภาพในระยะที่ 2 ได้พบประเด็นปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตร คือ 1) เนื้อหาสาระของหลักสูตรสามารถใช้ได้ดีกับนักศึกษาเก่า แต่ไม่เหมาะสมกับนักเรียนใหม่เพราะมีพื้นฐานความรู้ ที่แตกต่างกัน 2) รายวิชาไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และ 3) เนื้อหาในแต่ละรายวิชาที่มีมากเกินไป ดังนั้น จึงควรมีการพิจารณาปรับปรุงในเรื่องเนื้อหาสาระของรายวิชาเพื่อลดความซ้ำซ้อน และเพิ่มเนื้อหาสาระที่ทันสมัย

ประเด็นที่ 2 ด้านปัจจัยนำเข้า : การใช้หลักสูตร

การวิจัยพบว่าการใช้งานหลักสูตรในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากทั้งสามด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน และทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ หากพิจารณาประกอบกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพในระยะที่ 2 จะพบว่า 1) การดำเนินการจัดการเรียนการสอน พบว่าการนำหลักสูตรไปใช้ในชั้นเรียน ครูผู้สอนได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยมีการดำเนินการสอนตามลำดับขั้นตอน มีการติดตามให้นักเรียนสามารถศึกษาและฝึกปฏิบัติได้จริงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และมองว่าเนื้อหาสาระรายวิชาสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนที่จะสามารถนำไปต่อยอดทางอาชีพได้ 2) การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน พบว่าแต่ละวิทยาลัยมีการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร เช่น การเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนก่อนเปิดภาคเรียน และ 3) ทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีการวางแผน การทำความเข้าใจ และเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ทั้งด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และห้องเรียนให้เรียบร้อยก่อนการเปิดการเรียนการสอน กล่าวคือ ครูผู้สอนมีสมรรถนะตรงตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ทำให้เป็นกำลังสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ขณะที่ทรัพยากรด้านอาคารและสถานที่และอุปกรณ์การเรียนจะมีความแตกต่างกันในแต่ละวิทยาลัย ซึ่งพบว่าแต่ละวิทยาลัยจะมีความพร้อมที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ และวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย ที่พบว่ามีความเหมาะสมเป็นอย่างมากในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

อย่างไรก็ตาม การวิจัยเชิงคุณภาพในระยะที่ 2 ได้พบประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการทำกิจกรรมที่มีจำนวนมากเกินไปซึ่งส่งผลกระทบต่อภาระหน้าที่ของครูผู้สอนและผู้เรียน วิทยาลัยบางแห่งยังขาดความพร้อมด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์การเรียน อันเนื่องมาจากการได้รับการสนับสนุนงบประมาณไม่เพียงพอ

ประเด็นที่ 3 ด้านกระบวนการ : คุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา

การวิจัยพบว่าคุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) การดำเนินการก่อนการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง คือ แต่ละวิทยาลัยมีการเตรียมความพร้อมทั้งด้านหลักสูตร การจัดสถานที่ และการประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียน แต่มีข้อจำกัด คือ ครูผู้สอนยังไม่มีสมาธิหรือมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในเนื้อหาของหลักสูตร ทำให้เกิดปัญหาในการวางแผนการสอน 2) ด้านการดำเนินการระหว่างจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง คือ แม้การดำเนินการจะมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ เช่น รูปแบบการสอน การปฏิบัติ การประเมินคุณภาพ เป็นต้น แต่ยังมีข้อจำกัดด้านเนื้อหาสาระของรายวิชาที่พบว่า การสอนในเรื่องเทคนิคการปฏิบัติต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากเนื้อหาจำนวนมาก และ 3) การดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง คือ วิทยาลัยต่าง ๆ มีการดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องตามหลักเกณฑ์ของหลักสูตร แต่ยังพบปัญหาเรื่อง วิธีการวัดและประเมินผลที่ยังไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา

ประเด็นที่ 4 ด้านผลผลิต : คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา

การวิจัยพบว่าคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาในภาพรวมมีคุณภาพในระดับมากที่สุด ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพในระยะที่ 2

พบว่า การจัดการเรียนการสอนให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์ความรู้ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะวิชาชีพ และได้สอดแทรกกิจกรรมที่ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถปรับตัวให้สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้

ความสำเร็จดังกล่าวเป็นผลมาจากการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของหลักสูตรที่ได้กำหนดคุณสมบัติผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมีสมรรถนะวิชาชีพ รวมถึงแต่ละวิทยาลัยได้มีการสอดแทรกความรู้ในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และปลูกจิตสำนึกให้มีจิตสาธารณะ ส่งผลให้เกิดการหล่อหลอมให้ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ส่วนใหญ่มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้ และความรับผิดชอบต่อสมรรถนะวิชาชีพ ตรงตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด จากข้อสรุปข้างต้นสามารถสรุปได้ดังนี้

ภาพที่ 4.1 สรุปผลการวิจัยตามกรอบ CIPP Model

ที่มา: คณะผู้วิจัย

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method research) ที่ใช้แบบแผนขั้นตอนเชิงอธิบาย (an explanatory sequential design) ของ Creswell และ Plano และใช้การประเมินแบบ CIPP Model ตามแนวคิดของ Stufflebeam มาเป็นกรอบในการประเมิน ซึ่งประกอบด้วยบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณในการประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครูผู้สอน จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 12 แห่ง จำนวน 260 คน และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม กลุ่มเป้าหมายสำหรับการสัมภาษณ์ ได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 12 แห่ง จำนวน 144 คน และกลุ่มเป้าหมายสำหรับการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้บริหาร และกรรมการประจำวิทยาลัย จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 12 แห่ง จำนวน 72 คน คณะผู้วิจัย นำเสนอ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

1.1 ผลการประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านบริบท) พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในภาพรวมมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 91.42 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านรูปแบบและองค์ประกอบของหลักสูตร มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 92.69 และด้านเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 90.15

1.2 ผลการประเมินการใช้หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านปัจจัยนำเข้า) โดยใช้การประเมินแบบระดับคุณภาพ 3 ระดับ (มาก ปานกลาง น้อย) พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 2.57$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 2.71$, S.D. = 0.52) ด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 2.56$, S.D. = 0.61) และด้านทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 2.39$, S.D. = 0.66) ตามลำดับ

1.3 ผลการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านกระบวนการ) โดยการใช้การประเมินแบบระดับคุณภาพ 3 ระดับ (มาก ปานกลาง น้อย) พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.85$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการระหว่างจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.86$, S.D. = 0.36) ด้านการดำเนินการก่อนการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.85$, S.D. = 0.37) และด้านการดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.82$, S.D. = 0.41) ตามลำดับ

1.4 ผลการประเมินคุณภาพคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านผลผลิต) โดยการใช้การประเมินแบบระดับคุณภาพ ในลักษณะการประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ พบว่า ในภาพรวมมีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีคุณภาพในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.56) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ มีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.60) ด้านสมรรถนะแกนกลาง มีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.63) และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.68) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

2.1 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในการประเมินหลักสูตรด้านบริบท (Context)

2.1.1 ประเด็นปัญหา

(1) รูปเล่มและองค์ประกอบของหลักสูตร

(1.1) ความไม่สอดคล้องกันระหว่างสารบัญชากับเนื้อหาสาระ โดยการเชื่อมโยงระหว่างสารบัญชากับเนื้อหายังไม่ถูกต้อง โครงสร้างรายวิชาและคำอธิบายรายวิชาในแต่ละวิชาเอก ไม่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน และการจัดหมวดหมู่ยากต่อการสืบค้น

(1.2) รูปเล่มมีขนาดใหญ่ไม่สะดวกในการพกพา โดยรูปเล่มหลักสูตรที่มีเนื้อหาสาระจำนวนมากทำให้มีขนาดใหญ่และไม่สะดวกในการพกพา

(1.3) ขาดการนำเสนอด้วยแผนภาพ โดยรูปเล่มหลักสูตรมีความเรียบร้อยเหมาะสมแต่ขาดแผนภาพ แผนภูมิ หรืออินโฟกราฟิก ทำให้ผู้ใช้งานยาก

(2) เนื้อหาของหลักสูตร

(2.1) เนื้อหาสาระไม่เหมาะสมกับผู้เรียน โดยเนื้อหาสาระของหลักสูตรไม่เหมาะสมกับนักเรียนใหม่ เนื่องจากนักเรียนใหม่มีพื้นฐานไม่เทียบเท่ากับนักเรียนเก่าจึงมีความรู้พื้นฐานแตกต่างกัน ขาดการเรียนรู้ลำดับเนื้อหาวิชา

(2.2) รายวิชาไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง โดยบางชุดการแสดงที่จัดการเรียนการสอนไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง รายวิชาไม่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง

(2.3) จำนวนเนื้อหาสาระของรายวิชาที่มากเกินไป โดยการจัดการเรียนการสอนในบางรายวิชามีเนื้อหาสาระที่มากเกินไป

(2.4) การปรับลดเวลาและเนื้อหาของวิชาสมรรถนะวิชาชีพ โดยมีการปรับลดเวลาและเนื้อหาของการปฏิบัติวิชาสมรรถนะวิชาชีพส่งผลให้ผู้เรียนขาดเวลาในฝึกปฏิบัติ

(2.5) ความซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระในบางรายวิชา โดยรายวิชาจะมีความใกล้เคียงกันในหลายวิชา

2.1.2 แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง

(1) รูปเล่มและองค์ประกอบของหลักสูตร

(1.1) ความไม่สอดคล้องกันระหว่างสารบัญชากับเนื้อหาสาระ ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาในรายวิชาโดยวิเคราะห์จากสถานการณ์ในปัจจุบันและในอนาคต เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทางเลือกมากยิ่งขึ้น และควรมีการตรวจทานความถูกต้องของเนื้อหาสาระ ตัวสะกด การใช้เลขอารบิก และแก้ไขสารบัญชให้ตรงกับเนื้อหา พร้อมทั้งการปรับขนาดตัวอักษรให้ใหญ่ และแผนภาพประกอบ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถทำความเข้าใจเนื้อหาสาระได้สะดวกขึ้น

(1.2) รูปเล่มมีขนาดใหญ่ไม่สะดวกในการพกพา ควรแบ่งแยกเนื้อหาสาระของแต่ละสาขาวิชาออกจากกัน เพื่อให้สะดวกต่อการใช้งาน โดยอาจใช้ “QR-code” เป็นช่องทางสำหรับการเข้าถึงเอกสาร

(1.3) ขาดการนำเสนอด้วยแผนภาพ ควรจัดมีการนำเสนอข้อมูลด้วยแผนภาพ แผนภูมิ หรืออินโฟกราฟิก เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถสรุปและทำความเข้าใจได้ง่าย

(2) เนื้อหาของหลักสูตร

(2.1) การปรับเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับผู้เรียน ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียน และพิจารณาลำดับเนื้อหาความยากง่ายของรายวิชา ให้ความสำคัญกับความเหมาะสมของผู้เรียนทั้งนักเรียนเก่าและนักเรียนใหม่ และควรมีการปรับพื้นฐานของนักเรียนใหม่ เพื่อเตรียมความพร้อมและจำแนกนักเรียนตามความถนัดและสรีระ ตามความพร้อมของร่างกาย

(2.2) รายวิชาไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ควรพิจารณาถึงสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก โดยปรับปรุงให้มีความทันสมัย ขณะเดียวกันต้องสอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และควรมีการปรับปรุงเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนในปัจจุบัน โดยเฉพาะวิชาโทกับวิชาเลือกเสรี คำอธิบายรายวิชา

(2.3) จำนวนเนื้อหาสาระของรายวิชาที่มากเกินไป ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งด้านเนื้อหาและระยะเวลา

(2.4) การปรับลดเวลาและเนื้อหาของวิชาสมรรถนะวิชาชีพ ควรให้ความสำคัญกับวิธีการสอน เนื้อหา และระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติ เนื่องจากวิชาการฝึกปฏิบัติ สมรรถนะวิชาชีพมีความจำเป็นต่อผู้เรียนเพราะจะช่วยให้เกิดทักษะและความชำนาญ

(2.5) ความซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระในบางรายวิชา ควรพิจารณาถึงความซ้ำซ้อนของเนื้อหาในรายวิชาและความต่อเนื่องกับการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีด้วย เพื่อหลีกเลี่ยงการเรียนการสอนเนื้อหาที่ซ้ำซ้อนกัน

2.2 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

2.2.1 ประเด็นปัญหา

(1) ทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน

(1.1) การจัดการเรียนการสอน โดยการทำกิจกรรมที่มีจำนวนมากเกินไปที่ส่งผลกระทบต่อภาระหน้าที่ของครูผู้สอนและผู้เรียน

(1.2) จำนวนและคุณภาพของนักเรียน โดยนักเรียนในแต่ละปีมีแนวโน้มลดจำนวนลง ส่งผลให้ไม่มีการคัดเลือกนักเรียนตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้

(1.3) อาคารและสถานที่ โดยในบางวิทยาลัย บางสาขาวิชา มีพื้นที่ในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ

(1.4) อุปกรณ์การเรียน โดยขาดแคลนทรัพยากรหรืออุปกรณ์การเรียน ด้านครุภัณฑ์ เครื่องดนตรี เทคโนโลยี เอกสาร และหนังสือต่าง ๆ

(1.5) การใช้เทคโนโลยี โดยการนำเทคโนโลยีมาส่งเสริมให้เกิดทักษะทางวิชาชีพ ยังมีไม่มาก

(1.6) งบประมาณ โดยการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอส่งผลให้ไม่สามารถจัดหาสื่อการเรียนรู้และจัดกิจกรรมเสริมให้กับนักเรียนได้

(2) การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน

(2.1) การปรับพื้นฐานยังพบปัญหา คือ ข้อจำกัดด้านระยะเวลาที่กำหนดเอาไว้ 1 สัปดาห์ ทำให้นักเรียนใหม่ต้องเรียนด้วยเนื้อหาที่อัดแน่น ส่งผลให้เกิดความกดดัน

(3) การดำเนินการจัดการเรียนการสอน

(3.1) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า ชั่วโมงในการฝึกประสบการณ์วิชาน้อยเกินไป

2.2.2 แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง

(1) ทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน

(1.1) การจัดการเรียนการสอน ควรลดภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอนของครูผู้สอน

(1.2) จำนวนและคุณภาพของนักเรียน ควรมีการแนะแนวเชิงรุกเพื่อคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีและนาฏศิลป์ไทยจากโรงเรียนต่าง ๆ

(1.3) อาคารและสถานที่ ควรมีการสำรวจความเพียงพอด้านอาคารสถานที่ และวางแผนในการปรับปรุง หรือก่อสร้างอาคารสถานที่ให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน การแบ่งสถานที่เรียนให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการรบกวนของเสียงในแต่ละเครื่องดนตรี หรืออาจจะมีการเรียนซ่อมเสริมในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน หรือไปเรียนในสถานที่ที่ห่างไกลจากเสียงดนตรี

(1.4) อุปกรณ์การเรียน ควรมีการสำรวจและจัดหาทรัพยากรเป็นระยะ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อจัดหาอุปกรณ์การเรียนที่ขาดแคลน ชำรุด ให้เพียงพอและใช้งานได้ต่อไป

(1.5) การใช้เทคโนโลยี ควรมีสื่อที่ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง อุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้ในการสอน เช่น กระดานอัจฉริยะประกอบการสอน หรือซ่อมแซมอุปกรณ์ที่มีอยู่แล้วให้ใช้งานได้

(1.6) งบประมาณ ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยตรงให้กับผู้สอนที่มีหน้าที่หลักในการปฏิบัติการสอน และจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อสื่อการเรียนรู้ และซื้ออุปกรณ์ที่ขาดแคลน

(2) การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน

(2.1) ควรแยกนักเรียนที่มีพื้นฐานต่างกันในการเรียนปรับพื้นฐาน เพื่อจัดเนื้อหาสาระให้นักเรียนได้อย่างเหมาะสม

(3) การดำเนินการจัดการเรียนการสอน

(3.1) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ควรมีการกำหนดกรอบระยะเวลาและเนื้อหาที่ชัดเจนมากขึ้น เพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเกิดประโยชน์ต่อนักเรียน

2.3 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ (Process)

2.3.1 ประเด็นปัญหา

(1) การดำเนินการก่อนการเรียนการสอน

(1.1) ครูผู้สอนยังไม่มีความเข้าใจหรือมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในเนื้อหาของหลักสูตร ทำให้เกิดปัญหาในการวางแผนการสอน

(2) การดำเนินการจัดการเรียนการสอน

(2.1) การสอนในเรื่องเทคนิคการปฏิบัติต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากเนื้อหาจำนวนมาก

(3) การดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน

(3.1) วิธีการวัดและประเมินผลยังไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา

2.3.2 แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง

(1) การดำเนินการก่อนการเรียนการสอน

(1.1) ควรมีการให้ความรู้เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับครูผู้สอนได้เข้าใจถึงระเบียบการวัดผลตามหลักสูตร ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของหลักสูตร และมีประสิทธิภาพ

(2) การดำเนินการจัดการเรียนการสอน

(2.1) ควรจัดตั้งคณะกรรมการในการให้คำปรึกษา โดยมีบทบาทหน้าที่ศึกษานิเทศก์ให้แก่ครูได้ปรึกษาและแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

(3) การดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน

(3.1) เมื่อเสร็จสิ้นการสอน ควรมีการประเมินผลการเรียนและแจ้งข้อมูลผลการเรียนให้แก่ผู้เรียนทราบทันที เพื่อใช้ในการแก้ไขสิ่งที่บกพร่อง และเพื่อพัฒนาตนเองต่อไป ส่งเสริมให้เกิดการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยคัดเลือกประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดระหว่างการดำเนินการสอนมาทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาแนวทางแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ และให้ความสำคัญกับกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียน เพื่อตัดสินคุณค่าของผู้เรียนว่ามีสมรรถนะสอดคล้องกับคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่

2.4 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต (Product)

จากการศึกษาไม่พบประเด็นปัญหาในประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต (Product) ของหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม โดยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาผ่านการประเมินวิชาสมรรถนะแกนกลาง มีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ มีสมรรถนะด้านวิชาชีพตรงตามหลักสูตรกำหนด มีความรู้ ทักษะ และมีความสามารถรอบด้าน ทั้งด้านดนตรี นาฏศิลป์ และการบริหารการจัดการแสดง มีประสบการณ์และสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างหลากหลาย โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้มีการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพในด้านอื่นให้นักเรียนเพื่อเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา

อภิปรายผล

1. ผลการประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

1.1 ผลการประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านบริบท) พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในภาพรวมมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 91.42 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านรูปแบบและองค์ประกอบของหลักสูตร มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 92.69 และด้านเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสม ร้อยละ 90.15 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะองค์ประกอบของเอกสารส่วนหลักสูตรสาขาวิชาและสาขางานครบถ้วน มีเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักการทางวิชาชีพและแนวทางการพัฒนาสังคม มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน

สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์ (2560, น. 166) ที่ทำการการประเมินการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2557 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากนักศึกษาเห็นว่าเนื้อหาสาระของหลักสูตร มีสอดคล้องกับวิชาชีพและความต้องการของสังคม มีความง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน มีความเหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน และที่สำคัญเนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความทันสมัย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นารี อุไรรักษ์, พัทณี กุลทานันท์ และเบญจพร วรณูปถัมภ์ (2562, น. 71) ที่ทำการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า ผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านบริบทมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) เพราะโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีเป้าหมายที่ชัดเจนสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และความต้องการของสังคม และในด้านโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษา มีการจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ มีการจัดเวลาเรียนครบถ้วนเหมาะสม สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชาลินี มานะยิ่ง และธิดารัตน์ สมานพันธ์ (2566, น. 62). ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านบริบท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.10) เนื่องจากปรัชญาของหลักสูตรมีความครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน และมีความเหมาะสมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้

1.2 ผลการประเมินการใช้หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านปัจจัยนำเข้า) โดยใช้การประเมินแบบระดับคุณภาพ 3 ระดับ (มาก ปานกลาง น้อย) พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 2.57$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 2.71$, S.D. = 0.52) ด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 2.56$, S.D. = 0.61) และด้านทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 2.39$, S.D. = 0.66) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะมีความพร้อมในด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ที่เหมาะสมกับสาขาวิชาที่เปิดสอน มีเอกสารคู่มือปฏิบัติงานสำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้เรียนถูกต้อง และสามารถนำไปปฏิบัติได้ มีแผนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน และการฝึกประสบการณ์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์ (2560, น. 166) ที่ทำการการประเมินการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2557 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีแหล่งเรียนรู้เสริมทักษะวิชาชีพที่ช่วยให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะที่ต้องนำไปใช้จริงในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นารี อุไรรักษ์, พัทณี กุลทานันท์ และเบญจพร วรณูปถัมภ์ (2562, น. 72) ที่ทำการประเมิน

การใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า ผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) เป็นเพราะสถานศึกษามีความพร้อมในด้านงบประมาณ และใช้งบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมภารกิจทุกด้าน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีประสิทธิภาพ มีความพร้อมในการปฏิบัติงานสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ อาคารสถานที่มีความเหมาะสม เพียงพอ สะดวกในการจัดการเรียนการสอนสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ มีความปลอดภัย และสถานศึกษามีบุคลากรที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชาลินีมานะยิ่ง และธิดารัตน์ สมานพันธ์ (2566, น. 59-60) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปปา (CIPP Model) พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.10) เนื่องจากหลักสูตรได้กำหนดแผนการศึกษาตลอดหลักสูตร แผนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่มีรายละเอียดเพียงพอ ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างครบถ้วน

1.3 ผลการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านกระบวนการ) โดยใช้การประเมินแบบระดับคุณภาพ 3 ระดับ (มาก ปานกลาง น้อย) พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.85$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการระหว่างจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.86$, S.D. = 0.36) ด้านการดำเนินการก่อนการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.85$, S.D. = 0.37) และด้านการดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.82$, S.D. = 0.41) ตามลำดับ เนื่องจากขาดความหลากหลายในการจัดการเรียนการสอน ขาดการถ่ายทอดประสบการณ์ทางวิชาชีพ และขาดการประเมินผลจากผลงานที่เหมาะสม สอดคล้องกับ ประภูัสสร สมสถาน และปาริชาติ ภู่วะเจริญ (2566, น. 109) ที่กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนในทุกรายวิชา การจัดกิจกรรมในทุกรูปแบบ ต้องมีความหลากหลายสามารถสร้างประสบการณ์ให้กับนักศึกษาทั้งด้านเชิงวิชาการและวิชาชีพ เพื่อสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต และอาจารย์ในหลักสูตรต้องปลูกฝังผู้เรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์ มีอุดมการณ์จิตบริการ และครองตนอยู่บนหลักธรรมาภิบาล โดยมีกระบวนการกำกับมาตรฐานและการประเมินผลนักศึกษาที่ชัดเจน

1.4 ผลการประเมินคุณภาพคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านผลผลิต) โดยใช้การประเมินแบบระดับคุณภาพ ในลักษณะการประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ พบว่า ในภาพรวมมีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีคุณภาพในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.56) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ มีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.60) ด้านสมรรถนะแกนกลาง มีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.63) และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้

และความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.68) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เตรียมความพร้อมให้ครูจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสื่อและเครื่องมือต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความสามารถของผู้เรียน ครูจัดกิจกรรมโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นารี อุไรรักษ์, พัทณี กุลพานันท์ และเบญจพร วรรณูปถัมภ์ (2562, น. 76) ที่ทำการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า ผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านผลผลิต มีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เนื่องจากสถานศึกษามีการใช้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชาลิณี มานะยิ่ง และธิดารัตน์ สมานพันธ์ (2566, น. 59-60) ได้วิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model) พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านคุณภาพนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.11) เนื่องจากนักศึกษาสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ศึกษาตามหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาได้จริง เป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

2.1 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในการประเมินหลักสูตรด้านบริบท (Context)

2.1.1 ประเด็นปัญหา

(1) รูปเล่มและองค์ประกอบของหลักสูตร มีความไม่สอดคล้องกันระหว่างสารบัญชากับเนื้อหาสาระ โดยการเชื่อมโยงระหว่างสารบัญชากับเนื้อหายังไม่ถูกต้อง โครงสร้างรายวิชาและคำอธิบายรายวิชาในแต่ละวิชาเอก ไม่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน และการจัดหมวดหมู่ยากต่อการสืบค้น รูปเล่มมีขนาดใหญ่ไม่สะดวกในการพกพา โดยรูปเล่มหลักสูตรที่มีเนื้อหาสาระจำนวนมากทำให้มีขนาดใหญ่และไม่สะดวกในการพกพา ขาดการนำเสนอด้วยแผนภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากขาดการตรวจสอบความเรียบร้อย และประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2558, น. 37) ได้วิจัยเรื่องการประเมินผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร พบว่า รูปเล่มและองค์ประกอบของหลักสูตรมีความไม่ครอบคลุมและไม่ชัดเจน บางองค์ประกอบมีรายละเอียดมากเกินไป เช่น วิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ไม่ครอบคลุมสภาพความต้องการของโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น หลักการ จุดหมายของหลักสูตร มีรายละเอียดมากเกินไป ส่วนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนยังไม่มีตัวชี้วัด และขาดรายละเอียดในการนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนหน่วยและแผนการเรียนรู้ หรือแผนการจัดประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไปใช้

(2) เนื้อหาของหลักสูตร ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน โดยเนื้อหาสาระของหลักสูตรไม่เหมาะสมกับนักเรียนใหม่ เนื่องจากนักเรียนใหม่มีพื้นฐานไม่เทียบเท่ากับนักเรียนเก่าจึงมีความรู้พื้นฐานแตกต่างกัน ขาดการเรียงลำดับเนื้อหาวิชา รายวิชาไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง โดยบางชุดการแสดงที่จัดการเรียนการสอน ไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง รายวิชาไม่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง จำนวนเนื้อหาสาระของรายวิชาที่มากเกินไป ขาดเวลาในฝึกปฏิบัติ และมีความซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระในบางรายวิชา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2554, น. 259) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า บางรายวิชาเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน วิชาบังคับแกน บางรายวิชาผู้เรียนแต่ละกลุ่มวิชา มีพื้นฐานรู้แตกต่างกัน และยังพบปัญหาว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการ ใช้เทคโนโลยีและพื้นฐานความรู้ด้านภาษาอังกฤษแตกต่างกัน

2.1.2 แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง

(1) ควรมีการตรวจทานความถูกต้องของเนื้อหาสาระ ควรจัดมีการนำเสนอข้อมูลด้วย แผนภาพ แผนภูมิ หรืออินโฟกราฟิก เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถสรุปและทำความเข้าใจได้ง่าย ควรแบ่งแยกเนื้อหาสาระ ของแต่ละแขวงวิชาออกจากกัน เพื่อให้สะดวกต่อการใช้งาน โดยอาจใช้ “QR-code” เป็นช่องทางสำหรับการเข้าถึง เอกสาร สอดคล้องกับแนวความคิดของ เมธาวิ แก้วสนิท (2559, น. 40) ที่กล่าวว่า หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการคิดประเด็นการนำเสนอเนื้อหาที่มีอยู่ภายในองค์กร จัดลำดับข้อมูล คัดเลือกรูปแบบการนำเสนอ และช่องทางนำไปสู่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุกลุ่มเป้าหมาย ได้อย่างชัดเจนและรวดเร็ว รู้จักใช้เทคโนโลยีดิจิทัลรูปแบบต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือ

(2) ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งด้านเนื้อหาและระยะเวลา และพิจารณาลำดับเนื้อหาความยากง่ายของรายวิชา ให้ความสำคัญกับความเหมาะสมของผู้เรียนทั้งนักเรียนเก่า และนักเรียนใหม่ และควรมีการปรับพื้นฐานของนักเรียนใหม่ เพื่อเตรียมความพร้อม และจำแนกนักเรียน ตามความถนัดและสรีระ ตามความพร้อมของร่างกาย ให้ความสำคัญกับวิธีการสอน เนื้อหา และระยะเวลา ในการฝึกปฏิบัติ เนื่องจากวิชาการฝึกปฏิบัติ สมรรถนะวิชาชีพมีความจำเป็นต่อผู้เรียนเพราะจะช่วยให้เกิดทักษะ และความชำนาญและควรพิจารณาถึงความซ้ำซ้อนของเนื้อหาในรายวิชาและความต่อเนื่องกับการศึกษาต่อ ในระดับปริญญาตรีด้วย เพื่อหลีกเลี่ยงการเรียนการสอนเนื้อหาที่ซ้ำซ้อนกัน สอดคล้องกับ สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2562, น. 4) ที่กล่าวว่า ลักษณะที่ดีของหลักสูตร ควรมีโครงสร้างที่จัดเป็นหมวดหมู่และมีการจัดเรียงลำดับรายวิชาตามความง่าย-ยาก คำนึงถึงความเชื่อมโยง ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการ มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบข้อบกพร่องสำหรับนำไปปรับปรุงแก้ไขหรือ พัฒนาให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Kelly (1999, p. 155) ที่กล่าวว่า ผู้สอนมีหน้าที่ร่างหลักสูตรโดยตรง มีการปรึกษาหารือร่วมกันในการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาวิชาเพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน ซึ่งเป็นความรับผิดชอบหนึ่งที่ผู้สอนพึงมี

2.2 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

2.2.1 ประเด็นปัญหา

(1) การทำกิจกรรมที่มีจำนวนมากเกินไปที่ส่งผลกระทบต่อภาระหน้าที่ของครูผู้สอนและผู้เรียน จำนวนและคุณภาพของนักเรียนลดลง บางวิทยาลัย บางสาขาวิชา มีพื้นที่ในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ขาดแคลนทรัพยากรหรืออุปกรณ์การเรียน ด้านครุภัณฑ์ เครื่องดนตรี เทคโนโลยี เอกสาร และหนังสือต่าง ๆ การนำเทคโนโลยีมาส่งเสริมให้เกิดทักษะทางวิชาชีพ ยังมีไม่มาก และงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2554, น. 260) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุริยางคศิลป์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและเวทินำเสนอผลงานวิชาการระดับนานาชาติ ห้องเรียน ห้องศึกษาค้นคว้าห้องสืบค้นข้อมูล มีสื่อ อุปกรณ์ไม่เอื้อต่อการใช้งาน ขาดการดูแลรักษาไม่เอื้อต่อการใช้งาน

(2) การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน มีข้อจำกัดด้านระยะเวลาที่กำหนดเอาไว้ 1 สัปดาห์ ทำให้นักเรียนใหม่ต้องเรียนด้วยเนื้อหาที่อัดแน่น ส่งผลให้เกิดความกดดัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภินภัส จิตรกร (2560, น. 2282) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ระยะเวลาช่วงเวลาของการจัดการเรียนการสอนที่จำกัดวันเวลาในการเรียนเสาร์อาทิตย์น้อยเกินไป และปริมาณงานที่มอบหมายเยอะเกินไป

(3) การดำเนินการจัดการเรียนการสอน พบว่า ชั่วโมงในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพน้อยเกินไป สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2554, น. 259) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุริยางคศิลป์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า แนวการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา 472 518 ฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ไม่เป็นระบบ ทำให้นักศึกษาสับสน ขาดความชัดเจนในการปฏิบัติ

2.2.2 แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง

(1) ควรลดภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอนของครูผู้สอน ควรมีการแนะนำเชิงรุกเพื่อคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีและนาฏศิลป์ไทยจากโรงเรียนต่าง ๆ ควรมีการสำรวจความเพียงพอด้านอาคารสถานที่ และวางแผนในการปรับปรุง หรือก่อสร้างอาคารสถานที่ให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน การแบ่งสถานที่เรียนให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการรบกวนของเสียงในแต่ละเครื่องดนตรี หรืออาจจะมีการเรียนซ่อมเสริมในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน หรือไปเรียนในสถานที่ที่ห่างไกลจากเสียงดนตรีสำรวจและจัดหาทรัพยากรเป็นระยะ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อจัดหาอุปกรณ์การเรียนที่ขาดแคลน ชำรุดให้เพียงพอและใช้งานได้ต่อไป เพิ่มสื่อที่ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง อุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้ในการสอน เช่น กระดานอัจฉริยะประกอบการสอน หรือซ่อมแซมอุปกรณ์ที่มีอยู่แล้วให้ใช้งานได้ และจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อสื่อการเรียนรู้ และซื้ออุปกรณ์ที่ขาดแคลน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2558, น. 38)

ได้วิจัยเรื่อง การประเมินผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบ การใช้หลักสูตร พบว่า ควรลดโครงการ/กิจกรรมเพื่อให้ครูสามารถสอนได้เต็มที่ การจัดอบรม/สัมมนาควรเป็น ช่วงเวลาปิดเทอมหรือเสาร์อาทิตย์ และควรให้มีการอบรมครูทุกคนแทนการอบรมเฉพาะแกนหลัก ควรมีนโยบาย ในการพัฒนาครูที่ชัดเจนกำหนดให้ครูต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีระบบกำกับติดตามตรวจสอบ กระบวนการพัฒนาครูผู้สอน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศศินทร์ สุรคบุรานุรักษ์, นิดา ชูเกียรติวัฒนากุล และเก็จวิมล ตั้งสิริวิสต์ (2559, น. 147) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการสอน ภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ผู้บริหารหน่วยงานควร พิจารณาการจัดสรรงบประมาณสำหรับวัสดุอุปกรณ์เอกสารตำราภาษาจีนในการเรียนรู้ และจัดห้องพักสาขา การสอนภาษาจีนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์และเวลาว่างในการสนทนาพูดคุยกับอาจารย์ในสาขา

(2) การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ควรแยกนักเรียนที่มีพื้นฐานต่างกัน ในการเรียนปรับพื้นฐาน เพื่อจัดเนื้อหาสาระให้นักเรียนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2554, น. 259) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ควรแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามกลุ่มวิชา หรือจัดกลุ่ม ระดับพื้นฐานความรู้ความสามารถ หรือมีการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อปรับพื้นฐานก่อนเปิดภาคการศึกษา และอภิรักษ์ จิตรกร (2560, น. 2282-2283) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า พื้นความรู้ของ นักศึกษามีความแตกต่างหลากหลาย บางคนไม่มีพื้นฐานด้านศึกษาศาสตร์ ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อนที่มีพื้นฐานความรู้

(3) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรมีการกำหนดกรอบระยะเวลาและเนื้อหาที่ชัดเจนมากขึ้น เพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเกิดประโยชน์ต่อนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, น. 16-20) และไทเลอร์ (1969, p. 37) ที่กล่าวว่า การออกแบบหลักสูตรที่ชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมนั้น ต้องพิจารณา สิ่งที่มากำหนดหลักสูตร ทั้งนี้รวมถึงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านวิชาการของผู้เรียนด้วย และแนวคิดของ Jacobs (2010, pp. 171-173) ที่กล่าวถึงหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียน โดยประเด็นที่สำคัญคือ ความรู้ที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ในการทำงาน หลักสูตรต้องให้ความสำคัญกับ รายวิชาบังคับ รายวิชาเอกที่ต้องส่งเสริมทั้งความรู้และทักษะไปพร้อมกัน

2.3 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในประเมินหลักสูตร ด้านกระบวนการ (Process)

2.3.1 ประเด็นปัญหา

(1) การดำเนินการก่อนการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนยังไม่มีความเข้าใจหรือมีความเข้าใจ ที่คลาดเคลื่อนในเนื้อหาของหลักสูตร ทำให้เกิดปัญหาในการวางแผนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษา ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูอาจยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ให้ถูกต้องและครบถ้วน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2558, น. 37) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินผลการใช้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร พบว่า ครูขาดความเข้าใจในกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่อิงมาตรฐานการจัดการเรียนการสอน ไม่มีความหลากหลาย ขาดความรู้เรื่องการวัดและประเมินผล ไม่สามารถวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด เพื่อการประเมินได้ ครูไม่เข้าใจการสร้างเกณฑ์การประเมินรูปแบบต่าง ๆ ครูขาดความเข้าใจเรื่องการประเมินผล ตามสภาพจริงไม่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

(2) การดำเนินการจัดการเรียนการสอน พบว่า การสอนในเรื่องเทคนิคการปฏิบัติต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากเนื้อหาจำนวนมาก อาจเป็นเพราะขาดการนิเทศให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหา ในการจัดการเรียนการสอนแก่ครู ขาดความเข้าใจในการออกแบบการสอน ทำให้ครูไม่สามารถออกแบบการสอน ได้ดีเท่าที่ควร มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2558, น. 32) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินผลการใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร พบว่า ครูส่วนหนึ่งขาดความเข้าใจ ในกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่อิงมาตรฐาน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากครูขาดความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจนในการออกแบบการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐาน ประกอบกับปัจจัยด้านภาระงานมากจึงไม่มีเวลา เพียงพอ

(3) การดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน พบว่า วิธีการวัดและประเมินผล ยังไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูขาดเอกสารคู่มือ ขาดอุปกรณ์เทคโนโลยี ขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญการวัดผลและประเมินผล ทำให้ครูสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลไม่ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2558, น. 32) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินผล การใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร พบว่า ครูส่วนหนึ่งยังขาดความรู้เรื่องการวัดและประเมินผล ขาดการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด การสร้าง เกณฑ์การประเมินรูปแบบต่าง ๆ การประเมินผลตามสภาพจริง การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.3.2 แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง

(1) การดำเนินการก่อนการเรียนการสอน ควรมีการให้ความรู้เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับ ครูผู้สอนได้เข้าใจถึงระเบียบการวัดผลตามหลักสูตร ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ของหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียน การสอนได้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของหลักสูตร และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2558, น. 38) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร พบว่า ควรจัดอบรมให้ความรู้กับบุคลากร ทุกฝ่ายและทุกคน ทั้งนี้เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน และควรติดตามผลการนำหลักสูตรไปใช้เป็นระยะ เพื่อช่วยเหลือและพัฒนากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ให้กับสถานศึกษา การจัดทำหน่วย/แผนจัดการเรียนรู้ ต้องมีการทำความเข้าใจหลักสูตรให้ชัดเจนทั้งในด้านเป้าหมายที่ต้องการ มาตรฐาน ตัวชี้วัด สมรรถนะคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเป็นผู้ให้ความรู้ และมีการฝึกปฏิบัติอย่างจริงจังก่อนนำหลักสูตร ไปสู่การปฏิบัติ ต้องมีการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จุฬาลักษณ์ บุปผาวาส, มนตรี วงษ์สะพาน และกนกพร ทองสอดแสง (2558, น. 144) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตร

สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนเทศบาลหนองหญ้ามา อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ควรมีการอบรมเพิ่มเติมความรู้ให้แก่ครูผู้สอนเพิ่มขึ้นเพื่อที่จะนำความรู้มาใช้ปรับ ในกิจกรรมการเรียนการสอน

(2) การดำเนินการจัดการเรียนการสอน ควรจัดตั้งคณะกรรมการในการให้คำปรึกษา โดยมีบทบาทหน้าที่ศึกษานิเทศก์ให้แก่ครู ได้ปรึกษาและแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับผล การศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2558, น. 38) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินผลการใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร พบว่า ควรมีการนิเทศติดตาม เพื่อช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลโดยใช้กระบวนการนิเทศ (Supervision) การช่วยเหลือ (Coaching) การเป็นผู้ดูแล พี่เลี้ยง (Mentor) การดูแลติดตาม (Mentoring)

(3) การดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน ควรมีการประเมินผลการเรียนและแจ้งข้อมูล ผลการเรียนให้แก่ผู้เรียนทราบทันที เพื่อใช้ในการแก้ไขสิ่งที่บกพร่อง และเพื่อพัฒนาตนเองต่อไป ส่งเสริมให้เกิด การทำวิจัยในชั้นเรียนโดยคัดเลือกประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากระหว่างการดำเนินการสอนมาทำวิจัยชั้นเรียน เพื่อพัฒนาแนวทางแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ และให้ความสำคัญกับกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียน เพื่อตัดสินคุณค่าของผู้เรียนว่ามีสมรรถนะสอดคล้องกับคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ จุฬาลักษณ์ บุปผาวาส, มนตรี วงษ์สะพาน และกนกพร ทองสอดแสง (2558, น. 144) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนเทศบาลหนองหญ้ามา อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ควรมีการวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมในสิ่งที่ ต้องการวัดทุก ๆ ด้าน ซึ่งการวัดและประเมินผลผู้เรียนจากการปฏิบัติงานจริงควรให้เหมาะสมกับระดับความสามารถ ของผู้เรียนด้วย และสอดคล้องกับแนวคิดของ March (2001, p. 25) ที่กล่าวว่า ผู้สอนตระหนักในเรื่อง การประเมินให้เด่นชัดในการวางแผนการสอนครั้งต่อไปโดยควรคำนึงถึงการออกแบบการประเมินที่สอดคล้องกับ จุดประสงค์ของหลักสูตรกลยุทธ์การประเมินที่เป็นธรรมและหลากหลายและการรายงานผลการประเมินแก่นักศึกษาและสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

2.4 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในประเมินหลักสูตร ด้านผลผลิต (Product)

จากการศึกษาไม่พบประเด็นปัญหาในประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต (Products) ของหลักสูตร นาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม โดยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาผ่านการประเมินวิชาสมรรถนะแกนกลาง มีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะ ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ มีสมรรถนะด้านวิชาชีพตรงตามหลักสูตรกำหนด มีความรู้ ทักษะ และมีความสามารถ รอบด้านทั้งด้านดนตรี นาฏศิลป์ และการบริหารการจัดการแสดง มีประสบการณ์และสามารถสร้างสรรค์ผลงาน ได้อย่างหลากหลาย นำองค์ความรู้ที่ได้ศึกษาตามหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้จริง และเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิสัยทัศน์ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่มุ่งเน้น เป็นสถาบันต้นแบบด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ ช่างศิลป์ และทัศนศิลป์ ที่มีความเป็นเลิศด้านวิชาการ วิชาชีพ

ในระดับชาติ และนานาชาติ โดยมีเป้าหมายให้นักเรียน นักศึกษามีสมรรถนะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับแนวคิดของ Tait and Fuakner (2016, p. 148) ที่กล่าวว่า กระบวนวิชาที่ดีนั้น ผู้เรียนต้องสามารถนำเอาองค์ความรู้ที่ศึกษาเล่าเรียนนั้นไปใช้ประโยชน์ในชีวิตการทำงานได้ สามารถต่อยอดสิ่งที่เรียนไปสร้างนวัตกรรมได้ และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ใช้บัณฑิต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 แบบประเมินหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถประเมินหลักสูตรได้ครอบคลุมเนื้อหาสาระด้านเนื้อหาการใช้หลักสูตร คุณภาพการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา ดังนั้นจึงมีความเหมาะสมที่ผู้ที่สนใจด้านการประเมินหลักสูตรด้วย CIPP Model จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแบบประเมินหลักสูตรในบริบทอื่นได้

1.2 ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าด้านเนื้อหาของหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 มีข้อจำกัดใน 2 ประเด็น คือ 1) รูปเล่มและองค์ประกอบของหลักสูตรที่มีเนื้อหาสาระยังไม่ถูกต้อง และ 2) ด้านเนื้อหาของหลักสูตรที่ไม่เหมาะสมกับนักเรียนใหม่ เนื่องจากนักเรียนใหม่มีพื้นฐานไม่เทียบเท่ากับนักเรียนเก่าจึงมีความรู้พื้นฐานแตกต่างกัน ดังนั้น จึงเป็นข้อมูลของคณะผู้บริหารที่จะกำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรทั้งในแง่มุมมองความถูกต้องสมบูรณ์ของเล่มหลักสูตร และเนื้อหาสาระในรายวิชาของหลักสูตรต่อไป เช่น การปรับเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้ในชีวิตจริง รวมถึงการทบทวนเนื้อหาสาระของแต่ละรายวิชาที่มีความซ้ำซ้อนกัน

1.3 ควรปรับปรุงรูปเล่มและองค์ประกอบของหลักสูตร ให้มีความสอดคล้องกันระหว่างสารบัญชกับเนื้อหาสาระ จัดหมวดหมู่ของเนื้อหาเพื่อง่ายต่อการสืบค้น เพิ่มแผนภาพสรุปให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้น รวมทั้งจัดทำรูปเล่มอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สะดวกต่อการใช้งาน

1.4 ผลการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านกระบวนการ) ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เนื่องจากครูผู้สอนยังไม่มี ความเข้าใจหรือมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในเนื้อหาของหลักสูตร ทำให้เกิดปัญหาในการวางแผนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา ดังนั้นครูผู้สอนควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของหลักสูตร และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ความสำคัญกับกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนดไว้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินหลักสูตรในระยะที่ใช้หลักสูตรเป็นปีที่ 4 จึงควรมีการประเมินอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เห็นถึงแนวโน้มและทิศทางการพัฒนาหลักสูตรที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 การวิจัยครั้งนี้ใช้การประเมินหลักสูตรแบบ CIPP ในการประเมินหลักสูตรครั้งต่อไปอาจใช้วิธีการประเมินแบบอื่น เช่น การประเมินอภิมาน การประเมินแบบ Balancedscorecard (BSC) เป็นต้น เพื่อให้ได้ผลการประเมินจากวิธีการที่หลากหลาย

บรรณานุกรม

- กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562. (2562, 6 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 56 ง .
หน้า 9-11.
- จุฬาลักษณ์ บุปผาวาส, มนตรี วงษ์สะพาน และกนกพร ทองสอดแสง. (2558). “การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา
กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนเทศบาลหนองหญ้ามา อำเภอมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด”. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 12, 58: 137-146.
- ชลิต ชูกำแพง. (2561). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร แนวคิดและกระบวนการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาลินี มานะยิ่ง และจิตราตน์ สมานพันธ์. (2566). “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปป
(CIPP Model)”. วารสารวิทยาลักษณ์นครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 17, 3: 51-67.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2553). รายงานการวิจัยประเมิน การจัดการศึกษาของเมืองพัทยา. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- นารี อุไรรักษ์, พัทณี กุลพานันท์ และเบญจพร วรณูปถัมภ์. (2562). “การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์”. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 11, 1: 59-82.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). การวิจัยสำหรับครู. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภัสสร สมสถาน และปาริชาติ บัวเจริญ. (2566). “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564)”. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น, 10, 4: 97-114.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74.
หน้า 1-26.
- พระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2550. (2550, 9 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124
ตอนที่ 32 ก. หน้า 1-24.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2558). “การประเมินหลักสูตร: แนวคิดกระบวนการและการใช้ผลการประเมิน”. วารสาร
ศึกษาศาสตร์ มสธ., 8, 1: 13-28.
- _____. (2565). เทคนิคการประเมินหลักสูตร. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- ไพศาล หวังพานิช. (2543). การวัดและประเมินผลระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา
ทบวงมหาวิทยาลัย
- มารุต พัฒนา. (2562). แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2554). “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร”. Veridian E-Journal, 4, 2: 248-262.

มาเรียม นิลพันธุ์, ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม, ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย และอุบลวรรณ ส่งเสริม. (2558).

“การประเมินผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร”. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 7, 1: 26-41.

มารุต พัฒนา. (2556). เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ลส 701 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เมธาวี แก้วสนิท. (2559). “นักประชาสัมพันธ์ยุคใหม่...คิดสร้างสรรค์ได้ ใช้เทคโนโลยีเป็น”. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, 6, 2: 34-41.

รัตนะ บัวสนธิ์. (2550). ทิศทางและอาณาบริเวณการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2548). การประเมินหลักสูตร. ในประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิทยาการทางการสอน หน่วยที่ 13. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

_____. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อาร์ แอนด์ ปริ้นท์จำกัด.

ศศิณัฐ ธรรมบุรานุรักษ์, นิดา ชูเกียรติวัฒนากุล และเก็จวิมล ตั้งสิริวิมล. (2559). “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร”. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 14, 1: 140-148.

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. (2562). หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม. นครปฐม: สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม.

สายหยุด ภูปุย. (2555). โครงการตำราเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามกุฎราชกุมาร. มหาสารคาม: โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่: เดอะโนว์เลจ. เซ็นเตอร์.

สุภางค์ จันทวานิช. (2537). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

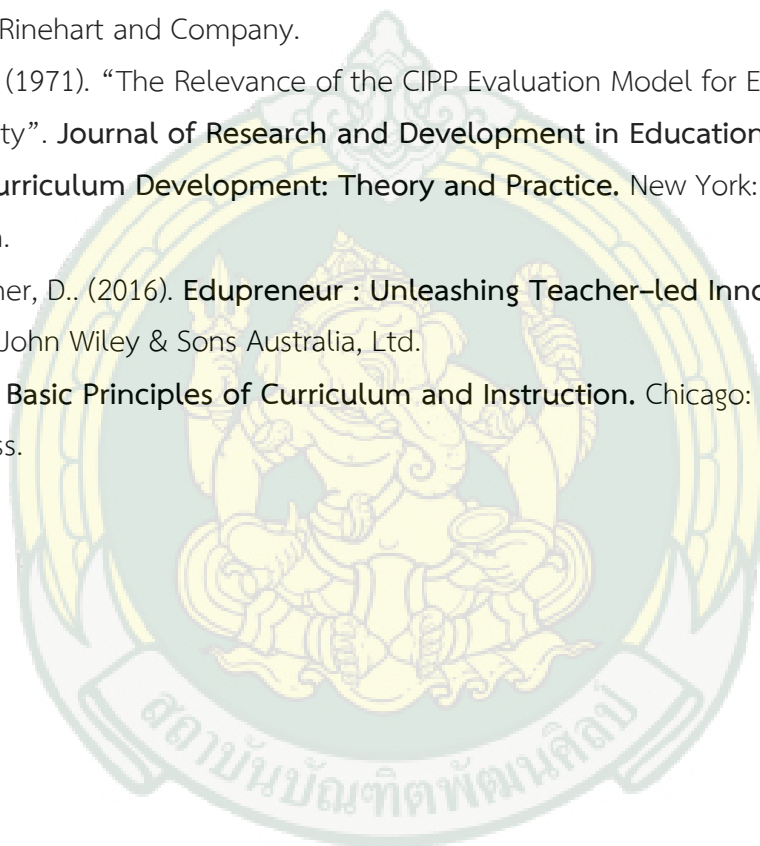
สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์. (2560). “การประเมินการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2557 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา”. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 8, 2: 161-169.

สุวิมล ว่องวานิช. (2553). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศักยภาพและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศักยภาพและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เรื่องที่ 10 การประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี.

- Creswell, J. W. (2009). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches (3rd ed.)*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill.
- Jacobs, H.D. (2010). *Curriculum 21 Essential Education for a Changing World*. Alexandria, VA: ASCD.
- Kelly, A.V. (1999). *The curriculum*. London: Paul Chapman.
- March, C.(ed.). (2001). *Curriculum and assessment*. Sydney: Pearson Education Australia.
- Saylor, J.G. & Alexander, W.M. (1974). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning*. New York: Rinehart and Company.
- Stufflebeam, D. L. (1971). "The Relevance of the CIPP Evaluation Model for Educational Accountability". *Journal of Research and Development in Education*, 5, 1: 19-25.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Tait, A. and Faulkner, D.. (2016). *Edupreneur : Unleashing Teacher-led Innovation In Schools*. Melbourne: John Wiley & Sons Australia, Ltd.
- Tyler, R.W. (1969). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: University of Chicago Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สำเนาใบรับรองการผ่านจริยธรรมวิจัยในมนุษย์

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง : การประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ชื่อผู้วิจัยหลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประวีณา เอี่ยมยี่สุน

ชื่อผู้วิจัยร่วม : 1. นางทิพนงค์ กุลเกตุ

2. นายกิตติศักดิ์ สินธุโคตร

3. นางกัลยาณี ยังสังข์

เอกสารที่รับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณา	ฉบับลงวันที่ 21 เมษายน 2566
2. เอกสารชี้แจงข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับลงวันที่ 21 เมษายน 2566
3. เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับลงวันที่ 3 มีนาคม 2566
4. โครงร่างวิจัย	ฉบับลงวันที่ 3 มีนาคม 2566
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ฉบับลงวันที่ 21 เมษายน 2566

ได้รับการพิจารณา และผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
ประจำสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์แล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าโครงการวิจัยที่จะดำเนินการ
มีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ
จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิจัยได้

(รองศาสตราจารย์ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ประจำสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประวีณา เอี่ยมยี่สุน)

รองอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

หมายเลขใบรับรอง: BIEC-004-2566
วันที่ให้การรับรอง: 11 พฤษภาคม 2566
วันหมดอายุใบรับรอง: 11 พฤษภาคม 2567

Certificate of Approval

Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts Ethics Committee for Human Research (BIEC)

Research Project Title: The Curriculum Evaluation on Vocational Certificate Program in Dance and Music B.E. 2562 of Bunditpatanasilpa Institute, Ministry of Culture

Main researcher: Assistant Professor Praweena Aiemyeesoon

Co-researcher: 1. Mrs. Thipanon Gulgate
2. Mr. Kittisak Sinthukhot
3. Mrs. Kunlayanee Youngsang

Approved documents:

1. Submission form for ethical review	dated April 21, 2023
2. Participant information sheet	dated April 21, 2023
3. Consent form	dated March 3, 2023
4. Research proposal	dated March 3, 2023
5. Research instruments	dated April 21, 2023

This research project has been reviewed and approved by Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts Ethics Committee for Human Research. The committee considered the research project will be conducted in accordance with international ethics as well as national law, regulations and requirements. Therefore, the research project can be proceeded accordingly.

(Associate Professor Supachai Chansuwan)
Chairman of Committee, BIEC

(Assistant Professor Praweena Aiemyeesoon)
Vice-President
Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts

Certificate No. : BIEC-004-2566
May 11, 2023
Date of Issue :
May 11, 2024
Date of Expiry :

ภาคผนวก ข

ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องสอดคล้อง (Index of consistency: IOC)
ของแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ (ด้านบริบท)
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพพหุศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ระดับการประเมิน	+1	หมายถึง แน่ใจว่าสอดคล้อง ตรงตามวัตถุประสงค์
	0	หมายถึง ไม่แน่ว่าสอดคล้อง ตรงตามวัตถุประสงค์
	-1	หมายถึง แน่ใจว่ายังไม่สอดคล้อง ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. ด้านรูปแบบและองค์ประกอบของหลักสูตร				
1.1 ขนาดและรูปแบบมีความเหมาะสม สะดวกต่อการใช้งาน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.2 องค์ประกอบของเอกสารส่วนหน้าครบถ้วนและจัดเรียงลำดับถูกต้อง (ปก คำนำ สารบัญ หลักการ จุดหมาย หลักเกณฑ์ การใช้หลักสูตร การกำหนดรหัสวิชา)	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.3 องค์ประกอบของเอกสารส่วนหลักสูตรสาขาวิชาและสาขางาน ครบถ้วนและจัดเรียงลำดับถูกต้อง (จุดประสงค์สาขาวิชา มาตรฐาน การศึกษาวิชาชีพ โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา)	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.4 การจัดเรียงหน้ากระดาษและเลขหน้าถูกต้องตรงกับสารบัญ	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.5 การจัดหน้ากระดาษ รูปแบบและขนาดอักษรถูกต้องตลอดเล่ม	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.6 การพิมพ์ตัวสะกด วรรคตอน ช่องไฟ ถูกต้องตามหลักภาษา	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2. ด้านเนื้อหาของหลักสูตร				
2.1 หลักการของหลักสูตร				
(1) สอดคล้องกับหลักการทางวิชาชีพและแนวคิด การพัฒนาสังคม	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
(2) มีความครอบคลุมและชัดเจนว่าเป็นหลักสูตรระดับใด จัดให้กับใคร เพื่อวัตถุประสงค์อะไร ลักษณะหลักสูตร ในภาพรวมเป็นอย่างไร เปิดโอกาสให้ใครมีส่วนร่วม ในการพัฒนาและจัดการศึกษา	0	+1	+1	IOC = 0.67 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(3) สามารถนำไปปฏิบัติได้	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.2 จุดหมายของหลักสูตร				
(1) สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(2) มีความครอบคลุมและชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นอย่างไร ทั้งด้านทักษะ ทักษะทางปัญญา เจตคติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(3) สามารถนำไปปฏิบัติได้	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.3 หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร				
(1) สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(2) มีความครอบคลุม ถูกต้อง ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้	0	+1	+1	IOC = 0.67 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.4 จุดประสงค์สาขาวิชา				
(1) สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(2) มีความถูกต้อง ชัดเจน สะท้อนถึงการเรียนรายวิชา ตามโครงสร้างหลักสูตรเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.5 มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ สาขาวิชา				

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
(1) สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาตามระดับหลักสูตร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(2) สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพหรือความต้องการของงานอาชีพและสังคม	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(3) มีความถูกต้อง ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.6 โครงสร้างหลักสูตร				
(1) สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(2) สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาตามระดับของหลักสูตร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(3) การจัดสัดส่วนของแต่ละหมวดวิชา	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(4) ความชัดเจนของเงื่อนไขการจัด การเลือกเรียนรายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(5) การจัดรายวิชาในแต่ละกลุ่มวิชาของหมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง สะท้อนคุณค่าทางวิชาการสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพด้านสมรรถนะแกนกลางตามระดับหลักสูตร และสามารถนำไปใช้/ประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ	+1	0	+1	IOC = 0.67 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(6) การจัดรายวิชาในแต่ละกลุ่มวิชาของหมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพมีคุณค่าทางวิชาชีพ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพด้านสมรรถนะวิชาชีพตามระดับหลักสูตร สะท้อนความเป็นสาขาวิชาและสาขางานและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
(7) การกำหนดลำดับก่อน - หลังของรายวิชา รหัสวิชา ชื่อวิชา ท-ป-น ถูกต้อง สามารถนำไปจัดแผนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะได้	0	+1	+1	IOC = 0.67 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(8) อัตราส่วนของชั่วโมงทฤษฎีต่อชั่วโมงปฏิบัติของหมวดวิชา สมรรถนะวิชาชีพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิ อาชีวศึกษาตามระดับหลักสูตร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.7 รายละเอียดของรายวิชา				
(1) สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในจุดประสงค์รายวิชา และสมรรถนะรายวิชาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา วิชาชีพของสาขาวิชา/สาขางาน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(2) คำอธิบายรายวิชาสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา และสมรรถนะรายวิชา	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(3) การเขียนจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชาและคำอธิบาย รายวิชาที่ถูกต้องตามหลักการ	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(4) สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้	0	+1	+1	IOC = 0.67 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อ 2.1 (2) ข้อคำถามหลายประเด็นรวมกันควรแยกคำถาม

ข้อ 2.6 (1) ควรเปลี่ยนคำว่า “จุดประสงค์รายวิชา” เป็น “จุดหมายของหลักสูตร”

ข้อ 2.6 (3) ควรเพิ่มประโยคนี้อย่าง “มีความเหมาะสม”

ข้อ 2.6 (5) ข้อคำถามหลายประเด็นในข้อเดียว อาจทำให้ผู้ตอบสับสน

ข้อ 2.7 (4) ควรตัดคำว่า “ได้” ท้ายประโยคออก

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องสอดคล้อง (Index of consistency: IOC)
ของแบบประเมินการใช้หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ (ด้านปัจจัยนำเข้า)
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ระดับการประเมิน	+1	หมายถึง แน่ใจว่าสอดคล้อง ตรงตามวัตถุประสงค์
	0	หมายถึง ไม่แน่ว่าสอดคล้อง ตรงตามวัตถุประสงค์
	-1	หมายถึง แน่ใจว่ายังไม่สอดคล้อง ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. ด้านทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน				
1.1 อาคารสถานที่เหมาะสมกับสาขาวิชาที่เปิดสอน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.2 ห้องปฏิบัติการมีขนาดพื้นที่เหมาะสม มีจำนวนเพียงพอ และอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.3 สื่อและครุภัณฑ์การเรียนการสอนมีความเหมาะสม มีจำนวนเพียงพอและอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.4 แหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ (อินเทอร์เน็ต ห้องสมุด ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ ฯลฯ) สะดวกและมีจำนวนเพียงพอ	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.5 ครูผู้สอนมีวุฒิตรงกับวิชาที่สอนและจำนวนเพียงพอ	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.6 ครูพิเศษ/ผู้ทรงคุณวุฒิ มีจำนวนเพียงพอ	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.7 งบประมาณสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนมีเพียงพอ	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2. ด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน				

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
2.1 มีการประชุมวางแผนผู้เกี่ยวข้องและดำเนินงานร่วมกัน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.2 มีแผนการรับนักเรียน นักศึกษาที่ชัดเจนและเป็นไปได้	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.3 มีการประชาสัมพันธ์ แนวทางการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง หลายวิธีการและหลายช่องทาง	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.4 มีปฏิทินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ชัดเจนและปฏิบัติได้	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.5 มีเอกสารคู่มือปฏิบัติงานสำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้เรียนถูกต้อง เพียงพอ และสามารถนำไปปฏิบัติได้	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.6 มีแผนการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะงานรายภาค ที่ครบถ้วน ถูกต้องและสามารถนำไปปฏิบัติได้	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.7 มีการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.8 มีตารางเรียน ตารางสอน ตารางการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการในภาคเรียนที่เปิดสอน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.9 มีระบบการบริหารจัดการและฐานข้อมูลสนับสนุนการ ดำเนินงาน (การรับสมัคร สอบ/คัดเลือก ขึ้นทะเบียน บันทึก ผลการเรียน ฯลฯ) ที่เป็นปัจจุบัน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน				
3.1 มีแผนการนิเทศ ติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอน และการฝึกประสบการณ์	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
3.2 มีการนิเทศภายในตามแผนปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3.3 ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นสมรรถนะตามมาตรฐานของรายวิชา ครบทุกรายวิชา	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3.4 ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นสมรรถนะตามแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3.5 ครูผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาตามสภาพจริง เน้นสมรรถนะด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เชื่อถือได้	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3.6 ครูผู้สอนประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบตามระเบียบการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3.7 มีระบบการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแต่ละภาคเรียน/ปีการศึกษา	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3.8 มีการประเมินมาตรฐานวิชาชีพที่เป็นระบบ เชื่อถือได้ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพของสาขาวิชา	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3.9 มีการติดตามผลผลิตและความพึงพอใจของผู้ใช้ผลผลิต	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อ 1.6 ต้องมีคุณสมบัติอย่างอื่นเพิ่มเติมไหม เช่น คุณวุฒิ การมีประสบการณ์

ข้อ 2.5 ควรตัดคำว่า “เพียงพอ” ออก

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องสอดคล้อง (Index of consistency: IOC)
 ของแบบประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา (ด้านกระบวนการ)
 หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2562
 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ระดับการประเมิน	+1	หมายถึง แน่ใจว่าสอดคล้อง ตรงตามวัตถุประสงค์
	0	หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง ตรงตามวัตถุประสงค์
	-1	หมายถึง แน่ใจว่ายังไม่สอดคล้อง ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. ด้านการดำเนินการก่อนการจัดการเรียนการสอน				
1.1 ครูศึกษาหลักการ จุดหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ สาขาวิชาและโครงสร้างของหลักสูตรที่สอน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.2 ครูศึกษาและทำความเข้าใจจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะ รายวิชาและคำอธิบายรายวิชาที่รับผิดชอบ	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.3 ครูวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาเพื่อกำหนดกรอบการจัดการ เรียนรู้และการวัดประเมินผล	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.4 ครูแบ่งหน่วยการเรียนรู้ครอบคลุมคำอธิบายรายวิชา เรียงลำดับก่อน-หลัง คำนึงถึงการบูรณาการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับเวลาที่กำหนด	+1	0	+1	IOC = 0.67 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.5 ครูกำหนดชื่อหน่วยการเรียนรู้สะท้อนถึงสาระสำคัญหรือ ประเด็นหลักในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ เหมาะสมกับระดับ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.6 ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เน้นสมรรถนะทุกรายวิชา ที่สอนตามองค์ประกอบที่กำหนด	0	+1	+1	IOC = 0.67 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.7 ครูกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และสมรรถนะครอบคลุม สาระการเรียนรู้ และสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้งด้าน พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1.8 ครูวางแผนบูรณาการการจัดการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.9 ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาสาระ สื่อ วิธีการสอนและการวัดประเมินผลก่อนสอนแต่ละครั้ง	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.10 ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2. ด้านการดำเนินการระหว่างจัดการเรียนการสอน				
2.1 ครูเข้าสอนและเลิกสอนตรงตามเวลาที่กำหนด	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.2 ครูจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.3 ครูปฐมนิเทศการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผลในรายวิชาแก่ผู้เรียน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.4 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.5 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.6 ครูใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลายตามลักษณะเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.7 ครูเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีคุณภาพ เหมาะกับเนื้อหาสาระ วิธีสอนและผู้เรียน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
2.8 ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและพอเพียงสำหรับผู้เรียน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.9 ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.10 ครูจัดให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้สู่การนำไปใช้ในชีวิต	0	+1	+1	IOC = 0.67 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.11 ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.12 ครูจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูล แก้ปัญหา และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.13 ครูจัดให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มและแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.14 ครูจัดกลุ่มผู้เรียนตามระดับการพัฒนาในการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.15 ครูจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกตนเองให้มีวินัยและความรับผิดชอบ	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.16 ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.17 ครูฝึกให้ผู้เรียนประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
2.18 ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.19 ครูบูรณาการรายวิชาที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันเพื่อเรียนเป็นเรื่อง/ชิ้นงาน/โครงการ	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2.20 ครูสอนร่วมกันเป็นทีม	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3. ด้านการดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน				
3.1 ครูประเมินผู้เรียนก่อน ระหว่างและหลังการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3.2 ครูใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย ยึดจุดประสงค์การเรียนรู้และสมรรถนะรายหน่วย โดยมีเกณฑ์การประเมินที่ถูกต้อง ชัดเจน ยุติธรรม	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3.3 ครูประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง โดยเน้นทั้งกระบวนการ ผลงานและพฤติกรรมลักษณะนิสัย	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3.4 ครูใช้แบบประเมินความรู้แบบอัตนัย เพื่อพัฒนาทักษะการคิด และทักษะการใช้ภาษา	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3.5 ครูมีการประเมินความรู้โดยวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สูงกว่าความรู้ ความจำ	0	+1	+1	IOC = 0.67 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3.6 ครูปรับปรุงพัฒนาแบบประเมินและเกณฑ์การประเมินอย่างต่อเนื่องทุกภาคเรียน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3.7 ครูใช้แฟ้มสะสมงานเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
3.8 ครูจัดสอนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3.9 ครูประเมินการสอนของตนและจัดทำบันทึกหลังการสอน แต่ละครั้งที่เข้าสอน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3.10 ครูปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่น ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อ 1.4 เรียงลำดับก่อน-หลัง กับ คำนึงถึงการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ เป็นคนละประเด็นกัน

ข้อ 1.6 “แผนการจัดการเรียนรู้” คือ “แผนหน่วยการเรียนรู้” หรือไม่

ข้อ 2.12 ควรเปลี่ยนคำว่า “ฝึกค้น” เป็น “ค้นคว้า”

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องสอดคล้อง (Index of consistency: IOC)

ของแบบสอบถามคุณภาพคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา (ด้านผลผลิต)

หลักสูตรนานาชาติศึกษาศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2562

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ระดับการประเมิน	+1	หมายถึง แน่ใจว่าสอดคล้อง ตรงตามวัตถุประสงค์
	0	หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง ตรงตามวัตถุประสงค์
	-1	หมายถึง แน่ใจว่ายังไม่สอดคล้อง ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์				
1.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
1.2 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2. ด้านสมรรถนะแกนกลาง				
2.1 ด้านความรู้				
(1) หลักการใช้ภาษาและเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(2) หลักการใช้เหตุผล คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาและการจัดการ	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(3) หลักการดำรงตนและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(4) หลักการปรับตัวและดำเนินชีวิตในสังคมสมัยใหม่	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
2.2 ด้านทักษะ				
(1) ทักษะการสื่อสารโดยใช้ภาษาและเทคโนโลยีสารสนเทศ	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(2) ทักษะการคิดและการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
(3) ทักษะทางสังคมและการดำรงชีวิตตามหลักศาสนา วัฒนธรรม และความเป็นพลเมือง และหลักการพัฒนามุคสิกภาพและสุขอนามัย	+1	0	+1	IOC = 0.67 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3. ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ				
3.1 สื่อสารโดยใช้ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน และในงานอาชีพ	+1	0	+1	IOC = 0.67 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3.2 แก้ไขปัญหาในงานอาชีพโดยใช้หลักการและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3.3 ปฏิบัติตามหลักศาสนา วัฒนธรรม ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมทางสังคมและสิทธิหน้าที่พลเมือง	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3.4 พัฒนามุคสิกภาพและสุขอนามัยโดยใช้หลักการและกระบวนการด้านสุขศึกษาและพลศึกษา	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
4. ด้านสมรรถนะวิชาชีพ				
4.1 มีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ตามหลักการทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
4.2 มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทักษะวิชาชีพ สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
4.3 สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบ ตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อ 2.2 (3) หลายประเด็นในข้อเดียว อาจทำให้ผู้ตอบสับสน

ข้อ 3.1 หลายประเด็นในข้อเดียว อาจทำให้ผู้ตอบสับสน

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องสอดคล้อง (Index of consistency: IOC)
ของแบบสัมภาษณ์ หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2562
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านบริบท)

ระดับการประเมิน	+1	หมายถึง แน่ใจว่าสอดคล้อง ตรงตามวัตถุประสงค์
	0	หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง ตรงตามวัตถุประสงค์
	-1	หมายถึง แน่ใจว่ายังไม่สอดคล้อง ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
แบบสัมภาษณ์คุณภาพหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ (ด้านบริบท)				
1. ท่านคิดว่ารูปแบบและองค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2. ท่านมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบและองค์ประกอบของหลักสูตรอย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3. ท่านคิดว่าเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรอย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
แบบสัมภาษณ์การใช้หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ (ด้านปัจจัยนำเข้า)				
1. ท่านคิดว่าทรัพยากรการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2. ท่านมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงทรัพยากรการจัดการเรียนการสอนอย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
3. ท่านคิดว่าการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนอย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
5. ท่านคิดว่าการดำเนินการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
6. ท่านมีข้อเสนอแนะในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
แบบสัมภาษณ์คุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา (ด้านกระบวนการ)				
1. ท่านคิดว่าการดำเนินการก่อนการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการก่อนการจัดการเรียนการสอนอย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3. ท่านคิดว่าการดำเนินการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
5. ท่านคิดว่าการดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
6. ท่านมีข้อเสนอแนะในการดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอนอย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
แบบสัมภาษณ์คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา (ด้านผลผลิต)				
1. ท่านคิดว่าผู้สำเร็จการศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2. ท่านคิดว่าผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการ ประยุกต์ใช้ และความรับผิดชอบต่อ ตามสมรรถนะแกนกลางของหลักสูตรหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3. ท่านคิดว่าผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการ ประยุกต์ใช้ และความรับผิดชอบต่อ ตามสมรรถนะวิชาชีพหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ไม่มี

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องสอดคล้อง (Index of consistency: IOC)
 ของประเด็นคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม การประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์
 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ระดับการประเมิน	+1	หมายถึง แน่ใจว่าสอดคล้อง ตรงตามวัตถุประสงค์
	0	หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง ตรงตามวัตถุประสงค์
	-1	หมายถึง แน่ใจว่ายังไม่สอดคล้อง ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ด้านบริบท				
1. รูปเล่มและองค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2. เนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
ด้านปัจจัยนำเข้า				
1. ทรัพยากรการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2. การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3. การดำเนินการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
ด้านกระบวนการ				
1. การดำเนินการก่อนการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
2. การดำเนินการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3. การดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
ด้านผลผลิต				
1. ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
2. ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบตามสมรรถนะแกนกลางของหลักสูตรหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้
3. ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบตามสมรรถนะวิชาชีพหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	IOC = 1.00 ☒ นำไปใช้ได้ ☐ นำไปใช้ไม่ได้

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ไม่มี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประวีณา เอี่ยมยี่สุน

วัน เดือน ปีเกิด 11 เมษายน 2514

การศึกษา

พ.ศ. 2553	ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2542	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2539	ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2536	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
119/19 หมู่ 3 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
รหัสไปรษณีย์ 73170

ตำแหน่งปัจจุบัน

รองอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพนงค์ กุลเกตุ

วัน เดือน ปีเกิด 18 ตุลาคม 2525

การศึกษา

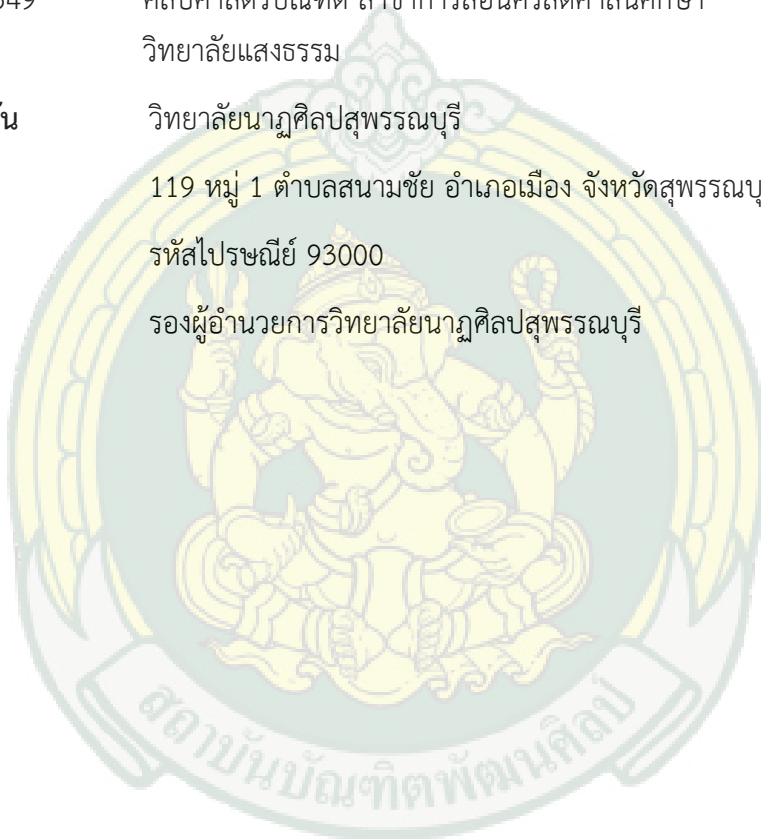
- พ.ศ. 2558 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศิลปากร
- พ.ศ. 2551 ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- พ.ศ. 2549 ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการสอนคริสตศาสนศึกษา
วิทยาลัยแสงธรรม

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี
119 หมู่ 1 ตำบลสนามชัย อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
รหัสไปรษณีย์ 93000

ตำแหน่งปัจจุบัน

รองผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

ชื่อ ดร. กิตติศักดิ์ สินธุโคตร

วัน เดือน ปีเกิด 9 มีนาคม 2521

การศึกษา

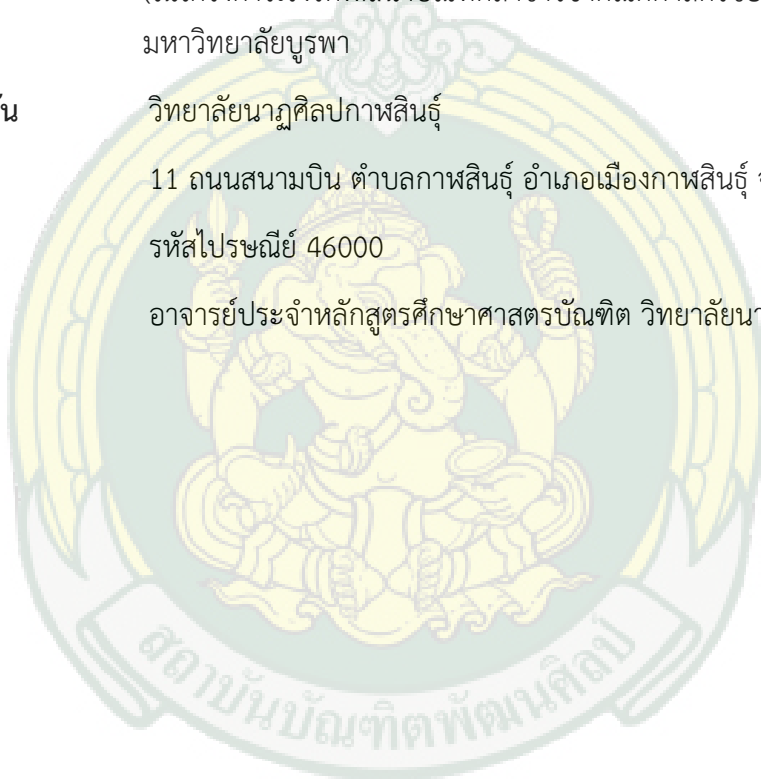
- พ.ศ. 2556 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- พ.ศ. 2546 ศีลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- พ.ศ. 2543 การศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์
(ในโครงการเร่งรัดพัฒนามัธยมศึกษาวิชาคณิตศาสตร์ของประเทศ ร.พ.ค.)
มหาวิทยาลัยบูรพา

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์
11 ถนนสนามบิน ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
รหัสไปรษณีย์ 46000

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์

ชื่อ ดร. กัลยาณี ยันสังข์

วัน เดือน ปีเกิด 23 ธันวาคม 2508

การศึกษา

- พ.ศ. 2558 การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ
- พ.ศ. 2539 การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- พ.ศ. 2530 ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์
วิทยาลัยครูสงขลา

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง

150 หมู่ที่ 1 อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง รหัสไปรษณีย์ 93000

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง

